

ზურა ოდილავეძე

ნერილეზი
საყვარელ გოგოს
ფსიქიატრიულიდან
(რომანი)

გამომცემლობა „საქართველოს მაცნე“

ჩიტები ცაში თავისუფლად კრავენ ირაოს.
როგორ შეიცნეს მათ თავისუფლება?
ისინი ვარდებიან, და ვარდნისას ისხამენ ფრთებს.

ჯალალ ედ-დინ რუმი

ავტორის წინასიტყვაობა

ამასწინათ მეგობარმა გოგომ გერმანიიდან მომწერა: მიშელ, რამ გაგაჩუმა, რატომ არ წერო? დანამდვილებით, არც მან იცოდა... ფსიქიატრიულში ვაგდივარ. ვილაცამ ჩამიშვა, ინფიცირებულიაო და გისოსებს-მიღმა აღმოვჩნდი. ასეც რომ არ იყოს, რა დროს წერაა? მართალია, მარადიულ თემებზე საუბრის დრო არასოდეს გადის, მაგრამ გარშემო შიზოფრენიის აქამდე უცნობი, ვირუსული სახეობის ეპიდემია მძვინვარებს, ასიათასობით ადამიანს **Dementia praecox** – ნაადრევი ქუუასუსტობა ტანჯავს. ვითომ მეც ავად ვარ? „UR1SS1“ ვირუსის ლაბორატორიული დადასტურება ჯერ არ მოსულა... თუმცა, რა მნიშვნელობა აქვს, მხოლოდ მე ხომ არ ვარ ასე, პარანოიდული ბოდვები მთელ ქვეყანას მოედო. ჰოდა, ვის აინტერესებს ან ჩიტების ფლურტული, ან სიყვარული, ან ლურჯი ზღვა და კაშკაშა მზე? თანამემამულეებს დემენცია ბალახივით ცელავს!.. ან ნუთუ საჭიროა იმაზე წერა, რომ ფსიქიატრიულში ცუდი ამბები ხდება, ძალიან ცუდი? მაგრამ ხომ იცით, სწორედ საყვარელ გოგოსთან გინდა ისაუბრო, გაუზიარო აზრები და რაღაც მაინც მოუთხრო...

© „საქართველოს მაცნე“

© ზურა ოდილავაძე

ISBN 978-9941-16-451-4

ფუქოს პირველი წერილი

ჩემო საყვარელო მეგობარო, N, ვპასუხობ შენს თხოვნას და გწერ წერილს ჩვენს ამბებზე. შენი სახე, ციმციმა თვალებითა და კეთილი ღიმილით, მუდამ თვალწინ მიდგას, შენი ბაგეების გემო და სხეულის გამაბრუებელი სურნელი კი სასიამოვნოდ მათრობს...

გკოცნი, პატარავ, ბევრს გკოცნი, გეფერები, გულში გიკრავ და ძლიერ მიყვარხარ! მიხარია, რომ შენ მაინც გააღწიე ამ ჭაობიდან, ხოლო მე ტკბილი მოგონებები დამიტოვე... გარშემო უღიმღამო საშუალოთა ზეობაა და გადიდკაცებულ მდაბიოთა ბოგინი. რა ვაკეთო? მეც შენზე ვფიქრობ, გიხსენებ, გესაუბრები – ამ სამყაროში მხოლოდ შენი არსებობა მაცოცხლებს და ჩემს უხალისო არსებობას ოდნავ აფერადებს. გკოცნი, გკოცნი, გკოცნი, ჩემო საყვარელო და კეთილო N...

მაშ ასე, რა ამბებია ჩვენთან?

დავინყებ იმით, რომ ფსიქიატრიულში მოვხვდი. მოკლედ, საავადმყოფოში ვითარების შესახებ. ყველანი ერთ დიდ სამედიცინო დარბაზში ვწევართ და ჭერზე დღე და ღამ ჩართულ ტელევიზორს ვართ მიშტერებული. ძილი მკაცრად აკრძალულია! ღმერთმა ნუ ქნას, თვალი თუ მოგეხუჭა, შემოდის გაუპარსავი სანიტარი, თავში მუშტს გირტყამს და დროპერიდოლს გიკეთებს. ასე რომ, თვალები დაჭყეტილი უნდა გქონდეს. ადგილობრივი ლეგენდის თანახმად, დროთა განმავლობაში გახელილი თვალებით ძილს სწავლობ. გადაცემები? მუდამ ერთი მრგვალთავა, მელოტი, ჭუჭყიან ხალათში გამოწყობილი უფროსი სანიტარი გამოდის. მეტსახელი – „ფუყე“. ის, დამწყებ კლასებში ჩარჩენილი მოსწავლის გამომეტყველებით, რატომღაც სულ დაკითხვებით გვემუქრება, ნაირნაირ ბრალდებებს გვიყენებს და გვაფრთხილებს, ჩვენ ყველაფერი ვიცით, თქვენი ბრალის დამადასტურებელი მტკიცებულებები წინასწარ მზად გვაქვს და როგორც კი გაატრაკებთ, ეგრევე დროპერიდოლის სამმაგ დოზაზე გადაგიყვანთო. თუმცა გარკვეული ნაირფეროვნება აქაც შეიმჩნევა – მრგვალთავა სანიტარს პერიოდულად, ასე,

კვირაში ერთხელ, პატარა, თმააფოფრილი, ფართოდ გახელილი თვალებით უზენაესი ფელდშერი ცვლის. მთავარი ექიმი არავის უნახავს, მხოლოდ ეჭვებია, რომ ის არსებობს, მართალია, საკმაოდ დასაბუთებული, მაგრამ მაინც ეჭვები... ასეა თუ ისე, ჩვენი ფელდშერი სასაცილოდ საყვარელია და თან, თავივით საზიზლარი. პაციენტებმა მას ფრანგ მსახიობ ჟერარ ფილიპთან ვარცხნილობის მსგავსების გამო, „ჟერარა“ შეარქვეს. აბა ეს უბერავს, თუ უბერავს! აწყვეტილი პარანოიკია, ბოდვითი ჰალუცინაციებით, განდიდებისა და დევნის მანიით – მკვეთრად გამოსატყული ბირთვული შიზოფრენიაა. ბოდვითი სინდრომითა და დემენციით შეპყრობილი უმრავლესობა გაიძახის – ვერაფერს იტყვი, ყველას გვჯობს და ამიტომაც გახდა პირველი, ჭეშმარიტად ღირსიანო! „ჟერარას“ ახირებებს აშკარად რომანტიკულ-ესთეტიკური შეფერილობა ახასიათებს. ის ტელევიზორიდან საყვარლად გვიღიმის და რაღაც ფანტასტიკურ დაპირებებს იძლევა... კეთილი ზრახვების გამოთქმის შემდეგ მკაცრი რეჟიმით უკმაყოფილო ავადმყოფებს აფრთხილებს, თუ არ მოისვენებთ ფსიქიატრიულის მთელ გიჟებს თქვენ მოგისევთო. მისი ყველას გვეშინია! თუმცა პირადად მე მუქარა არ უნდა მეხებოდეს, მაგრამ მაინც... სამაგიეროდ, დაპირებებიაა, ო, დაპირებებიაა, ოოო! თაფლივით ტკბილი და ჰერონივით წარმტაცია! შიზოფრენიკებიც სხედან და მთელი დღე იმაზე ოცნებობენ, თუ რას და როგორ შეუსრულებს მათ უზენაესი ფელდშერი. ღამისკენ, როდესაც კოლექტიური ჰალუცინაციები აგრესიულ მიმართულებას იძენს, უფროსი მედდის მითითებით, სანიტრები შემორბიან და ყველას დროპერიდოლით აქვავებენ. ქანდაკებად ქცეულნი, კატატონურ სტუპორშიც „ჟერარას“ დაპირებების გარდა სხვა ვერაფერზე ფიქრობენ. დილით კი, ისევ თავიდან, იგივე...

„ერთმორწმუნე მრევლმა“, არა თუ არ იცის საკუთარი უხმო მორჩილების აზრი, არამედ არც ცდილობს, ჩასწვდეს ამ დუმილის არსსა და დანიშნულებას. დამშეული თევზებისა და გავეშებულ მედუზათა კონგლომერატმა მხოლოდ ის იცის, რომ ბატონისა უპირობოდ უნდა სჯეროდეს, განსხვავებული სძულ-

დეს და, თუ ქატოს აღირსებენ, უნდა უცებ შესანსლოს. ჩემო, უსაყვარლესო მეგობარო N, რალა თქმა უნდა, გესმის, რომ სწორედ ეს რიგითი ავადმყოფები იმსახურებენ შეცოდებას, მათი გასაჭირის გაზიარებასა და თანადგომას...

...ახლა წერას მოვწყდი, შემოგხედე – შენს თვალებში ჩამდგარმა სიყვარულის ცრემლებმა გული ამიჩუყა, სითბოთი ამავსო და... ქვითინით ეს სტროფი წამომცდა:

სამშობლო გორგებს რომ გმირობას გვავალებს,
ახლა გვაგონებს ლაჩრების სავანეს...

მოგესხენება, ჩემო N, გორგი (სპარს.) – მგლების, მებრძოლების ქვეყანას ნიშნავს. აქედან წარმოიშვა – გორგა-სარ (გორგასალი) – მგლისთავა...

ჩვენთან, როგორც ვახსენე, ურჩ რევოლუციონერთა ჯგუფიც არსებობს. მათ ტელევიზორის სავალდებულო ყურების გარდა, დიაზეპამივით დამამშვიდებელი, იაპონური ხალხური ჰანგების სადღელამისო თერაპიის კურსებსაც უტარებენ, თუმცა ამოდ. მათი ბელადი, რომლის სახელის გაგონებზეც კი, „ჟერარას“ ბურძღვას, არ ცხრება და მანიფესტაციებს აწყობს. ფელდშერს აშკარად ეშინია მისი და ამიტომ სძულს ასე ძლიერ, ასე გამეტებით. ეს შიში ნაადრევი ჭკუასუსტობით დაავადებულებსაც გადაეცემა – ისაა ამ ჰალუცინატორული იდილიის დასრულების ერთადერთი ხილული წყარო. სხედან ასე „შიზიკები“ ყველანი ერთად, მაგარ კაიფში და მთელი დღე ზიზლისგან კანკალებენ. ბოლმა დაპირებებზე, ოცნებასა და „ჟერარას“ შიშთან ერთად, უძლიერესი ნარკოტიკია!

როგორც ზემოთ მოგწერე, პალატები არ გვაქვს და ერთ სამედიცინო დარბაზში ვცხოვრობთ. მიზანი? ყოვლისმომცველი თვალთვალი და კონტროლია, რომელსაც ბრონირებული შუშის უკან მდგომი, უდაბნოს საქსაუღივით მარტოსული მთავარი ექთანის „ლედი ლობოტომია“ ახორციელებს. ჯერ კიდევ მძიმე ბავშვობიდან პარანოიკს, მას სამუდამო უძილობა სჭირს და სკამზე შემდგარი, აცრემლებული მიმინოს მზერით, ის გადა-

ჰყურებს ფსიქიატრიულის სივრცეს. წმიდა გადმოცემის თანახმად, ის უკვდავია და წინა საუკუნეებში სწორედ ის უნიშნავდა პროტესტანტებს ლობოტომიას. დღეს კი სხვა დროა – საპყრობილეში „უნდა დაისაჯოს უფრო სული, ვიდრე სხეული“. ერთი სიტყვით, ხსენებულ ნარკოტიკულ კოქტილს – „ზიზლი, ოცნებები და შიში“, სისხლის მომხიბლავ არომატს „ლედი ლობოტომია“ სძენს. მთელი ფსიქიატრიული, მეც მათ შორის, ნებით თუ უნებლიედ, ამ უტკბილეს ნარკოტიკზე ვზივართ, რადგან მისი წვეთოვანი გადასხმები ყველასათვის აუცილებელია. „ბოლმა - დაპირებების“ კონცენტრირებული ხსნარი სულ წუილ-წუილით მიდის ვენებში. ისე, დეპრესიულ ფსიქოზს მაგრად კი შველის. ამიტომაც გვიყვარს და იმავდროულად, სასტიკად გვძულს თმახუჭუჭა „ლედი ლობოტომია“!

ფსიქიატრიულში, რალა თქმა უნდა, ყველას ერთი მოძღვარი და სულიერი მამა – „უცაკალელესი“ გვყავს. ადრე, როგორც ძველი ავადმყოფები ყვებიან, ისიც მუდამ ტელევიზორში იყო და სიბრძნეებს ქადაგებდა. ახლა ხმას არ იღებს, მიყურებულისა, მასაც „ჟერარასი“ ეშინია და იშვიათად თუ ამოიღულულულებს რაიმეს. ჩვენ „ცაკალელა“ მაინც ძალიან გვიყვარს, რადგან სხვა არ გვყავს.

გამიგრძელდა, ჩემო პატარავ... იცი, ყველაზე დასანანი და სწორედ ეს მაღიზიანებს, რომ გარშემომყოფნი ახერხებენ და შენზე ფიქრსა და მოფერებისგან ყურადღება მათზე გადაამაქვს... შენი სურნელით თრობა ნელდება და თვალების ციმციმი გონების რომელიღაც კუთხე-კუნჭულში ქრება... აი, ეს მაგიჟებს და მთრგუნავს – ფსიქიატრიულის პერსონალთან ბრძოლით გატაცებულმა, შენ არ დაგკარგო და შენი რბილი ბაგეების გემო არ დამავინწყდეს...

ჰო, სულ მარტოც არ ვარ, მეგობარი გავიჩინე! ჩემს მოპირდაპირე მხარეს ერთი ნევს, ძილისაგან დასიებული, გაქონილი სახით და ჩემსკენ მომართული, გამტერებული მზერით. როგორც ჩანს, ფსიქიატრიულის ძველი ბინადარია, ამინაზინით (ადრე იმპორტული დროპერიდოლი ფუფუნება იყო) გაჟღენთილი. მას შემდეგ, რაც მე მიმიყვანეს, სულ ერთხელ

ჩაიჩურჩულა, – ოჰ, ეს პუტჩისტებიო, და საბოლოოდ მიყურდა. თვალეები მუდამ დაქაჩული აქვს და ისე სძინავს – აი, მას უკვე ათვისებული აქვს ღია თვალეებით ძილი! გუშინ მოულოდნელად ქალაქის ნაგლეჯი მომანოდა, ზედ ეწერა:

„ტყუილს მოკლე ფეხი აქვსო, სიმართლეა ამაღ კარგი!
უეკლოდ და უჭრილობოდ, ვის რგებია აბა ვარდი?“

რაც არ უნდა იყოს, კაცი პირველად შემეხმინა და მეც უპასუხოდ არ დავტოვე. პოეზიის ნიჭი ჯანმრთელს არ მქონდა და დადროპერიდოლებულს რა გამიჩენდა? ავიღე და ილიას სიტყვებით ვუპასუხე: „ანმო თუ არა გწყალობს, მომავალი შენია!“. უიმედოდ გამიღიმასავით და თვალეებდაჭყეტილმა ძილი განაგრძო...

სანამ „თვალეიას“ სძინავს, ჩემო საყვარელო გოგოვ, ერთ საიდუმლოს გაგიმხელ! მე ამ ვირუსული შიზოფრენიისადმი, ჯერ კიდევ საბჭოეთში შეძენილი, მყარი იმუნიტეტი გამაჩნია! ასე რომ, ჰა და ჰა, დაავადების აბორტული ფორმა შემეყაროს და შემდეგ ვირუსს ტვინის გააქტიურებული უჯრედები დაჯაბნიან. ამიტომ ვარ შედარებით არხეინად და რალაცას მაინც ვწერ...

ერთხელ, ჩემმა დადუმებულმა მეზობელმა თვალეებით მიმანიშნა რევოლუციონერებზე, შეიძლება ითქვას, მკითხა: მათ რატომ არ უერთდებიო? ძლივს მსმენელი გამოჩნდა და თან ჩემი პოზიციის საკუთარ თავთან გამართლებაც ძლიერ მსურდა. მოკლედ, მინდოდა მკაფიოდ, პუნქტუბად ჩამომეყალიბებინა ჩემი პასიურობის მიზეზი. დავფიქრდი და განმარტების მწყობრი სქემა დავუშვი: „პირველი, ჩემო უხმო ლოდო ისაა, რომ ასაკი (ჯანმრთელობაც) არ მიწყობს ხელს, რადგან რევოლუცია ბევრ ენერგიასა და სირბილს მოითხოვს. მეორე, ჩემო კლდესავით მდუმარე მონმევ და სწორედ ამის გამო საყვარელო, ისაა, რომ ჩემი საბჭოური წარსულიდან გადმომყვა ყოველგვარი გაერთიანებებისადმი, რაოდენ პროგრესულიც უნდა იყოს ის, კოლექტივისადმი სიფრთხილე, შიშიც. მესამე და მთავარი! ჩემო წარსულში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის აქტიურო

მებრძოლო, შენ ხომ მაინც კარგად იცი ეს – მე ვხედავ, თუ რამდენად დიდია ამ წყეული ვირუსით დაავადებულთა რიცხვი, ვიცი, მათი დემენციის შეუქცევადობის შესახებ და ამიტომ რევოლუციურ გარდაქმნებს საკმაოდ პესიმისტურად ვუყურებ – ხალხის ძირითადი მასა ხომ იგივე დარჩება, მათ ხომ ჩვენსავით „UR1SS1“ ვირუსის წინააღმდეგ შეძენილი იმუნიტეტი არ გააჩნიათ, ასე რომ, ევოლუციას დაველოდოთ. ხაზს ვუსვამ – ეს არც ცუდია და არც კარგი, უბრალოდ, მხოლოდ მე მეხება...

ლიდერებმაც იმედები ძლიერ გამიწილეს – ყველას უკიდევანო ამბიციები ახრჩობს. გეცოდინება – „პირველი მორალური მონსტრი, პოლიტიკური მონსტრი იყო“... ერთნი რევოლუციას ამზადებენ, მეორენი მას აწყობენ... ვიმეორებ, ყოველივე ჩამოთვლილი არც გამორჩეულობის მანიშნებელია და არც დასაგმობი – ჩემია და მორჩა... არ ვარ აქტიური ტიპის ადამიანი, უფრო გარედან, განყენებულად ჭვრეტა მიტაცებს და პროცესების არსში წვდომაზე ვკაიფობ... „ჩქიმ“ ანპასიურო და ერთი შეხედვით მიძინებულ-გაშტერებულ „ჯიმა“, ჩვენ ერთად ვართ! რა ვქნათ? როგორ მოვიქცეთ? რა ვაკეთოთ? ეჰ, ესეც კარგად იცი, რა ადვილია ხელში იარაღის აღება და, რა ძნელია ამ უმსგავსობის ყურება, მაგრამ უნდა გაუძლოთ, სხვა გზა უბრალოდ არ გვაქვს. თუ საკითხს ფილოსოფიურად შევხედავთ, ცხადია, დემენციის ეპიდემიის ტალღა გადავა, ჩვენ იმუნიტეტი გადაგვარჩენს და აი, მერე კი დავწერ კაშკაშა მზესა და ლურჯ ზღვაზე... სავსე მთვარის ქვეშ სიყვარულსა და გარიჟრაჟზე ჩიტების ჟღერტულზე!

P.S.

მეგობარო, მიყვარხარ, გკოცნი და უიმედოდ, მაგრამ მაინც გელოდები – ეგებ დავსხდეთ და მთელი ღამე, როგორც ადრე, გათენებამდე გესაუბრო, გესაუბრო შენ, ჩემო N!

ნაწილი I. გუშინ – დათო

წერილი მეორე: მორფინისტული საშიშარები მიძინების გარეშე

უსაყვარლესო N, უკვე დავასრულე მეორე წერილი, კონვერტში ჩავდე და, უცებ, ერთი რამ გამახსენდა: ჩემი მეორე წიგნი, რომელსაც 8 წელი ველოდებოდი, ბოლოს და ბოლოს, გამოსცეს ამ მშობრებმა და, რაოდენ გასაკვირიც უნდა იყოს, დიდად არც გამხარებია... იდეალები, კარგა ხანია საპნის ბუშტივით გასკდა და სადღაც ეთერში გაუჩინარდა. შესაძლებელია, შენ ამ აუხდენელი მისწრაფებების დამშრალ ცრემლებსა და უხმო ყვირილს ახლა მიუნხენის პარკების გამჭვირვალე ჰაერთან ერთად ისუნთქავ...

იცო, მოდი ვაღიაროთ, რომ დიდად გასაკვირიც არაფერი ხდება... წარმოიდგინე, ჩვენ ალბათ, დედამინის ზურგზე ერთადერთი ერი ვართ, რომელსაც საკუთარი დამპყრობელი უყვარს! მეტი რაღა ვთქვა?!

მოკლედ, დავიწყებ წარსულით...

საავადმყოფო

1. რესპუბლიკური საავადმყოფოს მე-12 სართული. გარედან ობობასავით დავცოცავდი. მედდებს ფანჯრის რაფებზე გადასვლით მორფს ვპარავდი. ზურგში საბურთალოს ცივი ქარი. თეთრი ხალათის ამაყად აფრიალებული აფრა. მაგრად მეშინოდა. რას არ გაგაკეთებინებს წამალი. ბევრი ვიფიქრე და დავასკენი: ობობებიც აბლაბუდის საქსოვ ნებოვან სეკრეტს შიშისგან გამოყოფენ. გადმოვარდნას უფრთხიან.

2. შუა ოპერაციისას მუცლის აორტა გასკდა. მანამდე ტუალეტში შევირბინე. გავიჩხირე. ხუთი ამპულა რას გეყოფა? დიდი შიში ვჭამე. მთელი საოპერაციო ალისფერი სისხლით გაიჟლინთა. გულის ყოველი შეკუმშვისას სისხლი შადრევანივით ასხამდა. ფშუუ! ფშუუ! მე და ქირურგები სააღდგომო კვერცხებივით შევიღებეთ. საოპერაციო ლამბა სისხლით დაიფარა. განათება

აღარ გვქონდა. წნევა ნულამდე დავარდა. პულსი თითქმის არ ისინჯებოდა. კათეტერით მეორე ვენა ავიღე. სწრაფი გადასხმები ნაკადით. პრედნიზოლონი. მუცელში ქირურგების ბრმად ხელების ფათური. გადავრჩით. გული გაეშვა. წნევა 80-ზე დასტაბილურდა. ყველანი ოფლში გავინურეთ. შემამცივნა. მთელი წამალი ოფლმა გამოიტანა. მხოლოდ ჩემი ალისფრად შეღებილი ხალათი იყო კაიფში. ინვა თავისთვის საოპერაციო ტაშტში და ყვინთაობდა. ბევრი ნარკოტიკი მიაქვს ავადმყოფზე ნერვიულობას.

3. ხაშურის მონყენილი საავადმყოფო. დიდი გამოქვაბული. თხუნელების საძრომები. ქირურგიული განყოფილება. დაჭრილი მშვიდად კენესის. სიკვდილს შერიგებულია. მუცელი ამოტრიალებულია. კატლეტის აზელილი ფარში. სისხლი და დენტის მური. შავი ნასაფანტევი იარები ფუყფუყებს. მიბჯენითაა ნასროლი. ორივეს წამალი გვჭირდება. ფენტანილი მოგვიტანეს. სინამდვილეში დროპერიდოლის კუკლები ყოფილა. დროპერიდოლი 15-ჯერ ძლიერია ამინაზინზე. ინვეს ადამიანის გაქვავებას. მთელს ოპერაციაზე ორი კუბი კეთდება. ვერ მივხვდი. მეჩქარებოდა. ოცი კუბი გავიკეთე. ნეტავი სულ არ დავბადებულყავი! მაგის დედაც! ბევრი მომივიდა. ას გიჟს გააქვავებდა ადგილზე. ჩაფიქრებული ქვის ლოდი. უსასრულოდ გრძელი გვირაბი. სიჩუმე. შიში. თავი ხუთას კილოგრამს იწონის. დიდი ყურები. გაპარსული დრუნჩი. ბაზრის დახლზე ღორის შეტრუსული თავი. ლეჟანკა შემოიტანეს. ლოდი დაჭრილი ავადმყოფის პარალელურად წამოანვინეს. ის ბნელი გვირაბიდან ნარკოზის წარმართვას შეუდგა. ლოდი უსაშველოდ გადიდდა. უკიდევანო გვირაბი გაიწელა. ოპერაცია ბედნიერად დასრულდა. ბიჭი გადარჩა. დაჭრამდე ნათესავებს 15 წლის ცოლისდასთან შეუსწრიათ. მუცელში თოფი ჩაუცლიათ. ოპერაციის შემდეგ ხელი ოდნავ დაუჩირქდა. ანთება ძვალზე გავრცელდა. ოცამდე ოპერაცია გადაიტანა. ძვლის ფხეკით. საშინელი ტკივილებით. ანაეროზული ინფექციით დალია სული. ყველასგან მიტოვებულმა. ღმერთი ნამდვილად არსებობს: მე არ გამწირა – დაჭრილი ჯერ გადაარჩინა და მერე წამებით წაიყვანა...

4. ხაშურში ვართ. მე და კოკა. ძმაკაცია. ძროხას ვეძახდით. ოპერაცია დამთავრდა. ყველანი გავიდნენ. ფენტანილს საოპერაციო ბლოკშივე ვიკეთებთ. ლომკაში ვერ ვინძრევი. ბაიანზე კოკა გაფუშვი. მაინცადამაინც სტერილური ზენარი ასნია. საოპერაციო ინსტრუმენტებში ხელის ფათურს შეუდგა. ასეთი რეგენი არაფერი მინახავს. ეგ სტერილურია! მანდ ჭუჭყიანი ხელის შეყოფა როგორ შეიძლება?! უპასუხოდ არ დამტოვა. შე ჩემაო. საჭმელი ვჭამე და შემდეგ დავიბანეო. ბოზის შვილი ვიყოვო. არ გჯერავსო? რა გინდა, დებილს უთხრა? გვიანდაა. ძროხას მუდმივად შორისის ფხანით დაკავებული ხელის მიკრობები საოპერაციო ინსტრუმენტზე გადაბარგდნენ. მე ყოველივე გამოვასწორე. მივვარდი. საკაიფო 20-იანი შპრიცი თავის ნემსითურთ ორი თითით ამოვასრიალე. ზენარი ისევ გადავაფარე. საოპერაციოს მედდას აღარაფერი ვუთხარი. რა მეთქვა? თქვენს გასტერილებულ ინსტრუმენტებში ძროხამ ყვერებიანი ხელი აფათურა-თქო? ისე დარჩა. რას ნიშნავს ექიმის ხელი!

5. ოპერაცია დამთავრდა. ავადმყოფი რენიმატოლოგიაში მიმყავს. გადავანვინე. გავსინჯე. კარგადაა. ექიმს გადავბარე. გავედი ტუალეტში. გავიჩხირე. სიგარეტს მოვუკიდე. არხეინად მოვსეირნობ. რენიმატოლოგის კარებთან ვენევი. მოდის ექთანის მაკო. გუშინ ვიყიდავით. გატეხა. რენიმატოლოგიაში შევიმალე. მორიგე ექიმი არაა. ნაოპერაციოევი გაშავებულია. პულსი არ ისინჯება. სადაცაა წავა. პირი-პირში სუნთქვა. გულის მასაჟი. ადრენალინი. პრედნიზოლონი. გავარდისფრდა. თვალები გაალო. ბარო ექიმო! გადავრჩით. ზოგი ჭირი მარგებელიაო – მაკო მყავს მხედველობაში.

6. ახალბედა ექიმი ვარ. პირველი დამოუკიდებელი ნარკოზია. ვლელავ. არ ვიმჩნევ. ანესთეტიკები შევიყვანე. დავაძინე. ხელოვნურ ვენტილაციაზე გადამყავს. სუნთქვა უნდა გაითიშოს. რელაქსანტი შედის. ვაკეთებ ინტუბაციას. მილი ტრაქეაში შემყავს. შემდეგ ხელოვნური სუნთქვის აპარატს შევუერთებ. დავაინტუბირე. ყველაფერი კარგადაა. ფონენდოსკოპით ვამოწმებ. სუნთქვა არ ისმის! ამოვადდე მილი. თავიდან ვაინტუბირებ. ისევ არ ისმის! ისევ იგივე. ხუთჯერ გავიმეორე. სუნთქვა

კვლავ გაჩერებულია. ვცახცახებ. ოფლად ვიღვრები. შემოვიდა თეა. მომეტმასნა. ეჩქარება. სამორიგოდ ვრჩებით. ჩამჩურჩულა, ფონენდოსკოპის მოსასმენს ხუფი მოხსენიო. წავაძვრე. დავაინტუბირე. სუნთქვა კარგია! ოპერაცია დაიწყო. ორი ადამიანი გადარჩა. მე – დაჭერას. ავადმყოფი – სიკვდილს. ამდენი შეძლო წამიერმა ვნებამ. სიყვარული წამდვილად გადაარჩენს სამყაროს.

ქურჩა

1. შემეშალა. წამლის მაგიერ ისევ დროპერიდოლი შემომაპარეს. საშინელი წამალია. 15-ჯერ ძლიერია ამინაზინზე. ინვეს ადამიანის გაქვავებას. ხმარობენ გიჟების დასაშოშმინებლად. ერთი კვირა თავში ლოდები დაგორავდა. ბარნოვის ხიდზე ვიდექი და ვფიქრობდი. ახლავე გადავხტე და დავეხეთქო კეკელიძის ქურჩას თუ მეზარება? ჰა?

2. მე და ერთი წამალმა აგვაგდო. ყაყაჩოს რასტვარიტელის მაგიერ სკიპიდარი დავასხით. მაღალი სიცხე გვექონდა საშინელი გულისრევით. ორი დღე-ღამე გვერდი-გვერდ ვინექით. ერთმანეთს ვარწყევდით. აღსასრულზე ვფიქრობდით. ღიირს კი ასე ცხოვრება? ვიყავით ასე. გადავრჩით. დილით შემონახული კოკნარი ჩავხარშეთ. გავიკეთეთ. მაინც მაგარია წამალი!

3. მეჩნიკოვზე ნარკოლოგიურში ვზივარ. დავთვერი. რა ვაკეთო? მოდი მოვტყდები. შიდა კიბიდან სხვენზე. იქედან სახურავზე. ზაფხულია. ოფლი მდის. ორსართულიანი შენობიდან გადმოვეშვი. გათვლებში შეცდომა მომსვლია! დამატებითი ერთი სართული – სახურავია. ნარკოლოგიურის ეზოდან ერთი სართულით ქვემოთ სანაპიროა. იქ უნდა დავეშვა. მოვფრინავ მეოთხე სართულიდან. ამჯერად გათვლები ზუსტია. გზად შემხვდა ხე. როკს გამოვედე. შარვალი ბარძაყიანად გამეხა. ხელიც მოვიტეხე. არა და ვიცოდი – შევიდჯერ გაზომე და ერთხელ გაჭერი.

4. დამიჭირეს. ნარკოტიკი ჩამიდეს. დაკითხვაზე მტკივნეულად მცემენ. შენია წამალიო. სახეში ზონარი მწარედ მხვდე-

ბა. თავზე ცელოფნის პარკი ჩამომაცვეს. კისერში ჯინსოვკის საყელოთი მიჭერენ. ჰიპოქსია. გონებას ვკარგავ. ტვინში რაღაც მომეშალა. გაღვიძებისას მთელი გულით ვხარხარებ. აუნერელ ეიფორიაში ვარ. რატომ ვიცი ასე გულიანად, არ ვიცი. რატომ მირტყამენ არც ეს ვიცი. ბიჭები კი უცებ გაერკვენენ. სიაფანდობს ეს გოთვერანიო. ძაღლებმა დანამდვილებით იციან, ვისი გახდება ნამალი. მაგარი პროფესიაა – თითქმის ყველაფერი იცი!

5. ახალგაზრდული თამაშები ნარკოტიკებთან რითი მთავრდება? გადახედე პრეისკურანტს. ცხოვრება ჯოჯოხეთად გექცევა. სჯობს თავი დაიბრიდო. შეიძლება გაგიმართლოს. ღმერთი ნაგიყვანს. სიყვარულით დაგეხმარება. დროზე მოგკლავს. ან გაპარვით. ან ტრაგიკულად. თუ მაგრად არ გაგიმართლა – ალკაშური გაფარჩაკებით.

6. საბურთალოელმა გიგიმ დიდი ფული იშოვა და სახლში წამლით ჩაიკეტა. გარეთ არეულობაა. ბიჭმა ძლივს ცხოვრება ააწყო. ცოლი მოიყვანა. რემონტს მორჩა. მე-8 სართულზე სასტუმრო ოთახში საცურაო აუზსაც ამთავრებდა. ფულის კურსზე თვალის დევნება კი მიავიწყდა. გაუფასურების ამბავი გვიან შეიტყო. ერთი ჩემოდანი ნაყარაღარი ფული ქაღალდად ექცა. სასტიკად გაუტყდა. გააძრო იარაღი. თავში იგლიჯა. ბაახ! მაგარი ბრაზიანი ვინმე იყო. ახლად შეღებილი კედელიც სისხლნარევი ტვინის შხეფით გასვარა. ღიირს ამის შემდეგ რემონტზე ამდენი ნერვების შლა?

7. მეგობარი მყავდა, თემურა. უშნოდ გაიპარა. წამალზე დილაადრიან მოტყდა. გვიან ღამით მანქანით ჭიშკარს მოადგა. ნაზრანიდან ჩამოეთრა. დაღლილი იყო. განვალდა. ფარეხის თავზე გაშენებული ტალავერი. გამოვარდნილი დედა და და. გახარებული დედა დანოქსირონებულ შვილს შვებით მიეგება. დამ ფარეხის კარი სიხარულით გაუღო. მანქანა შეაყენა. ძრავი არ ჩაუქრია. დაწყნარებული ოჯახის წევრები სახლში შევიდნენ. მშვიდად დაიძინეს. დილით, გაღვიძებულებს, თემურა საწოლში არ დახვდათ. გათიშული, პირზე ქაფით, ლოგინში უნდა გდებუ-

ლიყო. დაძებნეს. მიაგნეს. ქაფი კი ჰქონდა. ფარეხში გაპარულა. იქვე ჩაუყვინთია. მანქანის გამონაბოლქვ მხუთავ აირს დაუხრჩვია. ყველა ვერ იკლავს თავს. ამ დროს განგება გეხმარება. ცოტას თუ უმართლებს ასე.

8. ერთი კიროვებადში წამალზე დაანვა მეორესთან ერთად. გზაში ძაღლები დაედევნენ. გაზი მანქანის იატაკში ჩააჭყლიტა. ასოცით ხეს შეასკდნენ. მეორე გადარჩა. ახლახანს ციროზით დაიბრიდა. ბინგოს გროზნო ევასებოდა. იქედან მოდიოდა. გზად მოეფსა. გააჩერებინა. შარვლის შეხსნას შეუდგა. ჩაეყვინთა ბიჭს. ნაბარბაცდა და ხრამში გადაიჩხა. ორივე შემთხვევა ჰგავს – გამართლებაა. ღმერთის ხელი ურევია უეჭველი.

9. მე არ გამიმართლა. სმისგან გაფარჩაკებულების სიაში ჩავენერე. სხვა გზაც არ მქონდა. გარშემო ყველა ჯიგრულად მოკვდა. მე კი გადავრჩი. თითქოს ყველა ღონე ვიხმარე. ბევრი ვიკეთე. მანქანითაც ვიქროლე. საკმაო რისკებიც გავწიე. შენც არ მომიკვდე! არ ვევასები ღმერთს! ვაჟკაცური სიკვდილი არ მალირსა. ჯერ იწვალეო. მუხლებზე იხობეო და ისე დაიბრიდეო. სხვაგვარად ვერ დაიმკვიდრებ ზეციურ სა-სუ-ფე-ველ-სო. ბაზარი არ არისო. მორჩა ხვეწნა-მუდარაო. არა ხარ შენ სხვებივით კაცურად სიკვდილის ღირსიო. ბედი და დამსახურება უნდა ყველაფერს.

კოკაინი

1. ქალს აუცილებლად სჭირდება კაცი. კოკაინს – მორფინი. ძლიერ უყვართ ერთმანეთი. განსაკუთრებით ქალს უჭირს მართო დარჩენა. ასევეა კოკაინი უმორფინოდ. გაიყინები. სიცივე აგიტანს. ტვინიც ყინულად გექცევა. ფობიები იცის. დარჩები ნევროზიანი შინაბერა. კოკაინის კოკორმა სულ პატარა დოზით უნდა მიიღოს მამაკაცის ძალა. მორფინით დაიმტვეროს. კოკაინი იფურჩქნება. ახალი ძალით ყვავის. იწყებს ულამაზესი, სურნელოვანი ნაყოფის გამოსხმას.

2. კოკაინიანი შტანგალასი. ბაიანებს ვავსებთ. ცოტა მორფი. ჩავუჯექით. კოლექტიურად ვიკეთებთ. სახეზე მკვდრებივით ცხვირსახოცნაფარებულები ნოხზე ვიშხლართებით. ყველა ხმამალა ერთმანეთზე მიუთითებს. ჩუმად. სუუ... ჩუუ... ცხვირსახოცი ფობიებისგან დამცველის როლს ასრულებს. სინათლე სახიფათოა. პრიხოდში კაშკაშა სხივებმა არ უნდა გაგალიზიანოს. სამუდამოდ გიჟი დარჩები. ფსიქიატრიული სეანსი ბევრჯერ მეორდება. ასე კოკაინის ხავერდოვანი ტალღა მოითხოვს. სულ 5 წუთს გრძელდება. ამიტომაა ხშირი გამეორება აუცილებელი. უამრავი გაჩხერისგან ვენები ტრავმირდება. ხმება. ყალობდება შუშის ვენები. საცოდავი სისხლძარღვები შუშის სიმყიფეს იძენს. მოყვითალო-მომწვანო ლურჯი ზოლები დაუყვებიან ხელს. ოდნავი შეხებისგანაც შეიძლება დაიმსხვრეს. იდაყვში უბრალო მოხრაცკი დიდ სისხლჩაქცევას იწვევს. მოგეწონათ? დროზე გაიკეთეთ. მაგარია. კოკაინს არ სჭირდება ღმერთის დახმარება. დამოუკიდებელი ტიპია. სამ წელიწადში ასიანი მოგასვენებს. გაგყინავს. ლედნიკის სუსხიც აღარ შეგანუხებს.

ალკოჰოლი

1. ალკოჰოლი გაგაველურებს. სხვა გზა არც გაქვს. უფულოდ. უნამლოდ. უშვილებოდ. უამხანაგებოდ. ყოველგვარ უ-უოთ. უნდა დალიო. რეალობას ვერსად გაექცევი. სად ნახვალ? თავის მოკვლასაც იჩალიჩებ. როგორია უცხო გარემოში ცხოვრება? უნამლოდ თან! რატომღაც დღეში შვიდჯერ გიჭერენ. უპრიჩინოდ. ილღები. გაფარჩაკებისგან ძალა არ გყოფნის, საქმე ბოლომდე მიიყვანო. ნახევრად სიაფანდზე იკლავ თავს. ვენებს იჭრი, რომ გადარჩე ისე, ან სხვამ გიმეველოს.

2. მდინარის პირას დავთვერი. ათკაციანი ჯგუფი ზის. მივედი. გავაბოლეთ. დავლიეთ. თბილისელებს დასცინიან. ყველაზე დიდი ამოვარჩიე. ცხვირში მუშტი ვგლიჯე. გავხტი. დანა გავაძრე. ვერ მეკარებიან. გარშემო დარბიან. დიდმა რაღაც ანია. ლიანდაგს ვხედავ. ჩემი თავის მიმართულებით მოძრაობს. მიახლოვდება. სამი თვე რეანიმაციაში ვინექი. ყბა გამიტყდა. ყბაზე თაბაშირს ვერ დაადებ. კბილებს შორის მავთულები გამიყარეს.

ზედა და ქვედა ყბა ერთმანეთს მიაბეს. სამი თვე უსიტყვოდ. ჩინელი სწავლული მანდარინით დაფაზე ვწერდი იეროგლიფებს. დადებითი შედეგი მივიღე – დავდინჯდი და დავბრძენდი.

ომი

1. ეს ომი რალა იყო? მე კიდევ გაგიჟება მაკლდა?! დაარყებულ ტვინი ისედაც ასტრალშია გასული. წამალი სწყურია. სულ გადავედი ჭკუიდან. ჯერ მაგრად არ ისროდნენ. აქა-იქ მხოლოდ. ისიც ღამით. გართობა? ცოტა გაკეთება. ბევრი პლანი არყით. ვარაზისხევით ტელევიზიის მიტინგზე. ან იშვიათად პარლამენტთან. ტელევიზიის მიტინგი სჯობდა.

2. დედა შევაგინე. სამტრედიელმა მხედრიონელებმა ფეხებით ამწიეს. ჩემს თავს ასფალტს ატბონინი მალატოკივით უბრაახუნებენ. გონებას ვკარგავ. ლოგინზე ვიღვიძებ. ყველაფერი მტკივა. ნეკნები მაქვს გატეხილი. ძლივძლივობით ავდექი. სარკეში ჩავიხედე. ეეე?! სად წავიდა ცხირი?! ვეძებ. კეფაზეა! აირწინალივით გალურჯებული გოფრირებული მილით სახეს უერთდება. აირწინალი ძლიერ აფერხებს სუნთქვას.

3. ამჯერად ზვიადისტებმა ვითომ მარადიურობაზე დამიჭირეს. მარმარილოს იატაკზე ვწევარ. ცხვირით უნივერსალის მტვერს ვისუნთქავ. ლულა თავზეა მობჯენილი. სიკვდილი ახლოსაა. თვალები დავხუჭე. სიბნელეს სიმშვიდე მოაქვს. ამობრუნდი! გესვრი! შე ახვარო მხედრიონელო! ამოტრიალება არ შეიძლება. თვალებში ჩამხედავს. მერე ადვილად მომკლავს. ჩემი სხეულის კონტურების ნატურიდან ხატვას იწყებს მეგრელი ლეონარდო. გალენილი მთვრალია. საკუთარ დახვრეტას პირველად ვესწრები. ჯერი ყურისძირში. ყურები დამიგუბდა. ისევ ჯერი. კარგი მსროლელია ეტყობა. ახლოს აჯენს ტყვიებს თავთან. სახეში მესობა ატკეცილი მოზაიკის პანანინა ნაწილაკები. ქვესკნელში ვიყურები. ორი მჭიდი დამაცალა. ამოუშვა ბოლმის ორთქლი. გაუარა გამშაგებამ. მეგრელიც ქვეშარიტი ქართველია – სეპარატიზმს ვერ დასწამებ. არ დამბრიდა. ჯიგარია. გადავ-რჩიი-ი-ი!

წერილი მისამა: LUCKY

ჩემო მოსაფერებლო გულისტკივილო N, ეს ამბები სამოც-დათიანი წლების თბილისში ხდებოდა და ერთ ცნობილ მკეთებელს, მეტსახელად „ლაქის“, შეეხება. იმხანად ბომბივით ხმა გავარდა – „კინოს სახლში“ შედგება საკულტო ფილმის – „O Lucky Man!“-ის ჩვენება!.. მთელი ქალაქი ინგლისელი მსახიობის მალკოლმ მაკდოუელის დაუვინყარი, მიამიტური ღიმილითა და აღან პრაისის შესანიშნავი სიმღერებით ბოდავდა. ფილმის გმირს, კომივოიაჟორ მიკ ტრევისს, წარმოუდგენელი თავგადასავალი ელოდება. ის შემთხვევით აკრძალულ ზონაში ხვდება, სადაც განთავსებულია საიდუმლო სამხედრო ობიექტი. მიუხედავად სასიკვდილო ხიფათისა, „ილბლიანს“ მუდამ უმართლებს: მიკ ტრევისი ღიმილით ხვდება ნებისმიერ განსაცდელს და თავბრუდამხვევი სიუჟეტის მსვლელობისას ის შესანიშნავ ქალებსაც უყვარდებათ. მთელი ფილმის განმავლობაში ეს სულელური ღიმილი მის სახეს არ შორდება და საკუთარი ილბლიანობით გმირი თითქოს დასცინის კიდეც სასტიკ ბედისწერას.

...ასე შეარქვეს მას გუჩუ. როგორც ყველას მიაჩნდა, ქალაქში არავინ იყო მასავით ბედნიერი და ილბლიანი. წამალიც სულ ჰქონდა, ქალებშიც დიდი წარმატებით სარგებლობდა, ცნობილი კლინიკის წამყვანი ექიმიც იყო, ჟიგული-07“-თაც დაქროდა და ძაღლებიც იშვიათად იჭერდნენ. მდიდარი მშობლების წყალობით – ვაკეში ბინა და ბედნიერი ცოლ- შვილი. ტურისტული საგზურით, გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაშიც იყო წამყოფი და უნგრეთის სოციალისტურშიც! იქედან წამალიც ოხრად ჩამოვიდა და მოსკოვის საერთაშორისო „შერემენტიევოს“ აეროპორტის საბაჟოც უზრუნველად გადალახა: კოდენ-ნოქსირონით პირამდე ავსებული ჩემოდნით – „გდრ“-დან და „კინდერ სიურპრიზებში“ სათამაშობის მაგიერ ჩამონტაჟებული ერთი კილო თეთრი ყაყაჩოს გამხმარი წვენი – უნგრეთიდან. ერთი სიტყვით – „ო, ილბლიანო!“.

პირველად სერიოზულ ხიფათს, კიროვობადიდან მომავალი, „წითელ ხიდზე“ გადაეყარა. ცნობილმა ძაღლმა, „ნარკომა-

ნია-პროსტიტუციის“ სამმართველოს უფროსის მოადგილემ, გენერალ ყურშიტაშვილის ძმამ ავტობუსიდან ჩამოხსნა და „ფაქტი“ ვერ უპოვა. გაბრაზდა და გაცოფებულმა საკუთარ ვენაში გაშვებული ოპიუმის „ჩეკების“ ნაფხეკი ცელოფენები ჩაუდო.

„წითელი ხიდი“... მდინარე ალგეთის კალაპოტზე გადებული ძველებური აგურით ნაშენი ნაგებობა, რომლის ორივე ბოლოს განლაგებული იყო მილიციის საგუშაგოები, გზის გადასაკეტი შლაგბაუმებით. ერთი შეხედვით – საქართველოსა და აზერბაიჯანის დამაკავშირებელი მოასფალტებული გადასასვლელი. თითქოს, სხვა არაფერი...

ამ ვინრო, მორკალური ხიდით მიემგზავრებოდნენ თბილისელი მკეთებლები წამლის ჩამოსატანად და ლომკის მოსახსნელად. უკანა გზაზე კი, გაჩხერილი ბიჭებითა და წამლით გაძქეტილი მანქანა, ჯერ გულგრილ აზერბაიჯანელ მილიციელებს ჩაუვლიდა, შემდეგ კი ქართული მილიციის მრისხანე რეიდს მიადგებოდა. სასტვენის ხმა, ჯოხის დაქნევა... შლაგბაუმი დაკეტილია... დამუხრუჭება, „თქვენი საბუთები“, „გადმობრძანდით“, ჩხრეკა. „აბა, სახელო აინი“, ვენების დათვალიერება, დაჩხვლეტილი ხელები და ბორკილები. ცემა, ცემა, ცემა – „თქვი!“.. თუ შენი ვერ გიპოვეს, „ფაქტის“ ჩადება და დაპატიმრება.

„წითელი ხიდი“ ნებისმიერ ნარკომანს შიშის ოფლითა და დაჭერის მოლოდინის სამარისებული დუმილის განწელილი წამებით ახსოვს. ის მუდამ ჯოჯოხეთიდან გამოსასვლელ გზად დარჩება. ამ დანყველილ ადგილას დრო გაიყინა. აქ ათეულობით წელია არაფერი შეცვლილა, მხოლოდ დასახელება მილიციელი პოლიციელებზე...

„ლაქის“ 1979 წელს შევხვდი. ბიჭები დათოსთან ვისხედით, ახალი წლის ღამე დგებოდა, მარნეულში წამლის ასაღებად გამგზავრებულ დევიკას ველოდებოდით. იმედი არ გავცივრუვდა – „თოვლის ბაბუა“ ზუსტად 12 საათზე „შავის“ 10- გრამიანი პაკეტით ხელდამშვენებული მობრძანდა. გავიჩხირეთ, ერთმანეთი გადავკოცნეთ და დაკაიფებულმა სტუმრებმა, ტრადიციისამებრ, ახალი წლის ოჯახებში შესახვედრად გაქუსლეს. მე, დათო და „ლაქი“ ჩვეულ „ღამის საუბრებს“ შევუდექით. სწორედ

იმ ღამით მოვისმინე „ლაქისგან“ ვრცელი დოკუმენტური მოთხრობა იმ სასწაულებრივ გადარჩენაზე...

„...ბიჭო, მე და დევიკას კირავაბადელ ნორიკასგან 9 კილო „კუკნარი“ მოგვაქვს! იმხელა ფაქტია, ბარიგაც მაგრად დაიზმენდა. ნორიკამ შავი სათვალე მოირგო, პირი დაიბანა და დასველებული თმა გადაივარცხნა. ბაზრიდან ცელოფნის ორი უშველებელი პარკი ამოიტანა და მანამ ლურჯი იზოლენტებით გადაკრული ყაყაჩოიანი პარკები დიდ ცელოფნებში საგულდაგულოდ ჩაპრესა. სამივენი დევიკას სტაფილოსფერ „06“-ში ჩავსხედით და მასპინძელმა ღამის კირავაბადის გასასვლელამდე გამოგვაცილა. ამდენი „კუკნარი“ გვიდევს – დაფქული თერთრი ყაყაჩოს პილცაა, 9 კილოგრამი, როგორია?!

„ნითელ ხიდს“ ვუახლოვდებით, ვნერვიულობთ, რეიდებია გაქანებული. კირავაბადში რომ მოვდიოდით, მაშინ დგებოდნენ. დევიკას ვეუბნები – დავაი, მე ავტობუსში გადავჯდები და ფაქტს ისე გადმოვიტან-თქო. მართლაც, მანქანით ავტობუსს დავეწიეთ, გავაჩერეთ, ცელოფნები ზევით, თაროზე, შემოვდე და იქვე დავჯექი. ავტობუსი დაიძრა. ხიდზე შევედით. ქართულ მხარეს სამმართველოს გაგანია რეიდია. დედას იტყნავენ ეს ბოზები! სავარძელში ღრმად ჩავეჭედე, თვალები დავხუჭე, ვითომ მძინავს... „ფსს-სს-ს...წზზ... – „იკარუსის“ ავტობუსი გაჩერდა. კარები გაიღო, ამ ბოზმა, ყურშიტამვილმა („ყურშამ“), არ შემოიხედა! ქალაქიდან კარგად მიცნობდა – აბა, დავაი, შე ჩემისა, ჩამოეთრიეო! ნარუჩნიკები დამადეს, კმაყოფილებას ვერ მალავენ – ფაქტით დავიჭირეთო! ცელოფნები ჩამოათრიეს, ერთი-ორი წამითაქვს, საგუშაგოს კარზე ბორკილებით მიმაბეს და რეიდი გააგრძელეს – ჩემი დარდი აღარც აქვთ, უკვე ნაღდი ვარ! რომელიმე ძალღი რეიდიდან შეისვენებს, ჯიხურისკენ წამოვა, ჩამივლის, პანდურს დამიადებს, წყალს დალევს. უკან წასვლამდე – კაი უდარსაც როჟაში მითავაზებს. ბაკსიორსკი გრუშასავით ვარ რა... მარა რას ვიგრძნობ?! ჯერ იმდენი „კუკნარი“ მაქვს ნაჭამი, მერე იმდენი „ხიმია“ გაკეთებული, მატარებელმა რომ გადამიაროს, ვერ გავიგებ! მთავარი გამაყურებელი – 9 კილო ნარკოტიკით ვარ დაჭერილი, 10-15 წელი გავაზე მაქვს გადებული. ცოლ-შვილი, დედ-მამა, ციხე, წარსული ცხოვრების კადრები – კინოსავით მიედინება თავში. ვის სცალია ტკივილისთვის?!

ნახევარ საათში „ყურშამ“, როგორც იქნა, მოიცალა, მაგ დალოცვილმა! ხომ იცი, რომელია? ყოფილი მსოფლიო ჩემპიონია ჭიდაობაში! „აბა, ჩემი ბიჭი, ახლა ხომ დაგიადებო!“ – უხარია ამ ყელს, მოსალოდნელი კაიფისგან ხელეზს იფშენეტს. დაიწყო ცელოფნების ამოლაგება, გული მისკდება! რავარია 9 კილო „კუკნარი“?! 10 წელი ხელში მიჭირავს! გახსნა, ამოიღო... სათალი... უფრო ღრმად ჩაყო ხელი – ხიზილალის ქილები, კიდე – ისევ სათალი... ეეე! მეც გამოვყლევდი! პრი რომ ზუთხი? მე წამალი მედო! „ჰააა, შე ნაბოზარო – გავარიტ – იკრებით ვაჭრობა დაიწყე, შე ჩემისა?“. ეცა მეორე ცელოფანს... ჩქარა, ჩქარა, ხელის ფათური – იგივე! კრუგომ ზუთხებში დავცურავთ! ვფიქრობ, ბიჭო, მირაჟია, სიზმარია, ამდენი წამლისგან, ხო არ გავრეკე?! ცელოფნის პარკები ჩემია, სათალი – არა!

უცებ სიფათში მაგარი დამიდა და ყვირის: „გვათოხლა ამ ნაბოზვარმა, ფაქტი ავტობუსშია!“. დაახტა თავის „06“ და სხვებთან ერთად გაქანდა... ვდგავარ კარებთან მიბმული, ისევ დახვრეტას ველოდები... ნახევარ საათში აქაფებული დაბრუნდა – მოგვატყუა ამის დედაო, ნაღდი ვიცი, ბლომად მოჰქონდაო! მცემეს, რა მცემეს! ნუ, აი... მოკლედ, ბოქსის დასრულებისას ჩემპიონმა თავისი გაჩხერილი ცელოფნები – რომ აფხიკავ, ხომ იცი, და ოპიუმის კვალი რომ რჩება, აი, ის – ჯიბეში ჩამიღო. მაინც გქონდესო, იყოსო, ბევრი რო არ გაატრაკოო.

...მე ვიყო რიჰარდ ზორგე, საქმეში ფიგურირებდა 0,04 გრამი! დედას გეფიცები, 0,04! მერე გამომძიებელს ვეკითხებოდი – ატომური სასწორით აწონეთ ნილს ბორის ლაბორატორიაში, თუ როგორ დაადგინეთ რაოდენობა-თქო?! კაროჩე, საღამომდე მიბმული ვიყავი, თვითონ რეიდობდნენ ბიჭები, გადაფრენაზე მყოფ მორფინისტებს იჭერდნენ და ფულს აწერავდნენ. ღამისკენ წავედით მთელი რეიდის სასტავი თბილისის ავტოსადგურში. ჩემი ავტობუსი უნდა კარგად გაშმონონ და „კუკნარი“ იპოვონ.

მივედით. მე მანქანაში დამტოვეს, შმოტკების საკიდზე ხელბორკილით მიბმული. თათარი მძღოლები გააღვიძეს, ჩვენება ჩამოართვეს – სად ამოვედი, რა მეჭირა ხელში... დაიწყეს ავტო-

ბუსის ჩხრეკა. რა უქნეეს?! დედა უტირეს, დაშალეს ავტობუსი! თათრები კვიან: „ეე, თავარისჩ ნაჩალნიქ, თაკ ზაჩემ დელაემ, სტო პრაცენთავ გავარუ, ნეთუ თამ, ნუუუ!“.

ერთსაათიანი ავტობუსზე შესევის შემდეგ, აქაფებული „ყურმა“ ყვირის, ეს ისეთი გოთვერანია, ნამალს პაკრიშკებში შეამასტირებდაო! ბორბლები დააძვრეს – ბორბლები ამხელა „იკარუსს“! ზაფხულია, თეთრი, გაქათქათებული ფორმის პერანგები აცვიათ. ისე იყვნენ დარწმუნებულნი, 4-5 საათი ეძებდნენ! ვინ ჩამიშვა ასე მწარედ, აქამდე ვფიქრობ, მაგის დედას რო შევეცი! პერანგები კირავაბადულ მტვერში სულ ამოეგანგლათ, თან ოფლში გაიწურნენ. კაროჩე, დედა მოეტყნათ – „კუკნარი“ ვერ ნახეს! მირტყეს – თქვიო. ვეუბნები – ჩესტნად, მეც ვერაფერი გამიგია-თქო! ვინ დაგიჯერებს?! ისევე ქოთი. მიმიყვანეს სამმართველოში, უფროსთან, პოლკოვნიკ ჯანაშიასთან. მანამ „ყურმა“ რაციით გამუდმებით ატყობინებდა – ფაქტს მალე ვიპოვით და მოვათრევთო.

ტელევიზია მელოდება, სტივ მაკ ქუინი ვარ რა! შემიყვანეს, როჟა აქვს ჯანაშიას დალაგებული, ვითომ სოლიდური, უნესიერესი კაცია და უყურე, რას მეზაზრება: „ბატონო ჩემო, ჩვენ ყველაფერი ვიცით!“ – ჯერ ბოზურ პაუზას აკეთებს... შემდეგ დაბალი, მტკიცე ხმით აგრძელებს – „...თქვენი ნებაა, რალა თქმა უნდა, მაგრამ სჯობს ნარკორეალიზატორი კირავაბადიდან აგვაყვანინოთ და თქვენ სახლში წაბრძანდებით“. გვერდზე „ყურმა“ შიბზიკასავით მიდგას, ხომ გახსოვს, მეტრა დვაცატი, დაგვაჯული, მოჭიდავის ყურებით, ჩამჩურჩულებს: „დათანხმდი, შე ჩემა, ერთად წავიდეთ, შეხვალ იყიდი, დავიჭერთ, „კუკნარიც“ ერთად გავიკეთოთ, მეტი კაი სიტყვა რა გინდა?!“.

აქ „ლაქის“ ფრაზა უთქვამს, ყველა დროის მსოფლიოს საუკეთესო გამონათქვამების ანთოლოგიაშია შესული! გმირული პოზა მიუღია და წარმოუთქვამს: „არა, ბატონო ჩემო, არა! მე ჩემს კეთილდღეობას სხვის უბედურებაზე ვერ ავაგებ!.. შეიძლება წაბოზება ძალიანაც მანყობდეს, მინდოდეს კიდეც, მაგრამ ამის უფლებას სინდისი არაფრით მომცემს!“...

„ცემეთ, ამის დედას შევეციო, გაბერეთ ცემაშიო!“ – დუჟი-სყრით დაუბლავლია გალანტურ, დანკეპილულვაშიან ჯანაშიას

და ასეთივე კულტურულ, ყურებდაჭყლეტილ „ყურმას“. ბრიგადას დაუნყია, რა დაუნყია! ერთი კვირა სცემდნენ და ბოლოს „ლაქის“ უთქვამს, – „ეგ 0,04 გრამიანი ცელოფნები ჩემია, ჩემიო, აბა, ვისი იქნებაო, თქვენი დედას, რო შევეციო!“. დედამისს 20000 მანეთი გადაუხდია. სპეტაკი იურისტები ქრთამზე რომ არ დამწვარიყვნენ, მარნეულში ჩუმად გაასამართლეს და 3 წელი პირობითი მიუსაჯეს.

აღბათ, დაკვირვებული მკითხველი იკითხავს: კარგი, მაგრამ სად გაქრა დათოს 9 კილოგრამიანი „ფაქტი“?! აი, რა ყოფილა:

„...ბიჭო, ავტობუსში რომ ავედი, სულ 5-6 კაცი იჯდა, ერთი სამხედროც. გვერდზე მივუჯექი. ზევით ავიხედე. მთელ ავტობუსში სულ ორი ჩანთა დევს, ჩემი ორიც მივუდე. პოსტზე, ქვევით რომ ჩამიყვანეს, ათრეულა „ყურმა“ და ეგრევე ჩემ ზემოთ შემოდებული ჩანთებისთვის დაუვლია ხელი. ვისიაო? – უკითხავს. ყველა გაჩუმებულა. თურმე ჯარისკაცს ზუთხი-ხი-ზილალა მოაქვს კონტრაბანდით, თბილისში გასაყიდად! რას ამოიღებს ხმას?! გვერდი-გვერდ იდო ჩემი და იმის ტვირთი. შოფრებს ანახეს – დაპატიმრებულს ხელში ესენი ეჭირა? იესო! – მათაც დაუმონმებიათ და მგზავრებსაც. ნაუცბათევა-ად ამოღების ოქმიც შეუდგენიათ, ხელიც მოუწერინებიათ. თან დარწმუნებული იყვნენ, ფაქტი ვიპოვეთო. აბა, სულ ოთხ ჩანთაში მაინცადამაინც სხვისაზე რომ დაუვლია ხელი, რა იცოდა „ყურმამ“? თან შოფრებმაც დაამონმეს, მგზავრებმაც... ამოცანა გვეკითხება: რატომ არავინ არაფერი თქვა?!... აი, პა-სუ-ხიც! მეც და იმ კონტრაბანდისტ ჯარისკაცსაც ზუსტად ერთნაირი ცელოფნის პარკები გვექონდა!!! აბა, იმასაც კირავაბადის ბაზარში უყიდია და ნორიკასაც, სხვანაირი საბჭოური დეფიციტის პირობებში როგორღა იქნებოდა?!“.

სანამ „ლაქი“ ხელბორკილით კარებზე მიუბამთ, სანამ „ყურმას“ მოუცლია, მერე ზუთხები უპოვია და ბოლოს ავტობუსს დასდევნებია, მანამ დევიკას წყნარად რეიდისთვის თავისი სტაფილოსფერი „06“-ით ჩაუვლია და „ლაქიც“ ამირანივით მიჯაჭვული დაუნახავს. დევიკა ავტობუსს დასდევნებია და გაუჩერებია. გიჟივით ავარდნილა და საბარგულის თაროზე ჩემი ცელოფნის პარკებიც შეუნიშნავს! მივარდნილა და ნაღდე-

ბი, „კუქნარი“ გაძეძგილი, ჩამოუხსნია! ჯარისკაცი ისევ გაჩუმებულა, დევიკაც პოლიციელი ჰგონებია! უფიქრია: „ვაი, ვაი, ეს რა შარში გავები, რა დედიჩემის ვჭამე, აიკანუმა დეიდას რომ დაუფუჯერე და ასატრინა ნამოვილე თბილისშიო...“ – და ამ სიტყვებით გიჟივით ავტობუსიდან გადამხტარა და გარშემო უდაბნოს ტრამალებში ლანდივით გაუჩინარებულა... სულ ხუთ წუთში ავტობუსი ისევ დაუკავებიათ, ამჯერად გააფთრებული „ყურმა“ ავარდნილა. თათარი შოფრებიც სულ დაცენტრილან, რამ გაგვანერებინა იმ პარკებიანი ბიჭისთვის, ალბათ „ათომნი ბომბა“ თუ მოჰქონდაო.

„...მე, მალევე გამოვედი. „ყურმას“ ჩადებული ფაქტის საკუთარ თავზე აღებაზე, თავიდან მტკიცე უარზე ვიდექი და კარგადაც მიბრახუნეს. ბოლოს ძაღლებმა იმედი დაკარგეს და ხნიერი, საპენსიო ასაკის მაიორი გამომძიებლად მომიჩინეს. ჯიგარი კაცი – თვალეები უცებ, პირველივე დაკითხვაზე ამიხილა: მეგობარო, მე სადაცაა პენსიაზე გავდივარ და მხოლოდ თქვენი კეთილდღეობა მაღაპარაკებს. ვხედავ, განათლებული კაცი ბრძანდებით, ექიმი... თქვენ ნარკოტიკის კუთვნილების ფაქტს არ აღიარებთ, საქმეს ვერ ვხურავთ. ახლა, როგორ წარმოგიდგენიათ – თქვენ იძახებთ, არ არის ჩემიო და ბოლოს, სამმართველოს მთელ რეიდს და მაიორ ყურშიტაშვილს ერთად დაიჭერენ, და თქვენ გაგამართლებენ? რას არტყმევიანებთ ამ უვიცებს, აღიარეთ დანაშაული! გარანტიას გაძღვეთ – საბუთებს უცებ გავაფორმებთ და დღეს საღამოს სახლში იქნებით. გარედან მიხედეთ საქმეს, ასე არ აჯობებს?

მე და ებრაელმა დევიკამ 9 კილო კუქნარი ერთი თვე ვიჩხირეთ! ისე, მთლად 9-აც არ იყო. ჩემს გათავიუფლებამდე დევიკას მოუტეხავს 2 კილო. მაგრამ შვიდი რა, ცოტაა?! 7 კილო პილცად დაფქვილი თეთრი ხაშხაში!“.

...რალა ბევრი გავაგრძელო და ბედნიერი კაცი იყო „ლაქი“! ასე ლეგენდარულად იღბლიანი დარჩა ის ბიჭების მეხსიერებაშიც. სამართლიანობისთვის უნდა ითქვას, რომ მცირედში მაინც არ გაუმართლა... საშინელი ნარკომანი იყო და ამიტომ საათები სჭირდებოდა, რათა გამხმარ ვენებში რკინის ნემსით, ქარგვა-ქარგვით, სისხლში ამოთხვრილს, წამალი შეეყვანა; ბედ-

მა იმაშიც უმუხთლა, რომ მალევე ცოლ-შვილმა მიატოვა და სამუდამოდ მარტო დარჩა; იმაშიც, რომ ფეხები ისე დაუსივდა და გაუშავდა, საწოლიდან პრაქტიკულად ვერც დგებოდა; ამას გარდა, ბოლოს გალოთდა და, შარიანი ხასიათის გამო, ხშირად სრულიად უცნობები გონების დაკარგვამდე და ნეკნების ჩამტვრევამდე სცემდნენ... დიახ, სულ ეს იყო... და კიდევ ის, რომ ოთხჯერ გაასამართლეს, მეჩნიკოვზე ნარკოლოგიურში ცხრამეტჯერ გამოამწყვდიეს, ექვსი წელი ინფექციურის პალატაში მუცელდასიებული ციროზით ეგდო, სამიცი – სახლში, მომაკვდავი, გაუნძრევლად და „გარშოკით“ საწოლის ქვეშ, ჭერს მიშტერებული... სხვა მხრივ კი, როგორც ყველას მიაჩნდა, ის იყო ნაღდი „ლაქი“!

წერილი მეოთხე: ბიორბიო იწინასწარმეტყველა

მაშ ასე, ჩემო N, ვაგრძელებ...

ზაფხულის საღამო იდგა, გაა ჩემთან ამოვიდა, ჩამოჯდა და სახარება მთხოვა – აი, ის ლურჯყდიანიო – და ცოტა „კალიკები“...

დიახ, მეც მკეთებელი ვარ, ოღონდ ყოფილი, უბრალოდ, ვცდილობ არ გავაბაზრო. ახლობელმა მიჩნია, საკუთარ თავზე ნუ იტყვი, თორემ „ნარკამანის“ დაწერილს არავინ წაიკითხავსო. თუმცა ყველამ მაინც ყველაფერი იცის... ნარკომანიის გამართლება კი მაქვს – სავარაუდოდ, თანდაყოლილი ენდორფინული უკმარისობით დავიბადე, მერე კი საბჭოურმა ჭაობმა მომიკლა ემოციები. ფაქტია, წამლით მჭირდებოდა ენდორფინების დეფიციტის შევსება. აბა, საკუთარი ემოციებისთვის არ მემკურანალა? თუ კომკავშირულ კრებებზე მოხარული კარტოფილივით ვდებულები და თევზივით გადმოკარკლული თვალებით ნაირნაირი მდივნებისთვის მესმინა? მერე იყო და იმპერია დაინგრა: მიტინგები და სამოქალაქო ომი, უშუქობა და სიცივე, სმა და წამლის კეთება... ოჰ, ამ წყეულმა საბჭოეთმა

ისევ ჩამიხვია – ფსიქოტრავმა მაქვს, არაფერი შველის, რას იზამ?... კარგი, გაეჩერდები, ამაზე უკვე ისედაც ბევრი დავწერე.

მოკლედ, გიას შორიდან არ მოუვლია, თავჩალუნულმა პირდაპირ მითხრა – ბევრი არ მინდა, სულ ერთი ზახოდი, ცუდად რომ არ ვიყო. არადა, თავის მოკვლა ჰქონია გადანყვეტილი. მე რა ვიცოდი?! მივეცი – სახარებაც და „ატ კაშლია- ნოქსირონ-თან“ ერთად. „კალიკები“ ცხვირსახოცში გაახვია, ჯიბეში ჩაიდო. მეუბნება – „მეზარებას“ შეგნებულად არ ვხმარობ, გასაგებია რატომაც, მომენტს და გიოს არ შეეფერება და იმიტომ:

– ერთი რამე მინდა გითხრა, დათო. გიყურებ, და მაგარი რაზგონი გაქვს აღებული! არ გინდა, გადაინვები, დაუკელი, ბიჭო, აბაროცებს.

– აბა, რა ვქნა ტო, ამ გაპრიალებულ ინტელიგენციას ვუყურო თუ ჩაყვინთულ, „ბრძენ“ ქურდებს?! მაგათ დედებს...! ადამიანის მთავარი მულამი განვითარებაა, წარმატება! გია, ყველა ადგილი დაკავებულია – ამ არამზადებს ტრაკი თუ არ მიეცი, პონტი არაა! შენ რაზე არ ანებებ?

ამდენს ადრე ვერ გავუბედავდი, არც თვითონ გამიყადრებდა თავს. უფროსი იყო, ბევრად, თანაც მაღალი და იმიტომ. ჰო, სხვა დროს ვერ მივახლიდი – აბა, შენ რატომ არ ანებებ თავს-თქო. სალამო იყო ზაფხულის, რაღაც განსაკუთრებულად თბილი და ბნელი, როგორც შემდეგ გაირკვა, გიოსთვის უკანასკნელი.

– ბიჭო, მე თუ იცი, უპატრონო ვიყავი, ტო, თუ რამე მაკლდა? ხომ ხედავ, ყოველ დილით ამხელა კაცი კაფეში მივეთრევი სირანუშასთან, ჩემო დაიკო, ჩემო საყვარელოთი...! რა რო, ეგებ საათი შევტენო და წამალი ვიყიდო!

გია ყოველ დილით ჩვენი უბნის კაფეში „ORIENT“-ის საათს სირანუშას „ზალოგში“ უტოვებდა და აღებულ 40 მანეთად წამალს ყიდულობდა. ჰო, ზუსტად ამდენი სჭირდებოდა ვეზირასთან ორ ჩეკს. ასე ერქვა რვეულის ფურცლიდან გაკეთებულ ცეროდენა წამლიან პაკეტს, ერთმანეთში გაყრილი პირებით. სხვები, ორნი იკეთებდნენ – ერთს, მაგრად! გია – ორს, შუბლზე შემოიჭერდა ტილოს და ისე, თავი პრიხოდისგან რომ არ გასკდომოდა. პრიხოდი ისაა, თავში ამოვარდნილი სისხ-

ლი ჩაქუჩს რომ გირტყამს ტვინში. ისე პულსირებს, თითქოს თავის ქალა ძგერსო და მორფის ნემსები გერჭობა ღანვებში.

– წამალს, ჩემო დათო, ზურგზე „ერმიტაჟი“ რომ გქონდეს მოკიდებული, ის არ ჰყოფნის, „ერ-მი-ტა-ჟი“!

„ერმიტაჟი“ – მუზეუმი ლენინგრადში (ამჟამად – სანკტ-პეტერბურგში), მასზე მდიდრული არაფერი წარმოგვედგინა იმხანად.

– ექიმი ხარ, ბიჭო, ისწავლე და გახდი მაგარი, მაგათი ნაბოზვარი დედაც..!

– მართალი ხარ, მაგრამ ასწორებს წამალი – ამ დამპალ ცხოვრებას გავინყებს, მაგრად ასწორებს!

– ეჰ, ჯერ სადა ხარ, ტო, „გასწორებები“ აწი ნახე შენ. ნავედი მე და რაც გითხარი, კარგად დაიმახსოვრე – გადაინვები და ჩაგაგდებენ ეს ბოზები ნაგვის ყუთში, ზევიდან წიხლსაც ჩაგაყოლებენ! ამ სახარებას წავიღებ...

– არ ყოფილა ჩემი საშველი. ესე იგი დამენძრევა? მაინც მაგათი დედაც..! დავილუპები და ეგაა რა! ეგეთი მაინც ვერ გავხვდები. სადაც სხვები, იქაც მე!

– რა ჩამოყარე ყურები, ბიჭო, არა გრცხვენია?! დაანებე თავი შენ ამ პესიმისტურ ამბებს, ფეხებსაც ვერ მოგჭამენ, გადის მაგათი დრო! ამათ, იცოდე, მაგრად დაენძრევათ, მაგრად! დაიმახსოვრე ჩემი სიტყვები! დრო უნდა პროსტა, მე ამდენი აღარ მაქვს... ბედნიერი კაცი ხარ, შენ მოესწრები. მთავარია, არ დანებდე და გაიმარჯვებ! აბა ჰე, ნავედი!

– თითო ზახოდი ხომ არ დაგვეშვა?

– არა, დღეს რა პონტია, ხვალისთვის შევინახავ.

– მერე ამხელა კაცს ეგ რას გეყოფა, მითხარი, მაქვს...

– მეტი აღარ დამჭირდება. ცოტაც მეყოფა, რაღაც საქმე მაქვს ხვალ, არ მინდა ლომკაში ვიყო და ეგაა რა. იცოდე, ამ ცხოვრებაში მთავარია სიკვდილის შიშს სძლიო! დანარჩენი, ისე რა, მიდის-მოდის... ახალგაზრდობაში დაბრედვა შეიძლება უფრო ხელსაყრელიც იყოს – გაფარჩაკება მაგრად არ მევასება, ტეხავს... კაროჩე, ნავედი, აბა, შენ იცი, არ დანებდე! ჭკუით და გაილიმე, ძმაო ჩემო, გაილიმე!

უცნაურად კი მოიქცა – „კალიკები“ არ დალია, ხვალისთვის შევინახავო.. არც – „ძმაო“ – უთქვამს ადრე... არც ეს უცნაური – „გაილიმე“? ვერც „დრო აღარ მაქვს“ გავიგე, რას ნიშნავდა... მხარზე დამადო ხელი, თითქოს მომეფერაო. გიოსთვის ესეც უცხო ჟესტი იყო. გაიხურა კარები და კიბეებზე დაეშვა-ა...

დილით შევიტყვე, თავი მოუკლავს თოფით. ლულა პირში ჩაუდია და ფეხით ჩახმახზე გამოუკრავს. დიდი ხნის განმავლობაში, გაღვიძებისას თვალწინ მედგა სურათი: დაბალ მაგიდაზე ჭიქა წყალი, ცხვირსახოცი, სიგარეტი, საფერფლე; გახევამდე ღია პირი, დამსკდარი ტუჩები ცივ ლულაზე და ფეხის ცერა თითი ჩახმახზე; გიოს დაძაბული, თითქოს გაკვირვებული სახე.

მთელი თბილისი ბჭობდა – რატომ მოიკლა გიორგიმ თავი? თანაც შიშველმა?! პანაშვიდზე დამსწრე მაღალი საზოგადოება ამ უკანასკნელ ფაქტს უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდა და, ვერაფრით გაეგო, თუ რატომ არ ეცვა ასეთ გადამწყვეტ მომენტში კოსტიუმი ან თუნდაც, რაიმე სამოსი მაინც?! ყველასათვის ფრიად გასაკვირი გახლდათ, მიუღებელიც, გიოს მიერ არჩეული საზოგადოებრივი კონტროლისგან თავის დაღწევის შემადრწუნებელი მეთოდიც! მან ხომ ადამიანებს შანსიც კი არ დაუტოვა, მუხის კუბოში საზეიმოდ განოლილი გიორგისთვის დახუჭულ თვალებში შეცოდებანარევი გაკიცხვით მაინც ჩაეხედათ! ხალხი ვერც ორმეტრიანი გიას გაღუნული, სიკვდილისგან გაყვითლებული ცხვირით და ერთმანეთის ცქერით დატკბა ისე, როგორც უნდა, ვერა! არც ჭირისუფალთ მისცა შანსი, ადამიანურად ეტირათ იგი, თავგანწირვით ჩაბლაუჭებოდნენ და ელოშნათ მიცვალებულის გახევებული ლოყები, შემდეგ კი ეჭორავათ მის ცოლზე. ერთი სიტყვით, ხალხი მშრალზე დატოვა! თავის ქალა ჰქონდა ახილი და ნახევარი ყბა მომძვრალი, ცხვირთან ერთად. სახის ადგილზე თეთრი სველი ტილო ეფინა. გაღვიძებულ საზოგადოებას ამდენი პასუხგაუცემელი კითხვა და უკმარისობის შეგრძნება კი ასე გამომწვევად დაუტოვა. ძალიან ცუდი ბიჭი აღმოჩნდა გიორგი, ძალიან ცუდი!

მოკლედ, მთელი თბილისი ბჭობდა – რატომ მოიკლა გიომ თავი? მე კი ვიცოდი მიზეზი – გადაიწვა და იმიტომ. ცოლიც გამორდა, მარტო დარჩა. სიმარტოვეში ადვილია გადანვა

– უშვილებოდ, უსიყვარულოდ. თანაც, „დრო მართლაც აღარ ჰქონია“ – საბჭოეთის მშობიარობის შემდგომი ფსიქოზის კიდეც ბევრი წელი გვკიდებია კისერზე. უფსკრულში მიექანებოდა და ვერაფერი გააწყო, გარდა იმისა, რომ უხეშად შეენწყვიტა ვარდნა. ვეღარ გაუძლო საკუთარი თავის დამცირების, უსინდისობის, განადგურების ცქერას, სანამ ფსკერს დაასკდებოდა, ძლიერ გაბრაზდა, გაქანდა და გლიჯა კიდეც თავი კედელს!

ავედი, იწვა მუზარადიანი გოლიათი – ფრენკ ზაპა! იწვა და გვერდზე, თეთრ აბრეშუმზე ედო პატარა ლურჯი „ახალი აღთქმა“ ოქროსფერად ამობურცული ჯვრით, წარწერა - „Евангелие“... ეჰ, ნეტავ დამეჯერებინა გიოსთვის, სულ ცო-ტა-თი მაინც დამეჯერებინა, სულ ოდნავ. არა! მე ჩემი გზა მქონდა გასავლელი, დასაძლევნი! მთელი „გასწორებები“ წინ მქონია, ვაი რომ წინ...

არ ვიცოდი ვარდნის ფორმულის დასასრული, არ მქონდა ჯერ წაკითხული ეს წყევლა: „ხოლო სიმშვიდე, რომელსაც შენ ასე გაურბიხარ ახლა, იქნება შენთვის, როგორც დაკარგული სამოთხე“...

თავის მოკვლაც რამდენჯერ ვცაღდე. გიორგისავით ვერ ვივაჟკაცე, ვენებს ვიჭირდი სლაბად, მთვრალზე, სხვას რომ დავენახებ და გადავერჩინე, ისე...

წერილი მისთვის: პროტესტის უკმაპო ინსტინქტი

ეს ამბავი, ჩემო N, ასე დაიწყო...

ჯინსებსა და ჯინსის ქურთუკში გამონყოფილი, ორმოც წელს გადაცილებული მამაკაცი ტახტზე იწვა და ფიქრობდა, რამდენს შეადგენდა 6-ისა და 7-ის ჯამი. ამ ამოცანამ მას შემდეგ შეაწუხა, რაც წინა ოთახში გინეკოლოგი დედისა და მისი ექთნის შემოსვლამ შეაღვიძა:

– ნანა, გადავირიე, ზუსტად მასსოვს, 100- ლარიანი მქონდა – 6 სიგარეტის ვალი მივეცი, 7 – არყის, საფულეში ერთი 20- ლარიანილა მიდეეს, დანარჩენი სად ჯანდაბაში წავიდე?!

– სერგეევნა, აფთიაქარი დაგავინყდა?

– დასწყევლოს ღმერთმა, ამის ხელში კიდეც კარგად ვარ!

ასე მოულოდნელად აეკვიატა დათოს ახლად გაღვიძებულ, არყითა და ათასგვარი მედიკამენტით გაჟღენთილ ტვინს ეს არითმეტიკული ამოცანა. აბა, საიდან უნდა სცოდნოდა, რომ სამზარეულოდან წამოსული სიგნალი ყურშივე უნდა დაებლო-კა? დიახ, თავიდან ამოცანა იმდენად ადვილი მოეჩვენა, რომ მასზე არც დაფიქრებულა და ტვინისგან სწრაფ, ავტომატურ პასუხს ელოდა – $6 + 7 = \dots$ ჯამი არ ჩანდა...

ბიოქიმიურ დონეზე გადარჩენისთვის ბრძოლით დაკავებული ნეირონები უმნიშვნელო დამატებით დატვირთვაზეც კი უარს აცხადებდნენ. დათომ ლეიბი ასწია, ტრამალის რამდენიმე კაფსულა, როდემორმის ტაბლეტთან ერთად, ცელოფნის პაკეტიდან ამოიღო, პირში ჩაიდო და სანოლიდან აუდგომლად ჭიქა არაყიც მიაყოლა. ტახტის გვერდით, პატარა მაგიდაზე, „Löwenbräu“-ს ცარიელი ქილა მაინც შეანჯღრია, – არადა გაასწორებდა, ტრამალს უხდებო, – სინანულით გაიფიქრა და სიგარეტს მოუკიდა. ტვინი კვლავ დუმდა და დასმულ კითხვაზე პასუხს არ იძლეოდა.

სამართლიანობისთვის უნდა ითქვას, რომ სამი დღით ადრე მამაკაცი ბაზარში გამყიდველს აუხიროდა, არაყი ნისიად მაიტაო, და მოცვენილი პოლიციელებიც აგინა. ხუთმა-ექვსმა კაცმა დათო ფეხქვეშ გაიგდო და კარგადაც აბურთავა. ასე რომ, გატეხილი ცხვირი, თავის ტვინის გვარიანი შერყევა და ერთი-ორი ნეკნის მოტეხილობა, გამაბრუებელ ნივთიერებებთან ერთად, აზროვნებას ძლიერ აფერხებდნენ.

მოსანევის გაბოლება დააპირა, მაგრამ დიდი ჰემოსფეროებიდან ჩამოსულმა ბრძანებამ, – ჯერ ადრეა, წამალი ოდნავ მაინც უნდა გაიხსნასო, – ჩანაფიქრი გადაადებინა.

– ისე, რა უცნაურადაა ეს ტვინი მოწყობილი... ამდენი რამ გამაკეთებინა, 6-ისა და 7-ის შეკრება კი არ სურს, მოკალი თუ გინდა!” – რაზეც რუხმა ნივთიერებამ დედის მუდმივი წამოძახილით, – რაც გინდა, ის ხომ კარგად გახსოვს, შე ეგოისტო, – სხარტად უპასუხა.

– ღმერთმა იცოდეს, მე არაფერ შუაში ვარ, ტვინი თავის-ით ირჩევს, რაზე იფიქროს.

დათო პირალმა დაწვა, ღრმა ნაფაზი დაარტყა და გონებრივი ძალების მაქსიმალური მოხმობით ამოცანის ამოხსნას შეუდგა.

– მაშ ასე, $6 + 7 = \dots$ ვახ შენი დედას შევეცი! მაიცა, ე-ქ-ვ-სს მივუმატოთ შვი-დი-ი...

არყით, ტრამალით, როდემორმითა და ძლიერი შერყევით გახევებული რუხი ნივთიერების ზედაპირზე პასუხი ჯიუტად არ ტივტივებოდა. თავიდან დაინყო... შესაკრებთა გადაადგილებისა თუ მათი ნაირნაირი ტემპით გონებით წარმოთქმის მიუხედავად, ტვინი ჯამს კვლავ არ იძლეოდა. დათო შიშმა აიტანა – ვაი, თუ ასე დავრჩეო! გაჭირვებული ხავსს ეჭიდებოდაო და ისევ ლეიბისქვეშეთში შეაცურა ხელი – პაკეტი გამოიღო, გახსნა, მასტირკა შეაკეთა და ტრამალის დაწყებულ მოქმედებას პლანიც მიაშველა. მოსანევემა ტრამალი საბოლოოდ გახსნა და ოდნავ გადაქაჩა კიდეც, რის გამოც, კვლავ 200 გრამი არყის მიყოლება მოუწია. ახლა უკვე შეიძლებოდა სრულფასოვანი აზროვნების პროცესის დაწყება. „იტაკო“, – თქვა და კომაროვის სახელობის ფიზიკა-მათემატიკური სკოლის რუსული სექტორის ყოფილი ფრიადოსანი რუსულენოვან აზროვნებაზე გადავიდა:

– Шесть плюс семь будет... будет... Даа, пиздец!

აუუ, რა დღეში ვარო! – ჯავრიანად ჩაიჩურჩულა და ახალ სიგარეტს ნერვიულად მოუკიდა. შემდეგ, პანიკა რომ არ გაღრმავებულიყო, საკუთარ თავს დამშვიდება უბრძანა და ყურადღების სხვა ობიექტზე გადატანას შეეცადა. ამ დროს თავიც ასტკივდა და ტვინმა ამოცანაზე ფიქრი შეწყვიტა. დათომ თვალები მილულა და ყვინთაობას მიეცა.

სამზარეულოდან იატაკის სანმენდი ჯოხის ბრახუნის ხმა მოესმა, ეს კი „აღმზღელობითი საათის“ მოახლოებას მოასწავებდა. დათომაც გვერდი იცვალა და კიდეისკენ გადაბრუნდა. ოთახის კარი გაიღო, ჯოხი პატარა მაგიდას მიეჯახა. მიუხედავად ნოტაციების სმენის მრავალწლიანი გამოცდილებისა, დათო მაინც დაიძაბა და შეიკუმშა. ამასობაში ჯოხი ტახტის ქვეშ შექანდა და იქ გააგრძელა ხმაურიანი სრიალი... უცებ, დათომ თითებს შორის სასტიკი წვა იგრძნო, ხელი გაიქნია და წამოჯდა. სადღაც, ზურგს უკან, პლედზე სიგარეტი ბოლავდა.

მამაკაცი წამოხტა და სიტყვებით, – ფუ, შენი დედას შ...ო, – პლედის სწრაფ გადაფერთხვას შეუდგა, მაგრამ წაბარბაცდა და საწოლზე დაეცა.

– ისევ დათვერი, ჰო? ბიჭო, ტრამალი მთხოვე – დაგიტოვე, მე სულელმა ლუდიც მოგიბრებინე და ისევ არყით გასკდი?! რა ჯანდაბა გინდა, ფულს რაღას მახარჯინებ?! არა რა, ჩემი ბრალია, თავზე დაგისვი!

– არა, მე არა, გარეთ გავიხედე და შარა შემხვდა...

– ვილაცა შეგხვდებოდა, აბა, რა იქნებოდა, შენი გულისთვის ქუჩას ვინ გადაკეტავს... ახლაც ნაოპერაციევი დავტოვე, ლუდზე გამოვვარდი, აფთიაქში შევირბინე, ვიფიქრე, აღარ დალევს- მეთქი – შენც არ მომიკვდე!

– სულ ორი ჭიქა დავლიე რა...

– ბიჭო, ორი მოგკლავს თუ ათი, რა მნიშვნელობა აქვს, ფეხზე ძლივს დგახარ. რას გავხარ, არც კი გრცხვენია! მე კიდე ვალეები გავისტუმრე – სიგარეტის, არყის... არა რა, გიჟი ვარ, ნალდი გიჟი!

ძლივს მივიწყებულმა ამოცანამ თავი კვლავ შეახსენა – $6 + 7 = \dots$

– ერთი ქილა ლუდი მომე რა, თავი მტკივა, ტრამალმა იცის...

– ტრამალი და ჯანდაბა შენ! დღეს მთელი ორპირი შენგელიების ქორწილშია, შენ ვინ დაგიძახებს?! სადაც მიხვედით შენ და შარა, ჩაამწარეთ ხალხს. ეს ავაზაკი, ესა!

– ლუდი მაიტა რა...

დათო წამოდგა, მაცივრიდან ლუდის ქილა გამოიღო და მაცოცხლებელი სითხე მიიყუდა.

– გულიც არ გწყდება, ხო? სადამდე დაეშვი ხედავ? ბიჭო, ყველა იქ იქნება, თუ ვინმე ნორმალურია ორპირში, ყველა! შენ ეგდე აქ და სვი არყები შარასთან ერთად, ფუი!

დათომ ლუდის სმა შეწყვიტა:

– თუ იქნება, თუ არადა, მაგათ არ გავარტყი გარდიგარდ-მო! ჩემთან წამალზე კარგად დარბოდა ეგ ბოზი!

ორპირის საზოგადოება მართლაც რომ გრანდიოზული საღამოს წარმოდგენისთვის ემზადებოდა – ქუთაისის მილიცი-

ის უფროსის, სერგო გალდავას, იმავე „ვასილიჩის“ ერთადერთი ვაჟი, ორპირის დეპუტატის, ვალერიან შენგელიას, დედისერთა ქალიშვილს ცოლად ირთავდა! თამადად სამხარეო პროკურორის მოადგილე – ჟორა ვაშაკიძე დაინიშნა, რაც სუფრას დამატებით ხიბლს სძენდა.

დათო თბილისიდან მარტოობას, უფულობასა და მილიციის ქრონიკულ „რაუნდებს“ მას შემდეგ გამოექცა, რაც ის მესამედ თუ მეოთხედ ნარკოლოგიურში გამოამწყვდიეს და სამი წელი პირობითიც მიუსაჯეს. ორპირში ჩამოვიდა, რკინიგზის საავადმყოფოში ექიმ-რენიმატოლოგის თანამდებობაზე დაინიშნა, მშობლებმა იქვე ცინცხალი „BA3-09“ უბოძეს და დავითი ახალ ცხოვრებას შეუდგა. დაიწყო გაუთავებელი ქორწილების, რესტორნებისა და ქალების ხანა – დათო გაალკაშდა. გამოსავალი – თვეში ერთხელ გადასხმები, 2-3 ამპულა „ნორფინი“ და... ყველაფერი ისევ თავიდან.

ჩამოსვლისთანავე, „თბილისელი“, კარგი ოჯახის შვილი, მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი, რაიონში „გადა შამარა“-ს მარკის ავტომობილის ერთადერთი მფლობელი და ცოლშვილს თითქმის გაშორებული 37 წლის მამაკაცი ორპირის ელიტური საზოგადოებისა და ქალთა სქესის ყურადღების ცენტრში მოექცა. თუმცა მალევე, როგორც კი ადგილობრივ მკეთებლებთან ვიზიტებში შეამჩნიეს, უფრო კი, მისი სასტიკად აგრესიული სიმთვრალე გაცხადდა, საზოგადოებამ გალოთებული ექიმისგან პირი იბრუნა და ორპირის პრესტიჟული სახლების კარი მისთვის სამუდამოდ დაიხურა. სწორედ ეს შეიქნა გინეკოლოგი დედის გულდანწყვეტისა და დათოს გაღიზიანების მიზეზი.

პესიმიზმი ორგვარი შეიძლება იყოს: ერთი – ზოგადად, ცხოვრების აზრისადმი პესიმიზტური მიდგომა, რაც ფილოსოფიური, განმჭვრეტი ყაიდის გონებას ახასიათებს და რასაც თავის მხრივ, ხშირად თან სდევს მიმდინარე მოვლენებისადმი პასიური დამოკიდებულება; მეორე – ყოველდღიური ყოფის დეტალები-სადმი იმთავითვე უარყოფითი მიდგომა, მუდმივი წუნუნითა და საკუთარი წარუმატებლობის სხვებზე გადაბრალებით, რაც ღვარძლიანობისა და ადამიანებისადმი აგრესიის მიზეზი ხდება.

მიუხედავად ერთი შეხედვით უზრუნველი ყოფისა და თითქოს წარმტაცი პერსპექტივებისა, პირველი სახის პესიმიზმი დათო ახალგაზრდობიდანვე შეეპყრო. თუმცა მას შემდეგაც, კარგა ხანს, ნათელი იმედები მაინც არ ტოვებდა მომავალ ექიმს – დავითი ცხოვრებისგან სამართლიანობასა და თავზე ხელის გადასმას ჯიუტად ელოდებოდა. ბოლო ხანს კი საზოგადოებაზე განაწყენების უკიდურესი განცდა დაეუფლა და მამაკაცი თავისი არსებობის საზრისს მოკლე ფრაზებით: „ამ ცხოვრების“- ან „ამათი“- დედას შევეციო, – გამოხატავდა.

...დათო საყვარელ ნავსაყუდელს – ტახტს დაუბრუნდა, ჩამოჯდა, ლუდი მაგიდაზე დადგა, სიგარეტი გააბოლა: „სერგო, სერგუნჩიკ, გეპაზორები არა, შე არამზადა... ოხ, შენი გასუქებული..!“. საქმე ის გახლდათ, რომ სერგო გალდავა და თბილისელი ექიმი ადრე, როდესაც ერთი ორპირის მილიციის უფროსი იყო, ხოლო მეორე – რკინიგზის საავადმყოფოს რეანიმატოლოგი, ერთმა და იმავე ვნებამ თითქოს დაამეგობრა კიდევ. შემდეგ სერგო ქუთაისის მილიციისა თუ პოლიციის უფროსად დაანინაურეს და გალოთებული, შარიანი დათო დავინწყებას მიეცა.

გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად აქვე ერთიც უნდა აღინიშნოს: დათო, მიუხედავად თავისი ასაკისა, იმდენ რევოლუციურ გარდაქმნას შეესწრო, იმდენი ხელისუფლება გამოიცვალა, რომ ამა თუ იმ ახალი წესისა და სხვადასხვა პირთა თანამდებობების დასახელება ერთმანეთში სულ აერია: რაიკომის მდივანი იყო ის თუ პრეფექტი, გუბერნატორი თუ გამგებელი, მილიციისა თუ პოლიციის უფროსი, მიმოქცევაში მანეთი იყო, კუპონი თუ ლარი – აღარც იმახსოვრებდა. ექიმმა გადაწყვიტა, რომ ამგვარი წვრილმანებით გონების დანაგვიანება არ ღირდა და ყველაფერს საბჭოური დროის დასახელება დაუტოვა. ის დედაქალაქის ცენტრალურ მოედანსაც „თავისუფლების“ მაგიერ, ხშირად „ლენინის მოედანს“ უწოდებდა. დღეს კი, ზუსტად რა ერქვა ხსენებული ხელმძღვანელი მუშაკების თანამდებობებს და იმ დროისთვის მიმოქცევაში მყოფ ფულს, საკმაოდ ძნელი დასადგენია. ამის გამო, ჩვენც იძულებულნი ვართ, გავითვალისწინოთ დათოს აზროვნების აბსტრაქტული სტილი და მისი ტერმინოლოგიით გავაგრძელოთ თხრობა.

დათო ტახტზე გადნვა: $6 + 7 = \dots$ თითებზე დაიხედა, თავში ბუნდოვანმა აზრმა გაუელვა, თითქოს ამოხსნაც ახლოს იყო... ამ დროს ქორწილი გაახსენდა: „ოხ, „ვასილიჩ“, შენი გაზულუქებული...“ და მალევე მიეყვინთა. სიზმრად წელსზემით შიშველი, ღიპიანი „ვასილიჩი“ ესტუმრა, რომელმაც წამლით სავსე „ზაიანი“ მიანოდა. ის იყო დათომ გამორთმევა დააპირა, სერგომ ხელი უკან წაიღო და ხარხართ მიუგო, – მიპასუხე $6 + 7$ რამდენია, თორემ „ზახოდს“ ვერ მიიღებო. „ვასილიჩი“ სირბილით უკან იხევდა, დათო კი ცდილობდა, დასწეოდა. დიდხანს სდია... ოფლში განურულს გამოეღვიძა. მაგიდიდან ლუდი აიღო, მოსვა. ბევრი აღარც უფიქრია, – „ვასილიჩ“, მამაშენი ალადავე, შე ქაჯოო, – გაიფიქრა და საბოლოო გადაწყვეტილებაც მიიღო.

ჯერ გაიპარსა, შემდეგ წყალი გადაივლო და გამოეწყო. ბოლოს, ცისფერი „ბატენის“ პერანგისა და შავი მაისურის საყელო სარკის წინ შეისწორა და სერგო გალდავას სახლისკენ დაეშვა. მანამ, რალა თქმა უნდა, არაყი ჩაარტყა, გზისთვის ერთი „ჩეკუშკაც“ თან გაიყოლა. მანქანა აღარ ჰყავდა, რადგან სულ რალაც ნახევარ წელიწადში, რამდენიმე ავარიის შემდეგ, გაყიდა.

საქორწინო მუსიკის მკვიანა ჰანგები და დამკვრელების ხრინწიანი ხმები შორიდანვე შემოესმა. მოსახვევში შევიდა. სახლს მიუახლოვდა. ეზოში მეზობლების ფუსფუსი და საქმიანი გადაძახება, სტუმრების ღრიანცელი, აჟიტირებული ქალების კისკისი, მიკროფონის წივილი... და დათო სეფის გაკაშკაშებულ სივრცეში შევიდა. ქორწილი იწყებოდა: თამადა – ჟორა ვაშაკიძე ფეხზე იდგა, მიკროფონს სინჯავდა, მოადგილეებს ასახელებდა და მუავე ღვინით სანყის მოთელვას ატარებდა; ცხოვრებითა და საკუთარი თავით კმაყოფილი, როგორც მათ დათო ეძახდა, „ტოტალიტარული დეიდები და ბიძიები“ გოჭის ხორცს მიირთმევდნენ და ხაჭაპურს აყოლებდნენ; წინ, სიძე-დედოფლის სუფრასთან ახლოს, ახალგაზრდა ვაჟები და ნაზი ქალიშვილები – მომავალი იურისტები, ექიმები და მენარმეები ერთმანეთს ეფლირატავებოდნენ.

დათოს ტერმინოლოგია ცხადად რომ წარმოვაჩინოთ, აქვე განვმარტავ, რას გულისხმობდა ის სიტყვაში „ტოტალიტარუ-

ლი“. საზოგადოების წევრთა ამ ინდივიდებზე საუბრისას, რამდენიმე ხასიათის თვისების ჩამოთვლის შემდეგ, ის მთავარ მახასიათებელს ასე აღწერდა: „აი, ბიჭო, ხელებზე დააკვირდი – კაცებს მტევნებზე აქვთ სრულიად განსხვავებული, ფერმკრთალი, ოდნავ შემჭქნარი, თმიანი კანი და კონუსის ფორმის ფუმ-ფულა, წაგრძელებული თითები. თუ თან ზომიერად შესუქებული, ბრილიანტის ბეჭდებით, ასაკთან შეუფერებელი კეკლუცი კისკისით, წითელსაცხიანი მეუღლე უმშვენებს გვერდს – ასიანი ეგაა - „ტოტალიტარულია!“

...დათოს მოულოდნელმა მისვლამ სტუმრების რიგებში ერთგვარი შეშფოთება გამოიწვია, თუნდაც იმიტომ, რომ ამ საზოგადოების წარმომადგენლები თავს ლაღად მხოლოდ საკუთარ წრესა ან მათდამი დამორჩილებულ მდაბიოთა შორის გრძნობენ. დათო კი კარგა ხანია, აღარც მათი წრისა იყო და არც მათ უპირატესობას აღიარებდა. მობარბაცე ექიმთან თანაარსებობის გარდაუვალობით შენუხებულმა „ტოტალიტარულმა“ მასპინძელს, სერგო გალდავას, გადახედეს. „ვასილიჩი“ დაბნეული ჩანდა, რადგან უცხოტომელთაგან კასტის საზღვრების დაცვა რესპექტაბელური საზოგადოების ყველა წევრს მკაცრად მოეთხოვება. უხერხულობა მისმა მეუღლე მარინამ განმუხტა – ქალი ექიმთან მივიდა, გადაკოცნა, ხელკავი გაუყარა და მეზობლების სუფრასთან მიიპატიჟა. დავითი ყველას ხაზგასმულად გალანტურად, თუმცა საკმაოდ შესამჩნევი ირონიით მიესალმა, ორპირის „მაღალმა საზოგადოებამაც“ შეკავებული ღიმილით უპასუხა. სტუმრებმა „უცხო სხეულისადმი“ სიფხიზლე მოადუნეს და გოჭის ხორცის, ხაჭაპურთან ერთად, განადგურება განაგრძეს.

მიჩენილ ადგილამდე არც მისულა, სეფა გადაკვეთა და სიძე-დედოფლის სუფრას მიუახლოვდა. მაგიდას მოუარა და ჯერ სიძე გადაკოცნა, ხოლო შემდეგ, როგორც თვითონ ყვებოდა, – ისე შევიჭერი როლში, რომ დედოფალს დავეტაკე და ხელზე ვემთხვიეო. ძაან დამაჯერებელი და ჯენტლმენი ვიყავიო:

„არ ვსვამ, პუბლიკაც ცოტა დანყნარდა, ჯერ მაინც არ გაატრაკებსო. მივედი „მუზიკანტებთან“. „მუზიკანტები“ ძმები არი-

ან, ჯიგრები რესტორნიდან, ჩემს შესვლაზე, ეგრევე, ბრძანების გარეშე, ზედიზედ „დილით შენს ბაღში ვლიდინებ“ და „ფუტკარი როგორც აფთიაქარის“ ასრულებდნენ ჩემს საპატივცემულოდ – კაროჩე, ჩემები არიან. მიკროფონი ეგრევე ჩამოვართვი, ჭიქა ხელში ავიღე, არყით პირამდე ავავსე და დავჭექე: აბა, მეგობრებო, სმენა იყოს და გაგონება-თქო!

„ტოტალიტარული“ მიჩუმდნენ, კისკისი შეწყდა, ყველა მე მიყურებს... ქორწილი სმენად იქცა – ორპირის საზოგადოების ერთი დიდი, ელიტარული ყური მე მისმენს. შესავლისთვის ორი-სამი სიტყვა ვთქვი, რომ არაფერი ეყნოსათ, კულტურულად... ჰო, ასე დავინყე: ჩემო მეგობრებო და უსაყვარელესებო, გაგიმარჯოთ!.. მე მოვედი, რათა გითხრათ შემდეგი რამ... არყის ჭიქა დავცალე და პაუზის შემდეგ გავაგრძელე: თქვენ მოგმართავთ მე – დავითი! ამხანაგებო, ახლა კი მინდა გთხოვოთ, აბრძანდეთ, რიგში დაეწყეთ და მთელი რაზგონით გამოქანდეთ მილიციის უფროსიან-რაიკომის მდივნიან-პროკურორიანად და ყველა ერთად დამახტეთ აქ!..

ოჰო-ჰოო-ჰო, ამბავი ატყდაა, ნუ, ამბავი ატყდაა – დედა შვილს ვერ აიყვანდა! კაროჩე, ორი თვე ნეიროქირურგიაში ვინექი. ნახევარი ქორწილი მე მირტყამდა, უფრო შეგნებული ნახევარიც მიცავდა, რომ არ დავებრიდეთ. მთავარია, მე კმაყოფილი დავრჩი ჩემი გამარჯვებით, მართალი ვიყავი და იმიტომ.

გამარჯვებული ხომ ხშირად ის არ არის, ვინც მოწინააღმდეგეს მოერიდა, არამედ სწორედ დამარცხებული, რომელიც მიუხედავად მეტოქის აშკარა რიცხობრივი უპირატესობისა, არ შეუშინდა მას და თავისი სიმართლის გასატანად თავგანწირვით ჩაება ბრძოლაში.

დანამდვილებით მხოლოდ ის ახსოვდა, რომ პირველმა „ვასილიჩმა“ გლიჯა. ნაბარბაცდა, დაეცა, ფეხებით შესდგნენ, სახეზე ხელები აიფარა. როგორც უნინ, ტახტზე გადწოლილს, თითების დანახვაზე თავში რაღაც ბუნდოვანმა აზრმა გაუელვა: 10 თითი და იქაც 3 – ცამეტი!

შემდეგ, როდესაც ქუთაისის რაიონული საავადმყოფოს ნეიროქირურგიულ განყოფილებაში იწვა, მომხდარის შედეგად,

ყოფილი მეცნიერის ანალიტიკურმა ტვინმა ფრიად დამაფიქრებელი დასკვნა გამოიტანა: „... რადგან ტვინი ასეთ ექსტრემალურ პირობებშიც კი განაგრძობდა თავისი მძიმე ტვირთის ზიდვას, მაშასადამე, პროტესტის ინსტინქტი ადამიანში ერთ-ერთი ბოლო კვდება. ყოველივე ეს გვაძლევს საფუძველს, ვივარაუდოთ, რომ ინსტინქტი, რეფლექტორულ, შესაძლოა, გენეტიკურ დონეზეც კი დევს ადამიანში და გამოსაკვლევი მხოლოდ ისღა რჩება – პირობით ანუ შეძენილ თუ უპირობო რეფლექსებს განეკუთვნება ის?“.

P.S.

ეს მოთხრობა სულ ახლახანს, დათოსთან (ამჟამად, ზოგიერთნი, მას ფუკოსაც ეძახიან) სტუმრობის შემდეგ დაწვნიერ. სანამ ერთმანეთს დავშორდებოდით, მითხრა:

– ახლა ცემის გაძლება ალარ შემიძლია – ერთი მაგარი რომ მომხვდეს, მოვკვდები... ალარც ვსვამ. ისე კი, დღესაც მაგრად მინდა, გარეთ გავიდე და ხმამალა ვიყვირო:

– პარტიულებო და უ-, ვითომ მემარჯვენეებო, ძალად მემარცხენეებო და მაინც „ტოტალიტარულებო“, თქვე „ძეხვისთვის“ მებრძოლო სექტანტებო – მე თქვენ ფარისეველ და შურით სავსე გულებში შევეცით-ი-ი-ი!

ნაწილი II. ინტერმედია. დათოს გარდაცვალება და ფუკოს დაბადება

წერილი მეთექვსმეტი:
ავტობიოგრაფია

ერთადერთო მიზეზო, რის გამოც ჯერ კიდევ ღირს ცხოვრება, ჩემო მომხიბვლელი N!

საახალწლოდ ისე, რომ რედაქციაში იმ თვის ხელფასის აღებაც ვერ მოვასწარი, ხუთშაბათს, გვიან ღამით, მე, დავით ჩიჩუა მოვკვდი. საღამოსკენ ჩაძინებულს გამეღვიძა, სიგარეტს მოვუკიდე, ღრმად დავანაფაზე, კიდევ... და გულის ტკივილმა ადგილზე გამაშემა! თვალედაჭყეტილი ჰაერს თევზივით ვყლაპავდი. ტკივილი მატულობდა. მალევე გონება დავკარგე და, როგორც აღმოჩნდა, გარდავიცვალე.

რამდენად შედიოდა სიკვდილი ჩემს გეგმებში, ამაზე ერთმნიშვნელოვანი პასუხი არ მაქვს. ვგონებ, ცხოვრების მიზანი დავკარგე და ამიტომ გადავბარგდი საიქოს. მართალია, ახალი ნიგნების გამოცემა, წარმატება, ქალების ყურადღება და თვით სიყვარულის პროცესი დიდ სიამოვნებას მგვრიდა, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ ცხოვრება მწყუროდა, თუმცა ამ მიღწევებით ტკობა მალევე ნელდებოდა და ჩემში ისევ გულის გამანვრილებელი მონყენილობა ისადგურებდა.

ჩემო სათაყვანებლო N, ალბათ, არ შეიძლება დიდი ხნის განმავლობაში მაცოცხლებელ წყაროდ, მხოლოდ კარგ ქალთან ურთიერთობასა და ჟიმაობას მოიაზრებდე, როგორც ჩემს შემთხვევაში იყო.

განსაკუთრებით 55 წლის შემდეგ შევამჩნიე, რომ ჩემი ცხოვრების ნელმა დინებამ, მდინარე ზამბეზივით გადატეხის ადგილს მიაღწია და ვიქტორიას ჩანჩქერივით სწრაფი ვარდნა იწყო. დროის სვლა აჩქარდა – წლები თვალის დახამხამებაში გადიოდა... ქრონიკულმა უფულობამ და ყოველდღიური ყოფის მონყენილობამ სიცოცხლე მომაბეზრა, ხოლო უკანასკნელ წლებში საქართველოში გამეფებულმა „აბსურდულმა სიურეალიზმმა“, საერთოდ, ბოლო მომიღო. მე ცხოვრებისგან დავიღალე – ჯერ

ადამიანთა ბოლმის უღელქვეშ გავილუნე, შემდეგ კი საშუალო ადამიანებთან განუწყვეტელმა შეჯიბრმა საბოლოოდ დამცა. ამ ფარისევლურმა სერიალმა, უღიმღამო და შურიანი შემსრულებლებით, ცინიზმის შხამით ამავსო – მე ცხოვრებისადმი სრულიად გულგრილი გავხდი და გავეცალე კიდეც მას.

სიკვდილი, როგორც ყოველდღიური ყოფისგან შვება, მართალი გითხრათ, მსურდა, მაგრამ გარდაცვალების მომენტი ძლიერ მაშინებდა. შემიძლია დავასკვნა, რომ ჩემი აღსასრული არ იყო უეცარი, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს – ის ცხოვრებისეული განწყობის სრულიად ლოგიკური შედეგი გახლდათ. ინფარქტის გამო გულის გაჩერება კი, როგორც ამას სამედიცინო უწყებაში დაწერენ, მხოლოდ ბუნების მიერ გამოყენებული კონკრეტული მექანიზმი იყო და მეტი არაფერი.

მოკლედ, ასე იყო თუ ისე, გარდაცვალების რუბიკონი გადავკვეთე. რაღაც დროის შემდეგ, ყოველგვარი გვირაბისა და გაბრწყინებული მწვანე მდელოს გავლის გარეშე, გონს მოვედი. ჩემ წინ დოქტორი ფუკო იჯდა (მისი სახელი საიდანღაც ვიცოდი).

– სალამი, მეგობარო! – მითხრა მან, – კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება მარადისობაში! მაშ ასე, საქმეზე გადავიდეთ. მოკვდინების პროცედურა აუცილებლად ითვალისწინებს ავტობიოგრაფიისა და განვლილი ცხოვრების თქვენეული ვერსიის ჩაბარებას – წარმოიდგინეთ, თითქოს საკუთარ თავზე წერთ.

ფუკოს შევხედე, რაღაცის კითხვა დავაპირე, მან არ მაცალა და მომიგო:

– ეს თქვენივე შემდგომი გარდასახვისთვის გამოგადგებათ.

მისი ტონი შეპასუხებას არ ითვალისწინებდა და მეც „აუცილებელი პროცედურის“ გავლას შევუდექი. დოქტორმა გამამხნევა:

– დაიწყე... ჰო, ბავშვობაზე უფრო ვრცლად, გემასსოვრება ეგზიუპერის – ჩვენ ყველანი ბავშვობიდან მოვდივართ.

მეც დავნებდი და საბჭოური ბავშვობის სიძნელების თხრობას შევუდექი:

დავიბადე 1954 წელს. სულ თერთმეტი თვისა ვიყავი, როდესაც სამხედრო ექიმი მამა კამჩატკის ნახევარკუნძულზე გაამნესეს. დანიშნულების ადგილამდე მგზავრობას მატარებლით

თერთმეტი დღე და გემით ხუთი დღე დასჭირდა. ფეხი მოქანავე მატარებელშივე ავიდგი. მას შემდეგ ბაჯბაჯით დავდივარ.

კამჩატკა – ეს არის ღვთის მიერ მივინწყებული მხარე, სადაც ნაფურთხი მიწაზე ყინულის ბურთულად ეცემა, რვა თვის განმავლობაში განუწყვეტლივ ბარდნის და თოვლის საფარი 2-3 მეტრს აღწევს; ეს არის დაწყველილი მიწა, სადაც მუდმივი ქარიშხალი – პურგა სიტყვა „ხილვადობას“ ყოველგვარ აზრს უკარგავს; იმ ქვეყანაში ყველა, ქალი თუ კაცი, რომ არ გაიყინოს, სამედიცინო სპირტს წამალივით იღებს და გაზაფხულზე დამდნარი თოვლის ქვეშ ასობით გახევებულ გვამს – «подснежник»-ს პოულობენ; ეს ჯოჯოხეთია, სადაც ერთი წელი სამწლიან სტაჟად გეთვლება, «за одичалость», სამმაგ ხელფასს გიხდიან და სახლიდან გამოსასვლელად თოვლში გვირაბის გათხრა გინევს; იმხანად ეს იყო დიდი საბჭოური ციხე, რომელშიც ათიათასობით კატორღელს დილის ექვსი საათიდან ოქროს მალარობისკენ მიერეკებოდნენ; ეს არის ბედკრული ადგილი, სადაც ოცზე მეტი მოქმედი ვულკანი დამანგრეველ მიწისძვრას იწვევს და ნახევარკუნძულს ლავითა და ფერფლით ფარავს; მიუხედავად ყველაფრისა, აქ კორეელები არხეინად ცხოვრობენ და ძაღლის ჩასუქებულ ლეკვებსაც გემრიელად მიირთმევენ.

ის დრო გაჩერებული კადრებივით მაგონდება. პირველი სურათი, რომელიც სამუდამოდ დამამახსოვრდა: ქ.პეტროპავლოვს-კამჩატსკი, ოთხის ვარ, ძლიერი ქარბუქი; თავიდან ფეხებამდე შეფუთული და თოვლის ბურუსში გახვეული ციგაზე ვზივარ; ციგაზე გამობმული თოკით დედა აღმართში მიმათრევს; გარშემო მხოლოდ თოვლის გორაკებია. აგრეთვე მახსოვს ოთახი: ქოთანზე ვზივარ, მშობლები ჩემთვის უცხო, ქართულ ენაზე ჩხუბობენ.

ამგვარ წვალბაში ექვსმა წელმა განვლო, ჩვენი დაბრუნების ჟამიც დადგა. სწორედ იმ დღეს, როდესაც ჩვენი გემი კამჩატკის ნაპირს მოსცილდა, ვულკანმა „კლიუჩევსკაია სოპკამ“ კვლავ გაიღვიძა და დიდძალი ლავაც ამოაფრქვია, რასაც უძლიერესი მიწისძვრა, ნგრევა და მსხვერპლი მოჰყვა. ასე დასრულდა კამჩატკის ეპოპეა. აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ შემდეგაც, რაღაც ზებუნებრივი ძალა მუდამ წარმართავდა ჩემს ცხოვრებისეულ გზას...

უკან რომ წამოვედით, ექვსის ვხდებოდი. გზად მოსკოვში გავჩერდით. „იტალიურ“ ეზოში მარტო გასული ქალაქის ქუჩებს გავუყევი. ჩემს გაუჩინარებას დიდი ალიაქოთი გამოუწვევია. როდესაც დედ-მამას დავუნახივარ, ჩემთვის არხენად მივსეირნობდი, გარემოს ინტერესით ვათვალიერებდი და შემხვედრთ ვულიმოდი. ტირილი არც მიფიქრია და შეშინებული მშობლების დანახვისთანავე სიცილით მომვკვდარვარ. დედა იხსენებდა – იმდენად მხიარული და თბილი ბავშვი იყავი, რომ გცემდი, მაშინაც კი არ ტიროდი და მიცინოდიო. მეტად მონდომებული და ინიციატივიანიც ვყოფილვარ, რასაც შემდეგი ეპიზოდი ადასტურებს: ადრე გაზაფხულზე მამას ნაწილიდან 5-6 ჯარისკაცი მოუყვანია და მშობლებს, მათი დახმარებით, ბოსტანში ჯერ ბუდეები ამოუთხრიათ, შემდეგ ისინი ნაკელით ამოუვსიათ და დღის ბოლოს პომიდვრის ნერგები დაურგავთ. დაღლილი მამაკაცებისთვის დედას სუფრა გაუნყვია. ვახშმიდან გარეთ გამოსულ სტუმრებს კი მე ნაკელში ამოგვანგლული დავხვედრივარ. 500 ნერგი პომიდორი სათითაოდ ამომიძირკვავს და საგულდაგულოდ უკან, ყუთებში, ჩამინყვია.

მთელი დღე შემეძლო, სათამაშოების გროვასთან ვმჯდარიყავი და ხშირად თურმე იქვე, ქოთანზევე, ვიძინებდი. თავისუფლებისთვის მებრძოლის სულიც მქონია – მამის მიერ გაშენებულ კურდღლების მეურნეობაში შევდიოდი და ყურცქვიტებს გალიის კარს ვუღებდი, ხოლო დასასჯელად მოცვენილ მშობლებს კვლავ მხიარულად ვუცინოდი და ვუცინოდი...

გადათეთრებული, ქარბუქის ბინდში გახვეული კამჩატკისა და ნაცრისფერი მოსკოვის შემდეგ, გაფერადებული სამყარო მხოლოდ საქართველოში აღმოვაჩინე! მესხიერებაში სამუდამოდ ჩამებეჭდა: ყვითელი მზე, ცისფერი ცა, ბაბუას ეზო, ხასხასა მწვანე ბალახი, ხეხილის ბალი, ვაზი და შავი ყურძნის მტევნები.

დიდად არც საბავშვო ბალის მომვლელები მწყალობდნენ, რადგან „წყნარი საათის“ დროს თვალებს პირველი ვახელდი და ბოხი ხმით ყველას ვალვიძებდი. ამასობაში დაც გაჩნდა...

ავტობიოგრაფიის „ჩაბარების“ პროცედურაში ის იყო გასაკვირი, რომ არ ვწერდი, მხოლოდ ცხოვრების სურათებს ვიხსენებდი და ისინი რალაც მექანიზმებით ფუკოში ტექსტად იქცეოდნენ. მე ამას ვხედავდი და დროდადრო ნაწერის შეს-

წორებასა თუ ფრაზების გამართვას ვახერხებდი. ერთ-ერთი ასეთი მცდელობის დროს ფუკომ მოულოდნელად მომიგო:

– მწერალმა, პირველ ყოვლისა, საინტერესო ისტორია უნდა იცოდეს და შემდეგ თავისი ნააზრევნი მკითხველს მიმზიდველი ფორმით მიანოღოს. ამას გარდა, თვით ტექსტს ხშირი გადაკითხვა სჭირდება, რათა აზრის გასაგებად, ჩამოყალიბებასთან ერთად, სიტყვათა შეთანხმების მელოდიურობას მიაღწიო.

მე დოქტორს ავხედე:

– ფუკო, გეთანხმები, მაგრამ რაიმე ღირებულის შექმნის საფუძვლად მაინც დიდ ცხოვრებისეულ გამოცდილებას მივიჩნევ და მხოლოდ შემდეგ მოდის დაუღალავი შრომა და ტალანტი.

– იცი, მონოტონური თხრობა, რაოდენ დახვეწილი და საინტერესოც უნდა იყოს ის, მომაბეზრებელია, – აქ მან დაამთქნარა, – პერიოდულად რიტმის შეცვლაა საჭირო, არ უნდა დაგავინწყდეს სიტყვათა მელოდიაში ახალი ელფერის შეტანაც... კარგი, ეს ისე, გააგრძელე, გისმენ.

დილაა. გავიღვიძე. უმცროსი და გვერდით მიწევს. უნდა გავანვალო. მიყვარს თამრიკოს კივილი. „გინდა მაგარი ფოკუსი – ლუმელზე დავჯდები?“. თამრიკო – „ააა! დედაა!“. მივდივარ ლუმელთან. თამრიკო – „ააა!“. ტრუსი ჩავიწიე. თამრიკო – „ააა! დედაა!“. დავჯექი! თამრიკო – „ააა!“. მე – „უუ – ვააა!“. დედას ლუმელი ადრიანად აუგიზგიზებია, რის შესახებაც თამრიკოს სცოდნია. მაგრად დავინვი. დედა შემოვარდა. სიმწრისგან კრიჭა შემეკრა, ხმას არ ვიღებ. მაინც მცემეს. ნახევარი საუკუნის შემდეგაც ვერ გავიგე – რა დავაშავე?

მეზობლად ვარ. სადილი იწყება. ნიგვზიანი ხარჩოა. ღომს არიგებენ. დიდ გობს დავადექი. ოხშივარი ასდის. ვყნოსავ. მეზობლის დიდი ბიჭი იქვეა. მერვე კლასელია. ფეხი გამომდო. მთელი სახით ღომში ჩავვარდი. საშინლად დამწევა. კანი გადამძვრა. ტკივილი. ისევ მცემეს. მიზეზი კვლავ ვერ გავიგე. რთულია საბჭოური ბავშვობა. მშობლები ნასრედიანს მტკივნეულ იგავს მიაშობდნენ: „მოლას შვილი წყლის მოსატანად უნდა გაეშვა. სანამ დოქს გაატანდა, მანამ სცემა. რატომ ურტყამდიო? დოქის გატეხვის შემდეგ გვიანი იქნებოდაო. ასეთია ტოტალიტარული აღზრდის წინმსწრები მეთოდი.

– კარგი, საკმარისია, ასე დავწვრილებით მოყოლაც არაა მიზანშეწონილი. შენ თხრობასთან ერთად, იმ პატარა ბავშვად იქცევი და ამისგან ტკობაში ვარდები, გული გიჩუყდება და მთელ ბავშვობას ერთიანად აღწერ. ჩვენი მიზანი კი საპირისპიროა – მოყოლასთან ერთად, ბავშვობის სამუდამო დავინყება.

– ერთიც რა, გთხოვ!

– მიდი, ნება შენია, მე, უბრალოდ ხმამალლა ვფიქრობ.

– მოგიყვები იმის შესახებ, როგორ აღმოვაჩინე სამყაროში ტყუილის არსებობა და რამდენად გაუგებარი იყო იმხანად ჩემთვის მისი დანიშნულება. პირველი, რაც დამამახსოვრდა – მშობლების გულისტკივილი, მათ მიერ „კამჩატკაზე“ ხუთი წლის განმავლობაში ნაშრომ-ნაჯაფის წყალში ჩაყრის გამო. „მთელი ცხოვრებისთვის“ ნაყიდი ტანსაცმლისა თუ სხვა საყოფაცხოვრებო ნივთების მაგიერ, სიმინდითა და ქვებით ავსებული კონტეინერები მივიღეთ. შემდეგ, მეზობელი გრიშა კვიცს მპირდებოდა, ოღონდ თოკი არ მაქვს და მომიტანეო. სახლში მივრბოდი, ბაბუას თოკს ვევედრებოდი. ის კი ღიმილით მპასუხობდა, ნუ დაუჯერებო. ეს „ჯადოსნური“ შემოთავაზება რამდენჯერმე განმეორდა და გული ძლიერ მატკინა. გრიშას სადისტი დედას რო შ...ცი მე! საბოლოოდ კი, ადამინების რწმენა ამ შემთხვევის შემდეგ დავკარგე: დანყებითი კლასების მონაფე ვარ. უნივერსალის ვიტრინაში ახალთახალი სპორტული ველოსიპედი «Чемпион» გამოდგეს. გაგიჟებულმა სახლში მივირბინე და ეს წარმოუდგენელი სიახლე დედას ვახარე. დამპირდა, თუ სასწავლო წლის ბოლოს ყველა საგანში ხუთები გამოგყვება, ველოსიპედს გიყიდითო. გაასმაგებული მონდობებით ვმეცადინებოდი! ყოველდღე, გაკვეთილების შემდეგ, ჩემი ოცნების ველოსიპედის სანახავად მივიჩქაროდი, მეშინოდა, არ გაეყიდათ. მაღაზიაში შევდიოდი და ხარის რქებივით დაგრეხილ საჭეს ვეფერებოდი. პირობა შევასრულე და ოჯახურ საბჭოზე – გვეშინია, მანქანა არ დაგეჯახოსო. არა ვილაცამ, არამედ თვით საყვარელმა დედ-მამამაც გადამაგდო! დღემდე მახსოვს...

ამასობაში მამამ სმას უმატა, დედამ კი ჩემს ცემას. ამოქმედდა ტოტალიტარიზმის ფუძემდებლური პრინციპი – „შიში და თანხმობა“. ჩვენ ყოველდღიურად საკუთარ მანკიერებას გვახსენებდნენ და, შედეგად, უკიდურესად დაბალი თვითშეფასებით გვა-

ჯილდოებდნენ. ყოველივეს საბჭოური სექსუალური აკრძალვები და გარდამავალი ასაკი დაემატა – მე ხალისიანი განწყობა ველარ შევინარჩუნე, დავნებდი და ბუნებით გულთბილი, მხიარული არსება, საკუთარ თავში ჩაკეტილ, მარტოსულ მოზარდად გადავიქეცი.

უკვე ბავშვობის გახსენების პროცესში გარკვეული შვება ვიგრძენი. შემდეგ, ზრდასრული ასაკის დადგომასთან ერთად, სიმსუბუქემ იმატა. თანდათან პიროვნულ თვისებებს ვკარგავდი და სამყაროს ნაწილი ვხდებოდი. ეს, საკუთარი „მესგან“ დაცლის პროცესი, მეტად მათავისუფლებდა – აღარც სირცხვილის გრძნობა მანუხებდა, პასუხისმგებლობის მძიმე ტვირთიც თანდათან მოვიხსენი. იმ მიწიერი ცხოვრებისგან განსხვავებით, როდესაც „მეს“ ტანჯვითა და ტკივილით იმეტებ, აქ იგივე პროცესს, პირიქით, აღუნერელი გამჭვირვალობის გრძნობა მოჰქონდა. თხრობასთან ერთად, ჩემში ცხოვრების ეტაპი კვდებოდა და ფუკოში დაწერილი ტექსტის სახით გადადიოდა. ფუკო, თითქოს ჩემი „მე“ იყო, რომელიც თქვენთან უნდა დარჩენილიყო; ის გახლდათ ჩემი დატოვებული „მეების“ კრებული, რომელთაც გველის ტყავივით ვიცვლიდი და მორიგი პერანგის მობერების შემდეგ კვლავ თქვენთან ვტოვებდი. მარადისობა ჩემში შემოდიოდა და მე მისი ნაწილი ვხდებოდი, ხოლო თქვენთვის ჩემი სუბსტანცია ქრებოდა. დღეს კი ქვაში ვარ, მიწაში...

დოქტორმა ფუკომ სიგარეტის ყუთი ამოიღო, ჩემთვის არც შემოუთავაზებია, ისე გააბოლა:

– მეგობარო, დაწერილ სიტყვას აუცილებლად მიჰყვება ის ენერგეტიკა, ის განწყობილება, რომლითაც ეს სიტყვა ავტორის მიერ იმ კონკრეტულ მომენტში დაინერა. იგივე ხდება, მაგალითისთვის, „სკაიპითა“ თუ „ფეისბუქით“ მიმონერის დროს.

– ეს უცნაური ფენომენი, ჩემო ფუკო, მეც არაერთხელ შევნიშნე. რა-რა და ეგ საკითხი ხუთიანზე ვიცი.

– მოკლედ, ფაქტი ერთია, ყველა საკუთარი „მეს“ წარმოსაჩენად, შეიძლება მის სამკურნალოდაც ან გარე სამყაროსგან დასაცავად, ჰქმნის, წერს... ჰო, გავერთეთ, გავაგრძელოთ. სიგარეტის მოწევა როდის დაიწყე?

– ეჰ, ფუკო, ცხოვრების ეს ეტაპიც სიგარეტის წვასთან ერთად დაიფერფლა...

ნლები, ნლები, ხომ იცი... მესამე კლასში გემო გავუსინჯე ბაბუას თამბაქოს და ნითელ, აყროლებულ „პრიმას“. მალევე მამის პიჯაკის ჯიბიდან მოპარულ „Philip Morris“-ზე გადავედი – ყავისფერი პლასტმასის ყუთი ძალზე მომნუსხველად გამოიყურებოდა! ამ დროიდან მოყოლებული აკრძალული ხილის კვლევა, დამალულისადმი უზომო ინტერესი და კლუბტომანიაც კი ჩემი ცხვორების წესად იქცა. მე ისტერიულად ვალებდი დაკეტილ კარადებსა თუ უჯრებს, ვიქექებოდი საგულდაგულოდ გადამალულ ოჯახურ ოქროულობაში, ფრჩხილის გრძელი ქლიბით ყულაბიდან საათობით ვაძვრენდი და შემდეგ უკან ვყრიდი რკინის მანეთიანებს.

მავნე ჩვევების დაგროვებასთან ერთად, ჩემში სექსუალური ხან ევოლუცია, ხანაც რევოლუციაც მიმდინარეობდა. პოლიგამიური სასიყვარულო ფსიქოზი ბავშვობაშივე დამეწყო. 10-12 წლისას თავდავინყებით მიყვარდა ყველა ხუთოსანი კლასელი გოგო. ისინი დღესაც ცხადად მახსოვს: პუტკუნა, თეთრბაბთებიანი ოლია დ.; გაბერილოყება, დიდთვალება, ნაზი რიტა ჯ.; მალალი, გიშრისფერთმიანი, ხმელი, დაკუნთული ფეხებით, ლიუდა კ. ... მახსოვს მათი სიარულის მანერაც კი: ოლიას მძიმე, ბაჯბაჯა სვლა; რიტას ჰაეროვანი ნაბიჯი ფეხის წვერებზე; ლიუდას ბალერინასავით გარეთ მიმართული ტერფებით ნარნარი. ამას გარდა, ვგიჟდებოდი უმცროს პიონერხელმძღვანელზე, სვეტა დ.-ზე და მის მომნუსხველ ბორცვებზე, ხოლო დიდტუჩება, ქერათმიანი, ცისფერთვალება უფროსი პიონერხელმძღვანელი ფანია, რომელიც იმხანად ასაკოვან და ამიტომ მიუწვდომელ ქალღმერთად მიმაჩნდა, უკიდურეს სასონარკვეთაში მაგდებდა. ჩემში ეს ვნებათაღელვა მიმდინარეობდა კლასის დამრიგებლის შვილის, ნადია გ.-ს თავდაუზოგავი, ეჭვიანობითა და ტკივილით აღსავსე სიყვარულის ფონზე, რომელსაც გონების დაკარგვამდე მივყავდი და ყველა სხვა ლტოლვას ფარავდა. მამის ნაჩუქარმა „რობინზონ კრუზომ“, „სამმა მუშკეტერმა“ და „გრაფ მონტე კრისტომ“ საბოლოოდ დამღუპა. გამუდმებით ვოცნებობდი, სიზმრაც კი ვხედავდი, როგორ დაკბენდა ჩემს უსაყვარლეს ფერიებს საშინელი ბუზი ცეცე და მათ აფრიკული ციებ-ციხელება ქუ ეწყებოდათ. ამ დროს მე, ერთადერთი ერთგული მიჯნური, მამაც მშველელად ვეკლინებოდი მათ, სასიკვდილო სასთუმალზე მიგდებულთ, თავს

ვევლებოდი და ნაზად, მოსიყვარულე ხელით ვადებდი შუბლზე ცივ საფენებს. ასე იწყებოდა ჩვენი საუკუნოვანი, უსაზღვრო სიყვარული... სიზმრად ჩემი ოცნების ობიექტები პერიოდულად იტებდნენ ფეხებს, მათ თავს ესხმოდნენ ბოროტი ყაჩაღები და, ისევ და ისევ მე, უკიდევანო ოკეანის ტალღების, შტორმის მიუხედავად, კარაველის ცხვირზე წინმდგომი, კამზოლში და თეთრ, მალაყელიან წინდებში გამონყობილი, გვერდზე გამოჩრილი ხმლით მივცურავდი მათ გამოსახსნელად.

მეექვსე კლასისთვის ჩემში აბობოქრდა ტაიფუნი, დაიწყო უნებლიე „მინისძვრები“! წარმოუდგენლად მიზიდავდა ბიძაჩემის მიერ ამერიკიდან ჩამოტანილი მწვანე ავტოკალამი, რომლის გადატრიალებისას ორი დიდმკერდიანი, ქერათმიანი ლამაზმანი შიშვლდებოდა; ჭკუიდან გადავყავდი მკერდზე ოპერაციების სამედიცინო ატლასს. შემეყვარდა მოკლეკაბიანი ფრანგულის მასწავლებელი დარინა, რომლის გამოც წინა მერხზე გადავჯექი და გამუდმებით ძირს ვაგდებდი კალამს, რათა შემდეგ, თითქოს კალმის ასაღებად, ქვემოთ ჩავმძრალიყავი და თვალი შემერჭო მის სქელ, ოდნავ შეჭმუჭნულ თეძოებში. ხელოვნურმა და უნებლიე „მინისძვრებმა“ იმატა და რიხტერის შკალით ათ ბალს მიაღწია! მერხებს შორის დაჭერობანა, თეთრბაბთიანი კლასელების მკვრივი ძუძუები და მოკლეკაბიანი მასწავლებლები სასტიკ ნდომას კიდევ უფრო აუტანელს ხდიდნენ.

მეშვიდე-მერვე კლასისთვის, როდესაც თეთრი პერანგის გულისჯიბეს „დაისის“ უკვე პირადი ყუთი ჭუჭყიანი წითლით ასხივოსნებდა, გადამრია პოლონელი ებრაელი ფიზიკის მასწავლებლის, სავარაუდოდ თეთრმა, უაღრესად ფაფუკმა ტრაკმა. ვერ მოვითმინე. შესვენების შემდგომი ჭყლეტვისას ნაზად მივადე გავაზე ხელი და გავშეშდი. დროთა სვლა შეწყდა! ახლაც მახსოვს ცომისებრი სირბილე, რომელშიც ჩაეფლო ჩემი მტევანი.

საცხოვრებელი სახლის სხვენი გახდა ჩემი და ეზოს ბიჭების ხშირი შეკრების ადგილი. აქ მიდიოდა გინებაში დახელოვნება, შაირობა, სიგარეტის ნევა და კოლექტიური ნძრევა. ერთი იმდროინდელი ეპიზოდი: მე და გია მარტოდმარტო დავრჩით სხვენზე. სიგარეტს ვენევი. გია ოდნავ უფროსია. ჯიბეში იქექება. საღეჭი რეზინა „ჩიკლისის“ თეთრ ფირფიტას იღებს, მჩუქნის და

მთავაზობს: „მოდით, კუტუს თავს უკან შეგიყოფ, კაი?“. შემეშინდა. მეხვეწებო. არ ვთანხმდები. გამოვიქეცი. „ტოტალიტარული დეიდების“ სიბრძნემ მიშველა, ვიცოდი: „ჯერ „ჟუვარკას“ დაღეჭავ, მერე სიგარეტს გააბოლებ და ბოლოს, გაბოზდები კიდეც“.

დადგა მერვე-მეცხრე კლასის გარდამტეხი ხანა. კაშკაშა მზე. ბირჟაზე მოზრდილი „ძველი ბიჭები“ მოცისფრო-ლურჯ „Levi Strauss“-ის ან უკანა ჯიბეებზე ოქროსფერელებიან „Super Rifle“-ისა და „Wrangler“-ის ჯინსებში. თემურა, ჭიჭყინა, ნუკრია, პავლიკა... მუდამ კაიფში, წელში მოხრილნი, სველი ცხვირსახოცით ხელში, ჩამყაყებულ სოციალისტურ საზოგადოებას ხმამაღლა აგინებენ, მათი ყველას ეშინია, მილიციასაც, რომელსაც მაინც გაურბიან. დანებით დადიან, „საკაიფოდ ბაზრობენ“, ყველაზე ლამაზი გოგონები მათ ეტრფიან. ამიერიდან შესაბამისია ჩემი ოცნებაც – ყველა ძალით ვეცადო, ოდესმე მაინც მივალწიო მათი მანერების, ჩაცმულობის, გამბედაობისა და მომხიბვლელობის სიმალღებებს.

ამ დროისთვის, ანუ მერვე კლასისთვის, დეიდაჩემის უჯრაში ნაპოვნმა „ნოქსირონის“ ვარდისფერმა ფლაკონმა მიიპყრო ჩემი ყურადღება. ასეთივე ცხოველი ინტერესი აღძრა სხვა ფერადმა ტაბლეტებმაც: ნითელმა „ციკლოდოლმა“, მწვანე „ელენიუმმა“, ყვითელმა „ლომპარკინმა“ და თეთრმა „სედუქსენმა“. დანარჩენში, ორი-სამი წლით უფროსმა მეზობელმა და იმ დროისთვის უკვე გამოცდილმა მორფინისტმა, ბესიკამ გამარკვია.

მეცხრე კლასის დამთავრება ლურჯი „კოსმოსით“ აღვნიშნე. „მეიდნის“ პლანმა გაახალისა დაგუბებული კომუნისტური ყოფა. მეგობრებთან ერთად დავინყეთ ტაშკენტში, სამარყანდში, ბუხარაში ფრენა, გავეცანით ფერგანის ხეობას, მის ფლორას და „ატომნი“ ჯიშებს. შედეგად, ცხვირსახოცმა, რომელიც აქამდე შარვლის უკანა ჯიბეში იდო, ახალი ფუნქცია შეიძინა. მოსაწვეიან ცხვირსახოცს ჯერ ორთქლში გაატარებ, შემდეგ კი კარში მოაყოლებ. ამგვარად მიღებული „მაცანის“ ყავისფერი თუ ღია მწვანე მჭადები ჩემი მუდმივი თანამგზავრი გახდა. „ჩაის სახლი“, „ფრანციას“ ნამცხვრები, შეუკავებელი სიცილ-კისკისი და მადიანი ჭამა.

მეათე კლასი ოქროსფერი „ივერიის“ დეფიციტური სიგარეტის ყუთით დავხურე.

ხელთქმნილი „მინისძვრები“ გრძელდებოდა, სექსი კი ძლიერ აგვიანებდა – სოციალიზმისა და საქართველოს გამო. და აი! და აიი-ი-ი, აღსრულდა საუკუნოვანი ოცნება! არის! საზაფხულოდ, მისაღები გამოცდების საგამოცდო ციებ-ცხელების წინ, სასტუმრო „საქართველოში“ ათმანეთიანი „რუსი“ მეძავეები შემოფრინდნენ. დავ-კაც-დიიი! პირველ ქალს, ფულის გარდა, „ივერიის“ გაუხსნელი ყუთიც მივართვი. სამედიცინო ინსტიტუტში ჩავაბარე და ძმაკაცებთან ერთად „პაეზდკაში“ ვოლგოგრადს გავემგზავრე. ბევრი ვიჩხირე, ცოტაც ვიჟიმავე.

სამედიცინო ინსტიტუტში ყველას ერთად, მთელ კურსს, ერთი გოგო გვიყვარდა და ის, რაღა თქმა უნდა, ცუკ-ს პირველი მდივნის, ვასილ პავლეს ძე მჟავანაძის შვილი გახლდათ. პირველ კურსზევე მორფინის 1% და ომნოპონის 2% ამპულებს შევასკდი შუბლით... რეჯობა დედამოტყუნელმა მოათრია ორ მანეთად და დააყოლა – აიღე, ნაშებს უპრობლემოდ შეაბამო. შემდეგ „რესპუბლიკურში“ ინტერნატურა. საორდინატოროს სიმყუდროვე ნაზ პრომედოლ-ფენტანილ-კოკაინის კოქტილში ჩაიძირა. ერთმა მერვე სართულიდან უკრა თავი, გავფრინდებო... ვერ შეძლო, დაენარცხა საავადმყოფოს ეზოს რუხ, ხორკლიან ასფალტზე. ბარძაყის ძვლები ბეჭებთან, ფრთების მაგიერ, ამოებურცა. არც მე ვაკლებდი ხელს. რესპუბლიკურის მეთორმეტე სართულზე ობობასავით დავცოცავდი – გარედან, ფანჯრის რაფებით. საბურთალოს ცივი ქარი, თეთრი ხალათის ამყად აფრიალებული აფრა, შიში...

– აი, ახლა კი ატრაკეებ! მეთორმეტე სართული რა ამბავია?! ფაქტებს მიანეჭი, ნუ სიაბანდობ!

– რა, არ გჯერა? გეფიცები, „რესპუბლიკურის“ კედელზე რაინქოლდ მესნერივით, სტრაზოვკის გარეშე, გარედან დავცოცავდი! ამაზე „იმპერიის ორსულობაში“ დავნერე კიდეც: მთავარი მედდის სეიფები, მორფებით სავსე, რამე. ლომკა რას არ გაგაკეთებინებს?! შენ რა იცი... ბარძაყის ძვლების ბეჭებთან ამოწრას გადავრჩი. თანდათან სუნთქვის, კვების, სექსის და სხვა დანარჩენის ადგილიც მორფმა დაიკავა.

დოქტორმა საგრძნობლად მოიწყინა, თუმცა მაინც მამხნევებდა. ერთხელ, მილიციაში დაკითხვის დროს გამოჩენილი სიმტკიცის

შესახებ თხრობისას, წამოიძახა კიდეც – „ვაა, სალოლ შენ, ქურდულად მოქცეულხარ!“. ამ ფუკოსი ვერ გავიგე. ის ლიტერატურაშიც ერკვეოდა, ექიმობაშიც, ძველი ბიჭიც იყო, წესიერი კაციც... ალბათ ყველაფერი ერთად, როგორც ყველა ადამიანი?

– ფუკო, სასტიკი დრო იყო, დახუთული, მახინჯი. აი, უყურე, რა გითხრა: სოციუმის ღირებულებებზე, მისაბამ ეტალონზე ზუსტად მეტყველებს ხალხში მოარული გამონათქვამები. „კაცური კაცის“ მორალს ასახავდა შემდეგი ამაზრზენი კლიშეები: გამოცდილი ადამიანი – „ათას ყ...ზე გადამხტარი კაცი“; იმჟამინდელი ბიზნესმენი – „კომბინატორი“ იგივე „დელეცი“ – „მე ისეთი პროფესია მაქვს, ყ...დან ყ...ზე დავბტუნავ, მაგან რა უნდა მომატყუოს?!“; „ქურდის ქურდი ცხონდა“; ახლობლობის გამოხატულება: „მაგას? ვირს მო...ნევენებ“; კომუნისტური პარტიის რიტორიკა: „გვიმტკიცებენ, ყ...ე კიტრია და ტაში დაუკართო“; „ყველა ქალი ერთი ყ...თაა ნაკეთები, მხოლოდ სახელები აქვთ სხვადასხვა“; ...და, აი, საბჭოური ბედნიერების საოცნებო ფორმულაც – „ყ...ეც მუ...ში და სულიც სამოთხეში“. რას მიბრძანებ? რომელი ნორმა გამეზიარებინა?!

– ჰო, რა ვიცი... თუმცა ეს ნარკომანიას მაინც არ ამართლებს... არ ვიცი, ვერ გეტყვი... იცი, რა შევამჩნიე? თუ შენ მიერ შექმნილ ტექსტს გარკვეული დროის შემდეგ კითხულობ და გეჩვენება, თითქოს ის სხვისი, ვილაც უფრო მაგარის დაწერილი, მაშინ შენ კარგი რამ შეგიქმნია.

– ფუკო, სიტყვას ბანზე ნუ მიგდებ! ჩემი მდგომარეობა გაისიგრძეგანე, დაიჯერე, ყველაფერი დაკავებული იყო, ყველა ხვრელი ამოქოლილი! ელიტარული კლანები, კასტები, ფეოდალები, ქურდები... აი, მაშინდელი ავტორიტეტები: უმაღლესი სასწავლებლის რექტორი – მექრთამე, მომავალში – „ცეკას“ ნომენკლატურა; წამყვანი ისტორიკოსი სიმართლეს გვიმაღავდა, არ ვიცოდით რუსული ოკუპაცია, 21 წლის თებერვალი, აზრზე არ ვიყავით, ვინ იყო ქაქუცა და ამის მაგივრად, ანანისტებივით ვდაობდით იმაზე, თუ რამდენ ყიზილბაშს გაავლო მუსრი დიდგორს დავით აღმაშენებელმა – 600 თუ 200 ათასს? ასეთივე მწერლები, რეჟისორები, რომელთაც ქართული კულტურის მომავალი ათეულობით წლებით მიითვისეს და დაამახინჯეს.

დღესაც ამ ხალხს მივაგებთ პატივს. შევარდნაძე დედამოცუნულის გამოჩენისას აღფრთოვანებულნი ფეხზე ვდგებით და ტაშს ვუკრავთ! ეს საზოგადოება საკუთარ თავს არ სცემს პატივს! ისინი „სიმართლის დასასრულის“ ეპოქიდან არიან!

...ჰო, რაც შეეხება კონკრეტულად ნარკომანიას... ჩვეულებრივი მშვიდი ცხოვრება, ბოსელში გასასუქებლად შემწყვდეული საქონლის არსებობას, პირუტყვის ყასბის დანის მოლოდინს დაემსგავსა. 60-იანი წლების დასაწყისში, „რკინის ფარდის“ ავლით, დასავლეთიდან დაიწყო ინფორმაციის შემოდინება: როკი, ჯინსები, ჰიპები, გრძელი თმები, ნარკოტიკები... იმხანად წამალი, კოლექტივიზმის რეალობისგან გაქცევის, პროტესტის ფორმა გახდა. ნარკოტიკი იყო ანემიური ყოფის სისხლით ავსება, სევდიანი ერთფეროვნებისგან გაქცევა, მუდმივი რისკი და გაგიჟების პირას მისვლა. მიზიდულობის კანონის სიმსუბუქით უარყოფა... შემდეგ ნარკომანია ცხოვრების წესად იქცა. ეს უკვე იყო არსებობა სიცოცხლისა და სიკვდილის ზღვარზე, თავისუფლებასა და ციხეს შორის, „კაი ბიჭობისა“ და უსინდისობის შერწყმით... გაზრდილი დოზის მოპოვება სულ უფრო ჭირდა... ნარკოტიკი დასაღვემა ჩაანაცვლა – უსიამოვნომ და მაინც თრობისმომგვრელმა, თავისუფალი და შფოთიანი ცხოვრების წყარომ. ოღონდ არა სიმშვიდეს! ბრძოლა საბჭოეთის დაგუბებულ ჭაობში ჩაფლას! სიკვდილი სჯობს უღიმღამო გდებას! კაშკაშა წვა დაფერფვლით დასრულდა...

– მაგრად გაქვს აკრეფილი საბჭოეთზე, აი! მოდი, იცი, სანამ გააგრძელებდე, რას გეტყვი? ყველა ელიტარული კლანისა და დახურული კასტის დედას შე... ვეცი მეც! გეკადრება, ძმაო – ხელოვნება, ლიტერატურა მკვდარია, თუ მასში მხოლოდ ესთეტიკური ტკბობაა და ის არაა გაჯერებული რეალობისადმი მძვინვარე პროტესტი! ჯიგარი ხარ, სწორად უბერავდი. უბრალოდ, ხომ იცი, ახლანდელი როლი მავალდებულებს, ოდნავ თავშეკავებული ვიყო... მოჰყევი, ბოლოსკენ რა იყო. ბარემ ეგეც შეუბერე და ვხედავ, მარადისობისთვის უკვე მომწიფდი, თითქმის მზად ხარ!

– სად გავჩერდი? აა, ჰო...

„მოკლედ, ექიმი ვარ, მოდის მოთხოვნების თანახმად, უფილტრო სიგარეტზე გადავადი – ჯიბეს უფილტრო „Camel“-ის ყვითელი ან „Gitai“-ის ლურჯი ყუთი ამშვენებს. პარალელურად იყო რუსთავი მარნეულით, კიროვაბადი ყაზახით, ორჯონიკიძე ნაზრან-აჩალუგით და კახეთი ბელაქნით: „ნოქსირონ-ატ კაშლია“ – რწყევით; მორფის „სირეცი“ – პრიხოდში თავის გახეთქვით; სუფთა ოპიუმი – სიცხით და აგდებით; დაანგიდრიდებული ოპიუმი, „ბანია“ და ჰეროინი – სამინელი ლომკით; პერიოდული „სასწრაფო დახმარება“ – ნორფინით ან სუბუტექსით, იშვიათად – მეტადონით. სულ მთლიანობაში – ერთი დიდი, გაუთავებელი ლომკა. აბსტინენცია – გაყინულ სივრცეში და გაჩერებულ დროში ჩამოკიდება, ცივი ოფლით, ხშირი პოლუციებით. სრულფასოვანი სექსი – ნარკოტიკების გარეშე – გაქრა, ის ჰეროინმა შეიწოვა.

მოსკოვში დავიცავი საკანდიდატო დისერტაცია. ბაზრები, თათრები, ინტენსიური ჩხერა. ერთი-ორი ექთანნი, ძირითადად წამლისთვის... როგორც იქნა, მოვიდა „პერესტროიკის“ და არყების დამანგრეველი ეპოქა! „საბჭოელ უძლეველ გოლიათს“ დასავლეთთან შეიარაღებულ შეჯიბრებაში თიხის ფეხები მოექცა!

ჯიბეში – მწვანე ოქროსფრით „Marlboro Lights“. დაიწყო „უპარაშუტო ვარდნა“: სამოქალაქო ომი, „ზვიადისტები“ და „მხედრონი“, გადასხმები, „ესპერალეს“ ჩაკერებები, ხშირი ავტომატიანი „რაუნდები“ ნარკოლოგიურში მოთავასებით, მტკივნეული მილიციებით, ბევრი ცემით და ნარკოტიკის ჩადებით, პერიოდული დანებებებით, სასამართლოებით და სამწლიანი პირობითებითი სასჯელებით – 3-5 ათას დოლარად კბილებში „უმნიკვლო ჩეკისტებს“.

გახანგრძლივებული სიკვდილი, სეფსისის ცენტრი, სიცხე მუდმივად 39, ცახცახები, ინფექციური ჰეპატიტი, ციროზი, ასციტი...“

– მაიცა, შეჩერდი, ძალიან წააყარე! ახალი ზეადამიანის დაბადების შესახებ უფრო დეტალურად – რა იყო, სიკვდილს როგორ გადაურჩი?

– არ გინდა, ძმაო, „ზეადამიანები“ და ირონია!

– მე არა, ნიცხე წერს: სრულყოფის, თუ გნებავს, ძლიერი პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესში, მძიმე სენი და დიდი ტკივილი გადამწყვეტი ფაქტორებია. ამიტომ ვახსენე...

– ძალიან გამიჭირდა, დღეს ვერც კი ვიჯერებ – ნუთუ ყოველივე ეს მე გადავიტანე, შევძელი?... კარგი, აი, ჩემი ჯოჯოხეთი და განსაზღვრული:

„დაიწყო თვითმკვლელობაზე ფიქრი, ორ-სამჯერ სხვის დასანახავად, „ბრიტვიტ“ ვენებიც გადავიჭერი. სულ მოკლე ხანში გავხდი გამოუსწორებელი „ალკაში“, საშინლად აგრესიული სიმთვრალით. ახლა უკვე ალკოჰოლის „ლომკისგან“ თავის დასაღწევად მჭირდებოდა ნარკოტიკის მიღება. სამსახური სრულიად მივაგდე. გადიოდა წლები. დღეში სამოც ტაბლეტამდე, მხოლოდ სიბაზონ-რელანიუმ-როდედორმ-ფენაზეპამს ვიღებდი, ტრამალთან და სპირიტთან ერთად! ისე მაგრად ვთვრებოდი, რომ ხშირად სახლამდეც ვერ მივდიოდი და ქუჩაშივე ვიქცეოდი. გავხდი ჩვეულებრივი „ბომჟი“. ამ დროისთვის უკვე ვიყავი ნარკომანიაზე ოთხჯერ ნასამართლევი გაიძვერა, რომელიც 15-ზე მეტჯერ იწვა „მეჩნიკოვის“ ნარკოლოგიურში.

ჯანრთელობასთან „თამაში“ კატასტოფით დასრულდა! 1998 წელს, უკიდურეს მდგომარეობაში ჩავვარდი ლოგინად, ძლივს ვსუნთქავდი. იყო ხანგრძლივი, თვეობით მკურნალობა ინფექციურ საავადმყოფოსში, კისერში გაყრილი კათეტერებით გადასხმები და გამოჯანმრთელება... ისევ ჩხერვა, ისევ საავადმყოფო. 1998 წლის ბოლოს-1999 წლის დასაწყისში, 44 წლისა, საავადმყოფოდან გამომწერეს, როგორც მომაკვდავი. „დასალოცი სიტყვა“ დედას მისმა აკადემიკოსმა ბიძამ გამოაყოლა: ჩემო კარგო, ია, რაოდენ დასანანიც უნდა იყოს, ჩვენი ბიჭი მალე, სულ ერთ-ორ თვეში გარდაიცვლება... ნაიყვანე სახლში, ბარემ საკუთარ საწოლში დალიოს სული. შენც ნაკლები სირბილი და ხარჯი მოგინევს“. ასე დამდეს საკაცზე და წამომათრიეს სახლში. დიდ ოთახში მომათავსეს, სადაც ვინეტი, ველოდებოდი სიკვდილს და საკუთარ პანაშვიდებს ვეჩვევოდი... სიკვდილი გარდაუვალად ეჩვენებოდა ყველას, მათ შორის მეც. გავიდა წელი, ორი... გაუნძრევლად წოლაში დადგა მესამე, 2000 წლის ზამთარი... სამი წელი ლოგინად, სიკვდილთან ერთად გაუნძრეველი გდება... სასონარკვეთა და ვენების ქრა. ალსასრულის ათწლიანი მოლოდინი... რა სექსი, რის სექსი?!

დაა-ა... მე სიკვდილი გადავიფიქრე!.. მისუსტებული, საშინლად გამხდარი ავდექი, რაც კი ნარკოტიკების დარჩენილი მარა-

გი მქონდა ლუმელში გადავუძახე და უახლოეს ტაძრამდე ძლივს მივლასლასდი. მთელი უბანი ლუმელში ამომწვარი ერთი ქვაბი პლანის სუნიტ დაბოლდა. სამეზობლომ შვებით ამოისუნთქა – მთვრალი ღამით აღარ იღრიალებს, მშვიდად დავიძინებთო... შემდეგ იყო მედავითნეობა, მონასტერი – გერგეთის სამება. ეკლესიაში სულ 6-7 წელი დავჰყავი. ბოლოს თბილისს დავუბრუნდი, ვმუშაობდი, ვწერდი. 2001 წლის დასაწყისშივე სრულიად შევეშვი როგორც წამალს, ისე ალკოჰოლს. იმ დროიდან ერთხელაც კი არ შევემცდარვარ, პლანიც კი არ მომიწევია, ერთი ჭიქა ლუდიც კი არ დამიღვია. ასე დავანებე თავი წამალს და შევეუდექი ყოველდღიურ ცხოვრებას... ამჟამად კი – შენ გესაუბრები...

ამასწინათ მეგობრის აივანზე სიგარეტს მოვუკიდე. მეგონა, მარტო ვიყავი, არავინ მხედავს, ყველა და ყველაფერი დამავიწყდა. ვდგავარ, ცხოვრებაზე ვფიქრობ, ვნებიანად ვექაჩები. თურმე, ოთახიდან ძმაკაცი მითვალთვალებს, მაკვირდება. დავამთავრე, შევედი. მეუბნება: „ბიჭო, ახლა გიყურებდი – რა, ავადმყოფი ხააარ! ვუცქერდი, როგორ ეწეოდი თამბაქოს, რა გულიანად ურტყამდი ღრმა-ღრმა ნაფაზებს და მივხვდი: ერთ მოქაჩვაში იყო მოქცეული ყოველივე: თამბაქო, მოსაწევი, წამალი და სექსიც კი!“

– ეკლესიაში რატომ არ გაჩერდი? რას ერჩი ანაფორიან დამრიგებლებს?

– მოკლედ, ერთი სიტყვით მოგახსენებ: „რაც ერი – ის ბერი“. გარეთ – მუდამ „მართალი“ ელიტარული ავტორიტეტები, ეკლესიაშიც იგივე – „უცდომელი ეპისკოპოსები“. ორი ლოზუნგი მაქვს ამ მდგომარეობისთვის მიძღვნილი: „ფარისევლობა – ეს არის ნიღაბი, რომლის უკან იმალება ტოტალიტარული საზოგადოება!“ და „ფარისევლობავ – ქართველების კისერზე გამობმული ლოდი უნდა გერქვას შენ!“

– გასაგებია, გამართლება ყველაფერზე გაქვს... ღმერთის არსებობის გჯერა?

– გაჭირვების ჟამს – მინაზე განრთხმული მორწმუნე ვხდები, დალხენისას კი ღმერთი მავინწყდება და მორიგ წარმატებას საკუთარ ძლიერებას ვაწერ. წეს-ჩვეულებების მექანიკურ აღსრულებაზე დამყარებული „ტაძრული რწმენა“ უკვე გავიარე – ეს ადამიანის სულიერი განვითარების მხოლოდ საწყისი ეტაპია, რომელზეც დიდი ხნით შეჩერება არ ღირს. წინააღმდეგ შემთხ-

ვევაში, რწმენა თავის კარიკატურად – კერპთაყვანისმცემლობად იქცევა, ხოლო თვით მორწმუნე – გაბერილი, გაამაყებულ კერპად.

– ...უფრო კონკრეტულად, ის არსებობს?

– იცი... უნდა ვაღიარო, გამოცდილების დაგროვებასთან ერთად, მივხვდი, რომ რალაც ზებუნებრივი ძალა თუ ვილაციის „ხელი“ ამკარად განაგებდა ჩემს ბედ-ილბალს – ამაში არ შეიძლება არ დარწმუნდე, თუ მძიმე, განსაცდელეებით სავსე ცხოვრებისეული გზა გაქვს გავლილი... თუმცა ასტრონომია გვამცნობს, რომ მანძილი მეზობელ გალაქტიკებამდე 25 000 სინათლის წელია, ხოლო შორეული გალაქტიკები დაშორებულია ჩვენგან მილიონობით სინათლის წლით. წარმოიდგინე – მილიონი სინათლის წელი... სინათლის სიჩქარე უდრის 300 000 კმ/წამში, ანუ ეს გალაქტიკა ჩვენგან დაშორებულია იმდენი კილომეტრით, რამდენ წამსაც იტევს ერთი წელი და დამატებით გამრავლებული 300 000!!! საუბარია მხოლოდ „ახლომდებარე“ გალაქტიკებზე. ასეთივე გალაქტიკები გაცილებით შორსაა და რაოდენობითაც ურიცხვია!.. ყოველივე კი იმაზე მეტყველებს, რომ ჩვენ მხოლოდ ერთი მტვრის ნამცეცი ვართ კოსმოსური აფეთქებით წარმოქმნილ მილიარდობით ნატეხს შორის. ასე რომ, ჩვენი ცოდნა უზომო „შავ ხვრელებსა“ და გალაქტიკის უსასრულობაში იკარგება... ვინ რა იცის ამ სამყაროს შესახებ?! რა თქმა უნდა, არავინ – არაფერი! ზოგიერთი მხოლოდ იჩემებს, რომ იცის...

– და მაინც?!

– ვიცი, მეტყვი, ღმერთი გონებით არ შეიცნობა, ის მხოლოდ გულით შეიძლება ირწმუნო. დიახ, ვიცი, გეთანხმები კიდეც, და მაინც მიჩვენია, რომ გონება და გული ასეთ შეურიგებელ წინააღმდეგობაში არ იყოს ერთმანეთთან... დიდი და მნიშვნელოვანიც არაფერი მოხდება, მე ხომ მხოლოდ ერთი, რიგითი მტვრის ნაწილაკი ვარ ამ უკიდევანო გალაქტიკაში და სხვა არაფერი... თუმცა, ისიც ცხადია, რომ ცალკე ნაწილაკი ანარეკლია მთელი სამყაროსი და ეს უმნიშვნელო, მიკროსკოპიული ნატეხი შესაძლოა იტევდეს კიდეც მას.

– კარგი, ვნახოთ... მიპასუხე, რატომ დაინწყე წერა?

– ჩემო ფუკო, ყოველდღიურობის წნეხი მეტად დამთრგუნველია და, ამ თვალსაზრისით, შემიძლია, ვაღიარო: ვწერ,

რათა ყოველივეზე არ ვიფიქრო. მართალი გითხრა, თან ძალიან მეჩქარება, მე ხომ ნახევარი საუკუნე გავაცდინე და უნდა მოვასწორო, სათქმელი ვთქვა! დღედაღამ ვფიქრობ, მსიამოვნებს აზროვნების და მიგნებების პროცესი. კონკრეტულ ადამიანებზე ფიქრი ნაკლებად მიტაცებს, ამისთვის დროც არ მრჩება. ამიტომ გარკვეული გაეგოისტება მეპატიება..

– ჰო, აი, ხომ გითხარი, უკვე მომნიფდი, მზად ხარ!

– ახლა უკვე მეც ვხედავ – მართლაც, მზად ვარ. მომბეზრდა ეს სამყარო. გავცივდი ადამიანებისადმი. ჩემი გრძნობების გამა მერყეობს გულგრილობიდან სიძულვილამდე. როდის დაიწყო ეს გაციება? ალბათ ბავშვობიდან. როდის გადავიდა ის საკუთარი თავისა და გარე სამყაროს ზიზღში? დღეეს? ზუსტად არ ვიცი, როდის, თუმცა ყველაფერი იქეთ მიდიოდა.

გარშემო ამდენი შური, უვიცობა, სიბნელე, ფარისევლობა... ამ მობეზრებისგან, საკუთარი თავით უკმაყოფილებისგან გამომდინარეობს ჩემი დევიზი: „დღეს, ადამიანს სიგიჟისგან იხსნის: იშვიათად – იუმორი, უფრო ხშირად კი – ცინიზმი და სარკაზმი“. აბა, გაგიგია ისეთი ბავშვი, რომელსაც სცემენ და მაინც იცინის? მე ამ ცხოვრების დედას რო შევეცი, ახლა, რაც მართლა სასაცილოა, იმაზეც აღარ მეცინება... მომწყინდა, ყველამ და ყველაფერმა დამალა, თავი მომაბეზრა. ერთი სიტყვით, მარადისობისთვის მზად ვარ!

ფუკო აფეთქდა:

– კაცო, შენ აქ აღსარების ჩასაბარებლად და სინანულისთვის კი არ ხარ! ადამიანის სიაბანდი სინანული აქ არავის სჭირდება. ეგ ცოდვებზე ტირილი და ფარისევლობა აქ არ ჭრის! შეიძულე იმიტომ, რომ ის საზიზღრად უსამართლოა – და მორჩა!..

* * *

ფუკოს ლექციიდან ვუდსტოკში „შეშლილი პროტესტანტების“ შეკრებაზე

...დასასრულს მინდა გაგაცნოთ ის, რაც მან გადმომცა, სანამ ყოველდღიური ყოფის მიმართ საბოლოოდ გაცივდებოდა და ჩვენ მიმართ გაქვავდებოდა, ანუ დაგვტოვებდა. აი, უკანასკ-

ნელი ამოფრქვევა: „...მე მათ იმავეთი ვერ ვპასუხობდი, ამიტომ ერთადერთი გამოსავალი მათი დატოვება იყო. არა და მე ისინი ადრე მიყვარდა, ვენდობოდი მათ, მათი მსახურებაც კი მომწონდა... მაგრამ ამდენი ტკივილი... ეს მხოლოდ დაცვითი რეფლექსია და მეტი არაფერი“, – დაასრულა მან და ვულკანური ლავა გაცივდა. მაგიდაზე კონვერტი იდო. „ოჰ, რას ნიშნავს, ეპისტოლარული ჟანრის ტრფიალი! ავტობიოგრაფიის ბოლო, მაინც ნერილით“, – გაღიმებულმა, კონვერტი გავხსენი:

ა ნ დ ე რ ძ ი

„...როგორც იცით, ჩემი მონათხრობი ფუკოში ტექსტად იქცეოდა. ამის შემდეგ ფუკოზე არაფერი ვიცი. თუ თქვენ ახლა ტექსტს კითხულობთ, ეს ფუკოს დამსახურებაა, მაშასადამე, ის თქვენთანაა. ჩემი ვნებებით და პიროვნული თვისებებით გაჯერებული, დოქტორი ფუკო თქვენ შორისაა. იმედია, ფუკო ნერს, სწავლობს, რათა სიტყვათა იდეალურ შეთანხმებასა და ტექსტის მელოდიურ ჟღერადობას მიაღწიოს – შექმნას ლიტერატურული სიმფონია. ეს მხოლოდ ვარაუდია, მე ამის შესახებ არაფერი ვიცი და ეს არც მალეღვეს.

საუბრის, ფიქრის უნარი დავკარგე. არც ემოციები შემრჩა, არც განცდები და სურვილები მანუხებს. არ მინდა ზოგიერთებივით ვიპაკაზუხო და დავიჩემო, რომ პეპელაც ვარ. არა, მე მხოლოდ მისი ფრთების ფარფატის ხმაში შემეძლია ვიყო. პეპელა ხომ ცოცხალია და ესე იგი, მას სტკივა და განიცდის საკუთარ ხანმოკლე ცხოვრებას – ერთბაშად, ბევრს. ეს ალბათ მეტად რთული ასატანია, ან პრიქით, შესაძლოა, ყვავის ცხოვრებაა ყველაზე სასტიკი, რადგან ის ძალიან იღლება ცხოვრებისა და დაბერებისგან.

ასეა თუ ისე, ტკივილსაც ვერავინ მაყენებს, რადგან ხეც კი არ ვარ, მე, უბრალოდ, ეთერში ვარ, როგორც ფოთლის შრიალი, როგორც ჩიტის გალობა. ხეს აქვს ემოცია, განცდები, რადგან ისიც ამოდის, იზრდება და ხმება, ჩიტსაც სტკივა და სცივა, მე – არა. ჩემში ყოველივე ორგანული მოკვდა, არ შევდგები ცოცხ-

ალი უფრედებისგან. ყოფიერებაში ვარ განზავებული, ნისლსა და ღვარცოფში, ღრუბელსა და ელვაში.

არც ის ვიცი, არის ამ ღრუბლებში სხვა ჩემსავით, ყოფილი „მეები“. თუ ჩვენ ბევრნი ვართ კიდეც, ერთმანეთს არ შევიგრძნობთ, ხელს არ ვუშლით და არც ერთმანეთის გვშურს. ერთმანეთი კი არ გვიყვარს, არამედ ნეიტრალურად თანავარსებობთ.

ვერც დროს შევიგრძნობ, მე მარად ვიყავი – გუშინ, დღეს და ხვალაც ვიქნები. გალაქტიკაში ვარ – ვარსკვლავების ციმციმში, ღამესა და დღის სინათლეში... და თოვლის ფანტელების ვარდნის ხმასა და სიჩუმეში...

თოვლის ფანტელი დნება და წყლად იქცევა – გემშვიდობებით, დროებით, სანამ მარადისობაში შემიერთდებით, თუ, რა თქმა უნდა, ეს ბედნიერება ოდესმე გენვიათ.

ისე, კანონზომიერი შედეგია – მობეზრება, ზიზღი, სარკაზმი, გამოუვალი მდგომარეობა – კიდეც კარგი, გადავრჩი და ამ ცხოვრებისთვის მოვკვდი – ემოციებისგან, ვნებებისგან, ცუდისგან, კარგისგან დავიცალე და კოსმოსს შევუერთდი... თვით გავხდი მარადიული.

ქვადქცეული გაუნძრევლად და ცივად ვდევარ, ქართან ერთად დავქრევარ, მზის სხივებში ვარ და ვატბობ, თოვლში ვარ და ვბარდნი. თუ თქვენს ფანჯრებზე წვიმის წვეთების კაკუნი მოგესმათ, იცოდეთ – ეს მე ვარ, თქვენთან სტუმრად მოსული. გტოვებთ, კარგად...”

ნანილი III. დღეს – ფუკო

ნაჩილი მეზვილა: სხოვრება მოაზროვნე ძალისა ღამოსი და alter ego-სი მისისა ფუკოსი

მონატრებულო N, ეს ტექსტი განვლილ ცხოვრებასა და შენზე ფიქრებში დავწერე – ის პირადად შენ გეკუთვნის. გულწრფელად ვაღიარებ, მინდა ყოველივე მოგიყვე, აგიხსნა და... ალბათ, თავიც მოგაწონო. ერთი სიტყვით, ნახე.

ფუკომ კიბეზე ჩაირბინა. ლიფტი გამოიძახა და იქვე, კიბის ბაქანზე მიწოლილ დემოს გადახედა:

– აი, ძმაო, ესაა მწერალი!

ძალმა ძილისგან დანითლებული თვალებით ზანტად ახედა.

– ჰერმან ჰესე – გერმანელი მწერალია... მწერალი კი არა, ფილოსოფოსია – „ტრამალის მგელი“!

გერმანიის ხსენებაზე დემოს მალაზიის გამყიდველის მიერ დამადლებული ძეხვი გაახსენდა, – ჰა, ჭამე, უბრალო არ გეგონოს, გერმანულიაო. განსაცვიფრებელი არომატის ბურუსში გაეხვა და პირი ნერწყვით აევსო. თვალები მილულა, ძეხვის გარეკანზე, სავაჭრო ნიშნის სახით გამოსახული, ნითელკრამიტის სახურავებითა და განკრიალებული ქვაფენილით, ქალაქი წარმოუდგა. ამასობაში ლიფტის კარი გაიღო და ფუკო დაეშვა. დემომ ფიქრი განაგრძო. ის მაღალი მგძნობელობით გამოირჩეოდა და ამიტომ ზოგადად გამოთქმულ მოსაზრებასაც საკუთარ თავზე იღებდა. ახლაც ასე მოხდა – ტრამალის მგლის აღფრთოვანებით ხსენება, მდაბიო სტატუსის შესხენებად აღიქვა. დემოს საკუთარი, ძალღური ბუნების შერცხვა კიდეც. უნდოდა, ეთქვა, მაგრამ, უტყვობის გამო, მხოლოდ გაიფიქრა:

– ეჰ, ტრამალის მგლები გერმანიაშია, იქ ფილოსოფია ფასობს, ძეხვის პრობლემაც დიდი ხნის დაძლეულია... არც ძალებს ურტყამენ მუჯღუგუნებს. ჩვენში მხოლოდ ქუჩის ძაღლის წოდებამდე თუ ამალდები... თუმცა, ვინ იცის, მეტ სიბრძნეს რომელი ფლობს – ფილოსოფოსი თუ მოხეტიალე მწერი?

დემოს შექმლო სოციალური სტატუსის გაუმჯობესება, მაგრამ არ მოინდომა. სანამ ფუკოსთან სახლში ცხოვრობდა, პარკში პატრონთან ერთად დარბაისლური გასეირნებისას ჯიშიანი ძუკნები მუდამ წყლიანი თვალებით აცილებდნენ. მათთან დაახლოებაც სცადა, მაგრამ ამ ძაღლების ადამიანისადმი უპირობო, მხოლოდ კუჭის ძახილზე დაფუძნებული მორჩილება მეტისმეტად აღიზიანებდა. მას ქუჩაში მარტო ხეტიალი და, სადარბაზოში გამხლართულს, იმ დღეს ნანახზე, წარსულზე ფიქრი იტაცებდა. სამართლიანობისთვის ისიც უნდა ითქვას, რომ დემოსა და სხვა ძაღლებს შორის გაჩენილი გაუცხოება მხოლოდ მისი განდევნილობის ბრალი არ იყო. გარკვეული გაღიზიანებით, მაგრამ დემოც აღიარებდა, რომ არც ჯიშიანი ძაღლები სწყალობდნენ დიდად (ადამიანების ენაზე – უღრენდნენ) და თავიანთ ვინრო წრეში არ იღებდნენ. ეს სნობური იგნორირება იმიტაც აიხსნებოდა, რომ ქუჩებსა თუ სადარბაზოებში განმარტოების გამო, დემოს ბენვი გაექუცა, მან გაცვეთილი, არაპრეზენტაბელური იერი მიიღო. ეს კი ჯიშიანი ძაღლების გაღიზიანებას, თითქოსდა, სამართლიანს ხდიდა. დამატებით საკუთარი ჯიშისანობითა და სილამაზით აღტაცებული ელიტარულები დემოსგანაც მუდმივ მლიქვნელობას მოითხოვდნენ, რაც მას მალევე ბეზრდებოდა. ძაღლების უმრავლესობის შაბლონურ აზროვნებაზე, ხროვებად ყოფნის მიდრეკილებასა და „ბარსონოფი დიდისადმი“ მონურ მორჩილებაზე ხომ საუბარიც არ ღირდა. ასე იყო თუ ისე, მწირმა ძაღლები დაივიწყა და გად-ანყვიტა: „მოდ, ადამიანებთან ვიქონიებ ურთიერთობას, ისინი ხომ უფრო გონიერი არსებები არიან. ოღონდ – მე ჩემთვის, ისინი – თავისთვის, გარკვეული დოზით, სანამ ინტერესთა თანხვედრა გვექნება... რაღა თქმა უნდა, ურთიერთპატივისცემა – აუცილებელი პირობაა“. ასეც მოიქცა.

დასაწყისისთვის, საკვლევი არეალი მონიშნა. სარჩო-საბადებლით უზრუნველყოფა თავისი მრავალსართულიანი კორპუსის ეზოდან გაუსვლელადაც შექმლო. გარდა სურსათის მალაზიის გამყიდველისა, ფუკოც ხშირად უდებდა საჭმელს. მაინც ბევრს დანაწნალებდა. ინტელექტს, ანალიტიკური აზ-

როვნების უნარსა და განათლებას არა თუ აფასებდა, არამედ ამ თვისებებზე აფანატებდა კიდეც. უბნის შემოვლისას შედარებით ახალგაზრდებს ირჩევდა და მათ მიჰყვებოდა ხოლმე. ბანკის ფილიალის ლამაზმანებს აეკიდა, მაგრამ მათი საუბარი მეტად მხიარული და ზედაპირული ეჩვენა. ერთხელაც სიტყვა – „ტოტალიტარიზს“ მოჰკრა ყური – წინ ორი ახალგაზრდა მამაკაცი საქმიანად მიაბიჯებდა. მიუახლოვდა, საუბარს ყური მიუგდო...

ტერმინის კონტექსტის დადგენისას ის მიხვდა, რომ „ტოტალიტარიზმი“ ადამიანთა მცირე ჯგუფების მიერ დიდი კოლექტივების ყოფა-ცხოვრებაზე ტოტალურ კონტროლს გულისხმობდა. ძაღლების ხროვასა და მათ ბელადებს ადრეც ვერ იტანდა, ამჯერად კი, ძველი ცოდნა ახლად შექმნილ ტერმინოლოგიას დაუკავშირა. დროთა განმავლობაში, სიტყვის არსის გააზრების შემდეგ, ყოველივე კონსერვატიულს, ძალადობრივსა და თავისუფლების შეზღუდვასთან დაკავშირებულს, იყო თუ არა საჭირო, უადგილოდაც, „ტოტალიტარული“ უწოდა. ასე დაიყო მის ცნობიერებაში ინდივიდები ერთი მხრივ, „ტოტალიტარულ დეიდებად თუ ბიძიებად“ და მათ „ტოტალიტარულ შვილებად“, ხოლო მეორე მხრივ, „პროგრესულებად“. ამასთან დაკავშირებით, ბულგარული ქათამივით გასიებული „ტოტალიტარული სენბერნარი-დეიდისა“ და მისი ორი ჩასუქებული ქალიშვილის მაგალითი მოჰყავდა, – საკუთარი ოჯახის უმანკოებით მოხიბლული დედა- შვილი, მთელი დღე უქმად დგას და გაპრანჭული ძუკნისა თუ მოკლემორტიანი გოგოს გამოჩენისას, იქაურობას ყეფით იკლებსო.

დავუბრუნდეთ ორ ახალგაზრდა საქმიან მამაკაცს. ისინი შავი შუშის შენობას მიადგნენ. შესასვლელს წითელი, მომრგვალებული ასოებით შესრულებული წარწერა ამშვენებდა – ჟურნალი „ცხელი ტაბურეტი“. დემო შენობაში არ შეუშვეს, ეზოდან მოუარა. ყველაფერი დასუნა, მონიშნა კიდეც. მცველს სიყვარულით ახედა... სულ რამდენიმე დღეში, დემო ჟურნალ „ცხელი ტაბურეტის“ თანამშრომლების საყვარელი არსება გახდა. შიდა ეზოში სიგარეტის მოსაწევადაც გამოსული გოგო-ბიჭების ყურადრების ცენტრდაც იქცა და მათ საუბრებსაც გულისყუ-

რით უსმენდა, სიტყვას არ ტოვებდა. შემდეგ კი სადარბაზოში ადიოდა, კიბის ბაქანზე წვებოდა და ძილშიც კი ფიქრობდა, ფიქრობდა და მიღებულ ინფორმაციას აანალიზებდა...

„ტაბურეტელების“ კვლევა არ იკმარა და, როგორც ისინი საკუთარ თავს უწოდებდნენ, მემარცხენე ინტელექტუალური წრეებიც მოინახულა. მათიც მოისმინა. კვლევა გააფართოვა. ნაირნაირი არასამთავრობოები, ლიტერატურული კაფეები, ჟურნალ-გაზეთების გამომცემლობები და გამოფენები მოიარა. მალევე დარწმუნდა, რომ ამ ელიტარული წრეების ადამიანებს წიგნებიც ბევრი წაეკითხათ, განათლებაც საკმაო მიეღოთ, მაგრამ იდეალების დაცვისთვის, არა თუ თავის განირვავება, რაიმეს მოკლებაც კი არ სურდათ. დემომ დაინახა, როგორ ადვილად იცვლიდა ეს ხალხი, „ძევის“ ხათრით, პრინციპებს. მათი ცოდნაც, ხშირად, იმ მომენტისთვის მოდურ სფეროს მოიცავდა და თავის წარმოჩენასა თუ საკუთარი თავით ტკობას უფრო ემსახურებოდა, ვიდრე სიცრუის მხილებასა და ჭეშმარიტების დამკვიდრებას. ყოველივე ამის გვირგვინს კი ელიტარულების სექტებად ორგანიზება იყო. ამაზეც ბევრი იფიქრა და მიხვდა, რომ მხოლოდ კრიტიკისა და კონკურენციის გარეშე შეეძლოთ, უზრუნველად ეარსებათ გაბატონებულ ცრუ-ავტორიტეტებსა და მათ მრევლს. ამ სექტების მთავარ იარაღს ახლად გამოჩენილი ტალანტის სრული იგნორირება წარმოადგენდა, რათა ის უცნობლობაში ჩამკვდარიყო. თუ ვინმე მაინც გაბედავდა და საკუთარ ნიჭს წარმოაჩენდა, კლანებში გაერთიანებული ელიტარულეები, წინამძღოლის ბრძანებით, ცოფიანი ძაღლების ხროვასავით მზად იყვნენ, შესეოდნენ მას და ისე გაენადგურებინათ. „გასაკვირია ისიც კი, რომ ადამიანები, თუნდაც სირბილში, ოქროს მედალს სწორედ ყველაზე სწრაფ სპრინტერს აძლევენ და არა ტოტალიტარული სექტის რჩეულსო“, – ამ ეტაპისთვის მისთვის უკვე დამახასიათებელი სარკაზმით დაასკვნა მან.

დროთა განმავლობაში დემომ რამდენიმე მეგობარი მაინც გაიჩინა და მათთან ვიზიტებით გაჰყავდა დღე. ეს ადამიანები მანანნალა ძაღლისთვის გაღებული სიკეთის ხარჯზე საკუთარ თავსაც უკეთესად წარმოიდგენდნენ. მართალია, ხელით არა, მაგრამ სიტ-

ყვით ნაზად ეალერსებოდნენ და საჭმელსაც ხშირად აჭმევდნენ. თუმცა, საკვებიც ისეთი იყო, როგორსაც ჯიშისანი ძაღლი არც კი იკადრებდა. ამ ხერხით იყურებდნენ დემოს მეგობრები სინდისს და ყოველდღიურ ყოფასა თუ სამსახურში ჩადენილ უმსგავსოებს, დროებით მაინც, ივიწყებდნენ. იმხანად მანანნალა ძაღმა საკუთარ თავს „ადამიანთა სინდისის მკურნალი“ უწოდა.

...მას ფუკოსთან გატარებული წლები გაახსენდა. არც ფუკო წყალობდა კოლექტივს, ლუდის დასალევადაც კი არ ჩადიოდა ეზოში დომინოს მოთამაშებთან, ძველ მეგობრებსაც დაშორდა.

მთელი დღე კომპიუტერის კლავიატურაზე აკაკუნებდა – მუდამ რაღაცას წერდა და ნააზრევს დემოს უზიარებდა. დემოც უსმენდა და სიყვარულის ნიშნად კუდს უქიციანებდა. გვიან ღამით ფუკო იძინებდა და დემოც გვერდით სავარძელში წვებოდა. ფუკო თბილ ხელს დემოს ლოყის ქვეშ უცურებდა და ორივე ერთად იძინებდნენ. როდესაც ფუკო გვერდს იცვლიდა, ის ხელს იღებდა, რასაც დემო სასტიკად აპროტესტებდა და ზურგში ცხვირის მიკვრით მეგობარს ლოყის ქვეშ მეორე ხელის ამოდების აუცილებლობაზე მიაჩინებდა. ფუკო ძილშიც ფიქრობდა. უცებ იღვიძებდა და ბლოკნოტში ჩანაწერებს აკეთებდა. შემდეგ ისევ იძინებდა და იქვე, უცებ, რაღაც აზრი მოსდიოდა და ისევ ბლოკნოტს იღებდა. კარგი დრო იყო – თბილი... მწერალს ხანდახან ქალებიც მოჰყავდა და მათ ვნებიანად ეფერებოდა. დემო ოდნავ ეჭვიანობდა კიდეც, თუმცა, ზუსტად იცოდა, რომ ფუკო მათ სახლში არ დატოვებდა და ერთ-ორ საათიანი სექსის შემდეგ გააცილებდა... ნინი კი დარჩა და, როგორც გაირკვა, დიდი ხნით. მას ძაღლის ბენჯზე სასტიკი ალერგია ჰქონდა და დემოსაც სადარბაზოს ბაქანზე გადასახლება მოუწია. „ეჰ, ყველაფერი, რაც ხდება, უკეთესობისკენ არისო“, – იმხანად, ჯერ კიდევ გააზრების გარეშე გაიმეორა ფუკოსგან გაგონილი ფრაზა. შემდეგ უკანასკნელი წლების გამოცდილებამ საბოლოოდ დაარწმუნა ამ გამონათქვამის ჭეშმარიტებაში: „რომ არ წამოვსულიყავი, ვერც ამდენს გავიგებდი და ვერც დამოუკიდებლობას მივეჩვეოდიო... თავისუფლება კი მთავარი რამ ყოფილაო. ვინც ეს ვერ გაიგო, ჩათვალე, არც უცხოვრიაო...“, – დაასკვნა მან.

ძალის დაკვირვებები ადამიანთა საზოგადოებაზე, რაღა თქმა უნდა, გაგრძელდა. შემდგომი ხარისხობრივი ნახტომი, რომელიც დემოს ცნობიერებაში ტოტალიტარიზმის ცნების გააზრებას მოჰყვა, ეს იყო კოლექტივიზმისა და ფარისევლობის არსში ნვდომა. ძალმა შეამჩინა ადამიანთა სწრაფვა დიდ ჯგუფებში გაერთიანებისკენ, რათა ამ გზით, ერთი მხრივ, პასუხისმგებლობა აეცილებინათ, ხოლო, მეორე მხრივ, ცალკეული ინდივიდები და მათი განსხვავებული აზრი ადვილად დაეთრგუნათ. სწორედ ეს მიზეზები აიძულებდა ადამიანებს, გაერთიანებულიყვნენ „ერთმორწმუნე“, უსახურ მასაში, სადაც გარანტირებული იქნებოდა კომფორტული და უპასუხისმგებლო არსებობა. კოლექტივიზმის შეფასება დემოს გამჭრიახ გონებას დიდად არ გასძნელებია – მას ხომ წინ ძალების ხროვის მაგალითი ჰქონდა. სწორედ თანამოძმეებთან შედარების გზით, დემომ დაასკვნა, რომ კოლექტივში ადამიანი ისე დაცულად გრძნობს თავს, როგორც ძალის – საკუთარ ხროვაში, ან ცხოველი – საკუთარ ჯოგში.

არც ამ კოლექტივებში გაბატონებული სიცრუის დანახვა იყო ძნელი. უმრავლესობის ტოტალური კონტროლი უმცირესობაზე სრულიად აუცილებელს ხდიდა ტაბუირებული მორალური ნორმების ზედმინევენით დაცვას. შედეგად, საზოგადოებაში არქაული დოგმებიდან გადახვევაში მხილების შიში გამეფდა. სწორედ ეს შიში ამონებდა ადამიანებს და აიძულებდა ინდივიდს, საკუთარი ბუნების წინააღმდეგ წასულიყო. ადამიანი იძულებული იყო, ორმაგი მორალური სტანდარტებით ეცხოვრა – ერთი ელაპარა და რეალურ ცხოვრებაში მეორე ეკეთებინა. ასე მივიდა დემო იმ დასკვნამდე, რომ ფარისევლობა საკუთარი სიბნელის დაფარვისა და კოლექტიური ცნობიერებისადმი დამორჩილების (ანუ მონობის) გამართლების ხერხია. „ფარისევლობა – ეს ნიღაბია, რომლის უკან იმალება ტოტალიტარული საზოგადოება“, – შეაჯამა მან და წარსული ცხოვრებიდან თავისი დიდი სიმპათიის ობიექტი, ცისფერთვალე ბერტა გაახსენდა. მეტად მიმზიდველი და დახვეწილი მანერების ციმბირული ლაიკა თავს გურმანობით იწონებდა, ხოლო როდესაც საქმე საქმეზე მიდგა,

დემოს მიერ მინაში საგულდაგულოდ გადანახული ფრანგული პაშტეტი ბულგარულად მონათლა... სექსშიც მეტად მორცხვი, პასიური და უღიმღამო იყო, – გაიხსენა.

ჰო, რადგან დემოს სანინალმდეგო სქესთან ურთიერთობა ვახსენეთ, ბარემ გადავხედოთ იმასაც, რა მეტამორფოზები განიცადა მოაზროვნე ძალის „ძირითადმა ინსტიქტმა“. თავიდანვე უნდა აღინიშნოს, რომ კრიტიკული აზროვნებისა და ლოგიკური მსჯელობის უნარების განვითარებასთან ერთად, ასაკოვანი დემოსთვის პოლიგამიური წაწნალობის ხანა ერთხელ და სამუდამოდ დასრულდა. აქვე გაგიმხელთ მისი იმჟამიდელი გატაცების ობიექტსაც – ეს იყო ულამაზესი შავი ინგლისური კოკერ-სპანიელი, გრძელი, დაბლა ჩამოყრილი ყურებით და ფუმფულა ბენვით, მუდამ აქტიური და მხიარული – მათილდა.

უყვარდა თუ არა დემოს მათილდა? ამ კითხვას ხშირად უსვამდა საკუთარ თავს... რა თქმა უნდა, უყვარდა და თანაც ძალიან! მაგრამ თუ, მაგალითად, უცებ გაჩენილი ნდომის დასაკმაყოფილებლად მათი მახლობლად არ იყო, ან არ ეცალა, დემო, თეორიულად მაინც, უშვებდა სექსის შესაძლებლობას სხვა მდედრობითი სქესის წარმომადგენელთან. იქნებოდა თუ არა ეს ლალატი? ალბათ იქნებოდა, რადგან ამგვარი ფიქრები მამრში სასტიკ სინდისის ქენჯნას იწვევდა – ნორჩი „მატი-მატილდინა“ ასაკოვანი დემოს მიმართ ხომ ისეთი მოსიყვარულე და ალერსიანი იყო. სამართლიანობისთვის ისიც უნდა ითქვას, რომ ლალატზე ფიქრები იშვიათად მოსდიოდა და იმჟამად მისი გული პრაქტიკულად განუყოფლად მათილდას ეკუთვნოდა.

„მატი-მატილდინა“ მართლაც გასაოცარი არსება იყო! დემოს მანამ არასოდეს შეხვედრია მდედრში ასე ბუნებრივად შერწყმული პირველქმნილი გულის სისუფთავე და პირველყოფილი თავისუფლება სექსში! კოკერ-სპანიელ მათის დემო თან ძალიან უყვარდა და, იმავდროულად, მას სრულ თავისუფლებას ანიჭებდა. მათილდინა ოდნავაც არ ცდილობდა დემოს პირად ნივთად გადაქცევას, როგორც იტყვიან – მის „პრივატიზებას“. თვით დემოც ძალდატანებით მოვალეობებსა თუ ოჯახზე ყოველდღიურ ზრუნვას თოფის გასროლასავით გაურბოდა. ამ მინიჭებული

თავისუფლების გამოც უყვარდა მათი და ხშირად იხსენებდა მეზობელი სადარბაზოდან ინგლისური სეტერების ოჯახს: „ფუი! ეზოში ყველას დასანახად ფარისევლური ლაქუცი და ერთმანეთის აუტანლობა... ამასწინათ ავტოფარების უკან გერმანული ნაგაზი რას უქანავებდა!“

...დრო მიედინებოდა. პლანეტები დემოს გარეშეც მოძრაობდნენ, მზეც თავისით ჩადიოდა და ამოდიოდა. სამყარო თავისი კანონებით ცხოვრებას განაგრძობდა. დროთა განმავლობაში ძალი მიხვდა, რომ თვისტომის დატოვება და ადამიანებთან ყოფნა მას გულის გატეხისგან ვეღარ იხსნიდა. დემოს ოდესღაც მოსიყვარულე გულმა გაციება იწყო... მაგალითად, ადრე ქუჩის მეძავეებს მუდამ ესარჩლებოდა და აბეზარი კლიენტებისგან თავის დაღწევაში ეხმარებოდა. ამჟამად იმ უბანში გასვლაც კი ეზარებოდა. ამასწინათ, ქუჩაში მიძინებულ, გადამთვრალ მანანწალას გადააწყდა. ადრე დემო არა თუ დაყნოსავდა და მარტოსულს სახეს აულოკავდა, არამედ იქაურობას ყეფითაც აიკლებდა. ახლა კი ადამიანებმა უხეშობითა და უმადურობით ისე შეაზიზღეს თავი, ყოველდღიური ყოფის წნეხმა ისე დალალა მოაზროვნე ძალი, რომ თითქმის გულგრილად ჩაურბინა, ოდნავ აუჩქარა კიდევ სვლას, რათა დროზე გასცლოდა იმ ადგილს და სინდისის ქენჯნით ნაკლებად შეწუხებულიყო. რა იყო ამ რწმენის დაკარგვის მიზეზი – ზოგადად სამყაროში სიყვარულის კლება თუ ასაკით გადაღლა და დაგროვილი წყენა – ეს მან არ იცოდა. ალბათ, ორივე ერთად. თუმცა ფაქტია – დემოში სიკეთის კეთებისა და სითბოს გაცემის მოთხოვნილებამ მკვეთრად იკლო. ამგვარი იმედის გაცრუება სულაც არ ნიშნავდა მორალური ნორმებისა თუ ძირითადი პრინციპების ღალატს და, გარშემომყოფების მსგავსად, შურითა და ბოღმით ცხოვრებას. არა, ის, უბრალოდ, გაცივდა და საგრძნობლად გაუხეშდა კიდევ.

ამ ბოლო დროს, რაც ადამიანებმა ძლიერ გაანაწყენეს, დემომ ღრენას უმატა, ხშირად უმიზეზოდაც ყეფდა. ერთი სიტყვით, მოხეტიალე ძალღს უსამართლობა ყელში ამოუვიდა. მთელი შეგნებული ცხოვრება მან უხმო მორჩილებასა და მეგო-

ბრების მსახურებაში გაატარა. ჩვეულებისამებრ, ადამიანებისგან მიყენებული გულისტკენის ჟამს, ნაინკმუტუნებდა ხოლმე და შემდეგ სხვისი უხეშობით იქეთ დარცხვენილი, უხერხულობის გასაქარწყლებლად, თავხედს მლიქვნელურად კუდს უქიცინებდა და დამნაშავის გამომეტყველებით ქვემოდან შესცივინებდა. თითქოს ეუბნებოდა: შენ არაფერ შუაში ხარ, ეს მე ვარ ცუდი და ჩემი ბრალია, რომ შენ გალიზიანდი და ნიხლი ჩამცხეო. არც თუ იშვიათად, ახლო მეგობრები საჭმელსაც კი აყვედრიდნენ, – ჩვენთვის არაფერი გვაქვს და თავი ნუ მოგვაბეზრეო. დემო შეურაცხყოფას არ იმჩნევდა, არც იბუტებოდა და გულში წყენა, მაქსიმუმ, დღის ბოლომდე თუ გაჰყვებოდა. ამჟამად კი ის უკვე აგრესიისთვის ისეთ მზადყოფნას ასხივებდა, რომ მისთვის შეყვირებასაც ვერავინ ბედავდა.

სწორედ ამ გულგატეხილობის ჟამს დემოში, ფუკოს მსგავსად, ცხოვრებისეული გამოცდილების განზოგადების, მოყვასისთვის ნააზრევის გაზიარების სურვილმა იფეთქა. ამ საკითხის გადაჭრის ერთადერთ გზას ყოველივეს გაანალიზება და შემდეგ ქალაღზე გადატანა წარმოადგენდა, რაც, დემოს შემთხვევაში, შეუძლებელი იყო. სამყაროს შექმნისას შემოქმედმა, მოაზროვნე მანანწალა ძაღლების არსებობა თითქმის არ გაითვალისწინა, ხოლო მათში მწერლობის დაუოკებელი ჟინის გაჩენა ხომ, საერთოდ, მხედველობიდან გამორჩა. ცხადი იყო – დემოს ოცნებას განხორციელება არ ეწერა. მანაც ან უკვე ჩვეულ ხერხს მიმართა და თავისი უსაზღვრო ფანტაზია მოიხმო. ნაირნაირი სცენარების წარმოსახვაში გათამაშების შემდეგ, სიზმარი იხილა:

„...დემო მიაღდა ჟურნალ „ცხელი ტაბურეტის“ გამომცემლობას, რომელშიც განთავსებული იყო ძაღლების ფილიალიც. შესასვლელშივე, მაგიდასთან, თეთრი, კისერზე იისფერი ბაფთით, ნორჩი პუდელი იჯდა და უსასრულობის ლაბირინთებში თავის მომხიბვლელ მომავალს ჭვრეტდა. მონიფული, საკმაოდ შელახული იერის დემოს დანახვაზე ნაზი პუდელი ისე შეცბა, რომ თეთრი კულულები ერთიანად შუბლზე ჩამოეშალა. ტურფამ ოქროსფერფილტრიან სიგარეტს მოუკიდა და მოულოდ-

ნელ სტუმარს მზერით გზა გადაუღობა... შემდეგ იყო საცხოვრებელი ადგილიდან და ჯანმრთელობის ცნობა, ჯიშინობის დამადასტურებელი საბუთი და მრავალი სხვა ბიუროკრატიული ფორმალობა. ბოლოს და ბოლოს დემომ მთავარ რედაქტორამდე მიაღწია. ეს იყო წითური ტაქსას შავსათვალისანი ძუენა, რომელმაც სტუმარი კაბინეტში მიიპატიჟა. დემო რედაქტორს ღვთაებასავით უცქერდა და სიტყვებს ვერ პოულობდა, რომ მისდამი კეთილგანწყობა და მოწინება გამოეხატა. ისლა მოახერხა, სიყვარულით თვალეში ჩახედა და ძლივს ჩაილულლულა: „თქვენ, ვერც კი წარმოიდგენთ, რამხელა საქმეს მიკეთებთ!“. მანანნალას გასაკვირად, „ღმერთ-ძალი“ პირდაპირ საქმეზე გადავიდა და მწერლების შეკრების დრო ამცნო. დამშვიდობებისას ტაქსამ ღრმად ამოსუნთქვას მეტად ბუნდოვანი ფრაზა ამოაყოლა: „ბატონო დემო, მწერლობა – აზვირთებული ოკეანეა! ეს დანალმული ველია, სადაც ყოველი ნაბიჯი შეიძლება საბედისწერო აღმოჩნდეს...“. ემოციებისგან დაცლილი, მაგრამ შთაბეჭდილებებით სავსე, დემო სახლისკენ მიძუნძულედა და თავის მომავალს დიდი ოპტიმიზმით აფასებდა. ის მხოლოდ იმაზე ფიქრობდა, როგორ ახერხებენ ძალები წიგნის დაწერას, მათ კიდურს ამისთვის ხომ მტევანი სჭირდებოდა?..

შეკრება საღამოს შვიდ საათზე შედგა... მწერალი ძალები მიერ ატეხილი ყვირილისა და აყალმაყალის გახსენება, კარგა ხნის შემდეგაც, უკიდურეს სასონარკვეთაში აგდებდა.

...მკრთალი სინათლე. დარბაზში მხოლოდ დემო ზის. რიგითი მწერლები ლოყებში სხედან. ამაღლებულ სცენაზე, წინ, პრეზიდენტის წევრები ერთმანეთს გამოსვლას არ აცლიან. ორატორები, ანთლბული სახეებით, ლამის კივილით, ერთიმეორეზე საფუძვლიან არგუმენტებს ასახელებენ, თუ რატომ არ შეიძლება დემოსთვის წერა. მორიგი მიზეზის დასახელებისას დარბაზში მჯდომ დამნაშავეს გრძელი მათრახი თავში მწარედ ხვდება. ჯალათი სადღაც უკან დგას, სიბნელეში და არ ჩანს. დასახელება „ათასი მიზეზი, რატომ არ შეიძლება გახდეს მწერალი“, მათ შორის: ადამიანები ასოციალური არსებების ისტორიებით არ ინტერესდებიან და ამიტომ დემოს ასე თუ ისე სოლი-

დური ძალების რეპუტაცია კოლეგების დაცინვას შეეწირებოდა; მანანნალა, ადამიანებთან შედარებით, სრული უნიგნური იყო და მხოლოდ ნანახითა თუ განაგონით ხელმძღვანელობდა, რის გამოც მას ინტელექტუალების მწარე ირონია არ ასცდებოდა; ისიც ითქვა, რომ მწერლობით თავის გატანა შეუძლებელი იყო, რადგან ადამიანები ძალების საჰონორარო ძეხვის უდიდეს ნაწილს თვითონვე მიირთმევენო... და მრავალი სხვა. ყველა არგუმენტი ამხელდა დემოს ასაკისთვის შეუფერებელ ახირებას, როგორც ინტელექტუალური ფუფუნებისა და გართობის დაუოკებელ სურვილს... აკრძალვების თემამ ისე შეიპყრო გამომსვლელი, რომ სხდომა შვიდი დღე და შვიდი ღამე გაგრძელდა. დასასრულს, მისავათებული, ხმაჩახლეჩილი პრეზიდენტი ერთ ფორმულირებაზე შეჯერდა, რომელიც დასკვნით პროტოკოლში შეიტანეს. მწერალთა კავშირის ვერდიქტი ჯალათმა დემოს შუბლზე სპეციალური შანთით ამოუნვა: „ყველაფერი მოაზროვნე ადამიანებმა უკვე დაწერეს!“. მტკივნეული პროცედურა უხმოდ დაითმინა...

...ახალგაღვიძებულმა დემომ თავი სასწრაფოდ ტომრის ქვეშ შერგო და, ერთი საათი მაინც, გაოფლილი, სიბნელეში მშვიდდებოდა. ათასი აზრი უტრილებდა... მეტად გასაოცარი მის ხილვაში იყო ის, რომ ყველა კრების მონაწილეს თითო წიგნი მაინც ჰქონდა გამოცემული, რაც სწავლული ძალების მიერ დემოსთვის მწერლობის აკრძალვას სრულიად აუხსნელს ხდიდა. თხრობის თანამიმდევრობას დავარღვევ და წინასწარ გამცნობთ, რომ კრებულის გამშაგების მიზეზი დემოსთვის ბოლომდე ამოუცნობი დარჩება... ამას გარდა, უკვე მომდევნო დღეებში ხშირად ფიქრობდა, როგორ წერდნენ მასსავით უხელო ძალები წიგნებს?.. ვითომ მათ მაგიერ ადამიანები ქმნიდნენ და ძალები მხოლოდ იჩემებდნენ, რომ თვითონ დაწერეს?

ასე იყო თუ ისე, მწერლობაზე ოცნება წარსულს ჩაბარდა. დემოს მარტოობის მძიმე განცდისა და პესიმიზმის ხანა დაუდგა. მიუხედავად განდევნობისა, დილის გასეირნებისას დემო ეზოს ძალებთან ზედაპირულ საუბრებს მაინც აბამდა. მოხეტიალე მწირისა და მოაზროვნის სტატუსი მას

გარკვეულ უპირატესობას თავისთავადაც ანიჭებდა, რაც უბნელ ძაღლებს საკმაოდ აღიზიანებდათ. ამას გარდა, გარშემო გამეფებულმა სიბნელემ დემო აიძულა, საუბარში არა მხოლოდ ირონიის, არამედ მწარე სარკაზმის წილიც მეტად გაეზარდა. ყოველივე ეს კი, ადრე თუ გვიან, ბარსონოფი დიდის ხელუწვდენელ იპოსტასზეც უნდა გავრცელებულიყო. სწორედ ამ ტაბუს შეხებამ ორივე მხარეს ცხადად დაანახა, რა უძირო უფსკრული დევს აგრესიულ კოლექტივისა და მეპროტესტე ინდივიდს შორის.

ბარსონოფი დიდი... ვინ იყო ის – ბელადი, წინამძღოლი თუ კერპი? დანამდვილებით არავინ იცოდა, თუმცა ცხადია – ის იყო სწორედ ის და, არა მხოლოდ ის, რომელიც იყო... აქვე უნდა აღინიშნოს ერთი გარემოება – ეს შეუცნობადი არსება წლების წინ გარდაიცვალა და მის მაგიერ, ბარსონოფი დიდის შეუცვლელი გამო, აღარავინ აურჩევიათ. სანაცვლოდ, წინამძღოლად მისი სურათი დატოვეს და ქვემოთ ლურსმულად წაანერეს – „უფაფუკესი და უსაკალელესი ბარსონოფი დიდი უ-I-ლესი“. ამავე სახელით მოიხსენიებდა მას ეროვნულ არქივში დაცული ოფიციალური პერგამენტიც. ასე დარჩა ბატონი ბარსონოფი ძაღლებთან ჯერ სურათად, შემდეგ კი სამარდუამო ხატად...

მაშ, ბარსონოფი დიდი, ვინ იყო ის – ძაღლი თუ ღვთაება? თუ გამოსახულებით ვიმსჯელებთ, ეს იყო გრძელბენვიანი, კისერზე მშვენიერი ფაფრითა და დიდი თავით, ჩალისფერი ჩაუჩაუ. მას, როგორც ამ ჩინური ჯიშის ძაღლებს სჩვევიათ, მუქი ლურჯი ენა ება და სათაყვანებელ სურათზე სწორედ ეს ლურჯი სინმინდე ჰქონდა გამოყოფილი. დემომ მოიძია კიდეც, მაგრამ გაირკვა, რომ ბარსონოფი პირადად არავის უნახავს – ცნობილი იყო მხოლოდ მისი სურათი, მუქი ლურჯი გადმოგდებული ენით. ანუ ის ძაღლი გახლდათ? არამც და არამც! ასე მხოლოდ უგუნური თუ იფიქრებდა...

მის სიბრძნესა და მართალ ცხოვრებაზე ლეგენდები დადიოდა. მან ყოველივე იცოდა! ბარსონოფი დიდმა დანამდვილებით იცოდა, რომ ორჯერ ორი უდრის ოთხს, ხოლო თუ საჭიროება მოითხოვს, ხუთსაც. იმ შემთხვევაში კი, თუ ამის აუცილებლობა

დადგება, მაშინ იგივე ნამრავლი, შესაძლოა, შვიდამდეც გაიზარდოს. იშვიათად, მაგრამ არსებობდა ზემოცანები და ზემოიზნები, როდესაც ორჯერ ორი შეიძლება ასერთსა ან თუნდაც ორასსამოცდაშვიდს გატოლებოდა...

ბარსონოფი დიდის სწავლების – „ბარსონოფიკის“ არსს წარმოსახვითი უპირატესობის მითები წარმოადგენდა და სიამაყის უტკბესი ელექსირით ძაღლების თრობა. გამოჰქონდათ ხატად ქცეული სურათი, მუქი ლურჯი გამოყოფილი ენით. ჩარჩოზე, სულ ზემოთ, დიდი წითელი ლურსმული ასოებით დაწერილი იყო ზეალმატებულობის დამადასტურებელი „დედაბოძი“ მითი: „ჩვენ, ბარსონოფის სულიერი შვილები, დედამინის ზურგზე ყველაზე დიდი ისტორიისა და მართალი სარწმუნოების ხროვა ვართ!“. სიამყის ამ მთავარი საყრდენიდან, დროთა განმავლობაში, გამოიჩეკა უამრავი შვილობილი მითი, რომელიც ღვთაებრივი ძაღლის ენაზე იყო ამოტვიფრული: „ბარსონოფი აღდგება და მხოლოდ ჩვენ დაგვკოცნის!“, „ჩვენ ყველაზე კულტურული და განათლებული ამუნიები ვართ!“, „ყველაზე მართლმორწმუნე და შემწყნარებელი..!“, „ყველაზე უმანკო, უბინო და კდემამოსილი ძუკნებით..!“, „ყველაზე „კაი ტიპები“, „ჯიგრები“ და „არაჩმორები..!“ და სხვა უამრავი „ყველაზე!- მითი“. იდგა მორჩილი კრებული გამოსახულების წინ, ლურჯ ენას მიშტერებული და მომნუსხველი წითელი ლურსმული წარწერების ნარკოტიკით მთვრალ ძაღლებს ცრემლები ღვარად ჩამოსდიოდა. ეს იყო დიდი კოლექტიური ბედნიერების ცრემლები, როდესაც ყველა ერთად, დროებით მაინც, თავის ძაღლურ ცხოვრებას ივნიყებდა და საკუთარი განსაკუთრებულობის განცდის ნირვანაში ლივლივებდა.

ბატონი ბარსონოფის დიდ თავს, უმშვენიერეს ჩალისფერ ფაფრამდე, ნახევარმთვარის სახით, ისევ ლურსმული ნიშნებით შესრულებული, „ბარსონოფიკის“ მთავარი ლოზუნგი ამშვენებდა – „მხოლოდ ამ უბანში დაყრილი ლეკვების გრძელბენვიანი შთამომავლები ვართ გენეტიკურად მართლები და ვფლობთ სრულ ჭეშმარიტებას!“.

არაადგილობრივებს და გარედან უტკბესი ელექსირის მისაღებად „ჩამოთრეულებს“, ერთი სიტყვით – „სხვებს“, მაგა-

ლითად, ინგლისურ დოგებსა თუ ამერიკულ სტაფორდშირის ტერიერებს, საკუთარი მანკიერი წარმომავლობა გენეტიკურად მართალი ძაღლების კრებულის წინაშე დაუყონებლივ უნდა ელიარებინა. გულწრფელი მონანიება კი მათ ავტომატურად ძირძველ უბნელებად აქცევდა. მხოლოდ ამის შედეგ მართალი ჯიშითა და ახალი სახელით შემკულ უცხოტომელებს უფლება ეძლეოდათ, რჩეულთა ელექსირს მისდგომოდნენ. აღნიშნული წყალობის გამო სწორედ გოიმებმა (გოიმი – ებრ. არაებრაელი, უცხოტომელი) ბარსონოფი დიდის გამოსახულებას „უღვებად ელექსირმდინარე“ უწოდეს. ხატი ხომ ათიათასობით გოიმ ძაღლს თან კვებავდა, თანაც ჰეროინივით აკაიფებდა.

...ის რომ ბარსონოფი დიდი, ჩინელი იმპერატორების, ჩაუჩაუს ჯიშის ძეღლების ლეკვი გახლდათ, როგორც ეს ეროვნულ არქივში დაცული პერგამენტიდან ირკვეოდა, სულაც არ ეწინააღმდეგებოდა სწავლებას. „ბარსონოფიკა“ ხომ ყოველგვარ ეჭვებს მკაცრად კრძალავდა და თვით წარმოადგენდა შეუთავსებლის შეთავსების ხელოვნებას. აი, სწორედ ჩინურ წარმომავლობასთან დაკავშირებულმა გაურკვევლობამ მიიქცია დემოს ყურადღებაც. თავიდან დემო უბნელ ძაღლებთან უბოროტოდ ხუმრობდა, შემდეგ მისი ფრაზები აშკარა დაცინვასა და სარკაზმში გადაიზარდა. სულ ბოლოს, მან არც აცია, არც აცხელა და მკვახედ დააჯახა, – ეგ თქვენი ბარსონოფი მატყურა ყოფილაო... აქ დემომ ძაღლების სრული გაოგნებით ისარგებლა, შეყოვნდა და დასძინა: „დიახ, დიახ თქვენ ვილაც გაბოლებთ – ეს არის საკუთარ თავში შეყვარებული კერპის სურათი და მეტი არაფერი!“.

...რა ამბავი ატყდაა! რამდენიმე ძუკნამ იქვე გონება დაკარგა და მოცვენილმა მეზობლებმა ისინი ნიშადურის სპირტით ძლივს მოასულიერეს... ეზოს ხროვის წინამძღოლს სასტიკი სლოკინი აუტყდა და ბალანი აეძაგრა!

...ლამით სახლში დაბრუნებულ, წანწალით დაქანცულ დემოს სადარბაზოსთან ჩასაფრებულ, ორგანიზაცია „გმძკ“-ას (გენეტიკურად მართალი ძაღლების კავშირი) ბოვეიკები ვერაგულად თავს დაესხნენ. ეშვებმა გაიფლავა, ხროვამ შემზარავად

დაიღრინა და ერთიანი ყმუილით დემოსკენ დაეშვა... ფერდები გამოგლიჯეს, კისერი გამოჭამეს, კიდურების კუნთები ეშვებით დაუსერეს... სისხლისგან დაიცალა, გონება დაკარგა, დაეცა... მაინც არ დაინდეს, ზედ გადაუარეს – ცხვირპირი დაუფიჯგნეს, მარცხენა თვალი გამოღრღნეს...

...ძლივს გამოძვრა. ერთი კვირა უგონოდ ეგდო. არც წკმუტუნებდა. რომ არა ფუკო, კიდეც საკითხავი იყო, საერთოდ, ეშველებოდა რამე? არ მოშორებია – მეგობარმა სახლში ადგილი გამოუყო (ნინი სადღაც გადავიდა), ქრილობები გადაუხვია. ნამლებმა, მალამოებმა, ფუკოს ალერსმა და დემოს შეუპოვრობამ თავისი გაიტანა – ავადმყოფმა საჭმლის დანახვაზე კუდის ქიციანსა და ნერწყვის ყლაპას უმატა. დადგა დრო, როდესაც დემო ფუკოს მიუჩოჩდა, ხელი აულოკა და თავი კალთაში ჩაუდო. დემო მეგობარს უცქერდა და გადარჩენილი მარჯვენა თვალიდან მაღლიერების ცრემლი სდიოდა.

„ყველაფერი, რაც ხდება, უკეთესობისკენ არისო“, – მერამდენედ გაიმეორა დემომ და კვლავ აზროვნების პროცესს ჩაულრმავდა. განსაცდელს უშედეგოდ არ ჩაუვლია. დროთა განმავლობაში დემომ გააცნობიერა, რომ მან ინდივიდის განვითარებისთვის, პიროვნების ყოველდღიურ ყოფაზე ამალლებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი – მძიმე ავადმყოფობის, შეიძლება ითქვას – კვდომის გამოცდილება მიიღო. მოაზროვნე ძაღლმა დიდი ტკივილი გადაიტანა, სიკვდილს სძლია და შედეგად, სიკვდილის შიში, დიდწილად მაინც, დათრგუნა. უძილო ღამეებით, მტანჯავი ფიქრებით, უსამართლობის გულისტკივილით, სიმწრის ცრემლებით, ღამის სიბნელეში ყმუილით, დემომ ცხოვრების ძირითადი პოსტულატები დაადგინა:

I. ზოგადი – ყოველივე წარმავალია და ამაოა; მინა ხარ და მინად იქცევი; სამყარო შენგან დამოუკიდებლად არსებობს და თავისი კანონებით ცხოვრობს; ხვალ მაინც ის მოხდება, რაც უნდა მოხდეს – ამიტომ შენი ყოველდღიური განცდები ფუჭია; ბედისწერას იქამდე მიენდე, რომ საკუთარ ჯანმრთელობაზე, სიცოცხლეზეც კი დიდად ნუ იდარდებ; დემო, დაიჯერე, ამაოდ

შფოთავ, დანყნარდი და გულგრილობამდე მისული, აუტიზმის მსგავსი სიმშვიდე დაისადგურებს შენში;

II. პირადი – მარტოსულობა მოაზროვნე არსების ხვედრია; მთავარი ფასეულობა – თავისუფლებაა, მისი მიღწევის გზებია – მძვინვარე პროტესტი და გამუდმებული სწავლა; თუ გსურს, სიკვდილისთანავე არ დაგივინყონ, კოლექტივს განუდექი, მუდმივად განვითარებად არსებად იქეცი და დიდი საქმეებით შეუერთდი მარადისობას.

მამ ასე, სიკვდილზე გამარჯვების გამოცდილებამ სრულიად შეცვალა დემოს პიროვნება – მასში ზეარსებამ გაიღვიძა, მისი „მე“ უსასრულობისკენ მიისწრაფოდა... სანამ ფუკოსთან სახლში მკურნალობის კურსს გადიოდა, დროს უქმად არ კარგავდა და ხშირად მეგობრის ნიგნებს ათვალეულებდა. დემოს ყურადღება ფუკოს ფიზიკა-მათემატიკურ სკოლაში სწავლის-დროინდელმა სახელმძღვანელოებმა მიიპყრო. ის მიხვდა, რა დიდი შესაძლებლობები იმალებოდა მომავადობელი ციფრების მიღმა – ეს იყო კონკრეტული საგნებიდან ზოგად ცნებებზე გადასვლის შესანიშნავი გზა! ამას გარდა, როგორც განტელები ავარჯიშებს და ზრდის ათლეტის კუნთებს, ისე ავარჯიშებს ტვინს მათემატიკა, ავითარებს რა მასში აბსტრაქტული და ლოგიკური აზროვნების უნარებს. დემომაც არ დააყოვნა და ციფრების შესწავლას, მათთან ოპერაციების შესრულებასა და რიცხვების მეშვეობით გარკვეული მოვლენებისა თუ საგნების აღწერას მისცა თავი. აზროვნების პროცესიც ერთიორად ეფექტური გახდა.

ჩვენ უკვე აღვნიშნეთ, რომ ადმიანების შესწავლის დასაწყისშივე დემომ ისინი „ტოტალიტარულად“ და „პროგრესულად“ დაყო. ახლა კი, გამოჯანსარების დასასრულს, სწორედ ამ კლასიფიკაციის საფუძველზე, მათემატიკური ანალიზის მეშვეობით, მან „ადამიანის განვითარების უნივერსალური თეორია“ ჩამოაყალიბა.

დემოს „ადამიანთა განვითარების უნივერსალური თეორია“

„ადამიანთა ცხოვრების მთავარ საზრუნავს მატერიალური ფასეულობებისა და ფულის შოვნა წარმოადგენს. ამ მიზნის მიღწევას კი, ღირებულებების სისტემიდან გამომდინარე, ორი საწინააღმდეგო შედეგი მოაქვს:

ა) ტოტალიტარულ ღირებულებათა სისტემის კანონი. ადამიანთა უმრავლესობას ფულის მოპოვება მთლიანად ითრევს, ისინი პიროვნულ განვითარება- განათლებას წყვეტენ და თვით ხდებიან ფულისა თუ სიმდიდრის მონები. წარმატების შემთხვევაში, ამ ადამიანებს მასებიც სიამოვნებით ემორჩილებიან და თვით მდიდრებიც ტკბებიან საკუთარი ძალაუფლებით ხალხზე. ტოტალიტარული ანუ შიშსა და კოლექტიურ თანხმობაზე დაფუძნებული ცნობიერების ძირითადი მახასიათებლები ასეთია: 1. აზროვნება – უკრიტიკო, შაბლონური; 2. შეგნება – მითოლოგიური; 3. მორალი – ფარისევლური; 4. მენტალობა – მონური, ბატონყმური, – რაც გამოისახება ტოტალიტარული ცნობიერების ფორმულით:

$$T = P + Myt + H + S$$

სადაც: T არის ტოტალიტარული ცნობიერება; P – შაბლონური, უკრიტიკო აზროვნება; Myt – მითოლოგიური შეგნება; H – ფარისევლური მორალი; S – მონური მენტალობა.

უნივერსალური კანონის პირველი ნაწილიდან, ლივინგსტონ-კუნდერას განტოლებებით მარტივი გარდაქმნების შემდეგ ვიღებთ სამ შედეგს:

1. მონის ტრიადა: ა) შური, ბოღმა; ბ) უვიცობა, არაპროფესიონალიზმი; გ) პასიურობა, უინიციატივობა.

2. „ტოტალიტარული“ ადამიანის ცხოვრების პრინციპი – ოლოდ სხვა იყოს ცუდად.

3. „ტოტალიტარული“ კოლექტივების ძირითადი პრობლემა – ღირსების უქონლობა და, აქედან გამომდინარე, ერთმანეთის უპატივცემლობა.

ბ) პროგრესულ ღირებულებათა სისტემის კანონი. ადამიანთა უმცირესობა ცხოვრებისთვის აუცილებელი ფულის რაოდენობით კმაყოფილდება (არქაული სრული უპოვარობა დღეს თითქმის შეუძლებელია). მოპოვებული მატერიალური სახსრებით, ეს ინდივიდები დამოუკიდებლობას იძენენ, რომლის საფუძველზეც, მძვინვარე პროტესტისა და განათლების მეშვეობით, ვითარდებიან და მთავარს – თავისუფლებას აღწევენ. პიროვნული თავისუფლების შეგრძნება კი, თავის მხრივ, პირდაპირპროპორციულია ბედნიერების, რაც გამოისახება ბედნიერების განტოლებით:

$$F = M + I + (P + LE) = H \times q$$

სადაც: F არის პიროვნული თავისუფლება; M – ფული, სიმდიდრე; I – დამოუკიდებლობა; P – მძვინვარე პროტესტი; LE – განათლება; H – ბედნიერება, q – ინდივიდუალური ბედნიერების კოეფიციენტი.

უნივერსალური კანონის მეორე (ბ) ნაწილიდან, ასევე მარტივი ლოგიკური და მათემატიკური გარდაქმნებით, ვიღებთ სამ შედეგს:

1. ადამიანის მთავარი ნიჭი განვითარებაშია, რაც მოძველებული „მეების“ მუდმივ მოკვდინებას გულისხმობს;
2. თავისუფლების საწყისი წყარო კოლექტივისგან განდგომა და პროტესტია;
3. ჯერ თვით უნდა გახდეს თავისუფალი და მხოლოდ შემდეგ შეძლებ, გაათავისუფლო სხვა.

ადამიანთა განვითარების უნივერსალური თეორიის დასკვნა: **a** და **b** კანონების კერუაკ-გინსბერგ-ბეროუზის სისტემაში გარდაქმნის შემდეგ ვიღებთ საზოგადოების ცივილიზებულიობის განსაზღვრებას:

ადამიანთა ჯგუფების მიერ დასახლებული ტერიტორია მიეკუთვნება ცივილიზებულთა რიცხვს, თუ მისი ერთი ბოლოდან მეორემდე გადაკვეთა შესაძლებელია ავტოსტოპით.

შეიძლება თამამად ითქვას, რომ დემოს „ადამიანთა განვითარების უნივერსალური თეორია“, მენდელის გენეტიკისა თუ ნიუტონის მექანიკის კანონებთან, კრიკ-უოტსონის მიერ გენეტიკური კოდის გაშიფვრასთან თუ აინშტაინის ფარდობითობის თეორიასთან ერთად, კაცობრიობის გაბედული აზრის საგანძურში აუცილებლად დაიკავებდა საპატიო ადგილს, რომ არა ერთი, ზემოხსენებული გარემოება – მოაზროვნე მანანნალას მწერალმა ძაღლებმა გზა გადაუღობეს და ამის გამო მისი მეცნიერული ნაშრომი მსოფლიოსთვის უცნობი უნდა დარჩენილიყო... მაგრამ, საბედნიეროდ, არსებობს რაღაც უმაღლესი სამართლიანობის კანონები, რომლებიც ლოგიკას არ ექვემდებარება და აი, „უნივერსალური კანონი“ ჩემთან აღმოჩნდა. მეც ავიღე და თქვენ გაგიზიარეთ...

ეპილოგი

გავიდა დრო, დემო გამოჯანსაღდა და კვლავ სადარბაზოში დაიდო ბინა. 10 სექტემბრის დილა გათენდა. წვიმდა. ზემო უბანში მობილურის ზარი გაისმა:

- ჰო, მე ვარ... ჩამო, ინსულინები ნამოიღე...
- მოვდივარ!

დაგუბებული ტოტალიტარიზმის ქალაქის ზემო უბნიდან, კაი ბიჭი კოდექსა, შავი, საკმაოდ შელახული, ბამპერებმომძვრალი „BMW“-თი ნამლის ასაღებად ქვემო უბანში ნუილ-ნუილით დაეშვა. გზად, გუროს გაუარა:

- დაჯე, დროზე! რამდენია?...
- სამასი...

- გურომ სამი ასდოლარიანი კაი ბიჭს კოდექსას გადასცა:
- ვიბრიდები, ჩემი, ისეთ ლომკაში ვარ... „სუბუა“?
- არა, „გერონტი“...

ტოტალიტარული ქალაქის ქუჩებში, სადაც ტოტალიტარული ცნობიერების მოქალაქეებით დასახლებული, ტოტალიტარული არქიტექტურის სახლები იდგა, ისევ წვიმდა. „სასტავი“ ქვემო უბანს სწრაფად უახლოვდებოდა...

გუშინდელი საღამო დემომ „მატი-მატილდინასთან“ გაატარა. ბოლოს, მატის ცხვირ-პირი აულოკა და პარკისკენ ნაძუნძულდა.

თავის ეზოში არ დაბრუნებულა. მთელი ღამე ხის ძირში თვლემდა და ფიქრობდა. დილისკენ წვიმამ გამოაფხიზლა... „რამდენი ხანია ფუკო არ მინახავს, ეგებ სინდისის მკურანალობა სჭირდება... ისიც ჩემსავით მარტოა. მივალ, კეთილ საქმეს გავაკეთებ, დავაიმედებ. ალბათ, ნინოც ისევ ჩაუსახლდა... თუ უნდა მიყვიროს...“, – ფიქრებში გართულმა დემომ თავის ქუჩაზე აუხვია. დალლა იგრძნო:

– ეჰ, უკვე ისე მოვბერდი, ახლა საიქიოს მეტი ახლობელი მყავს, ვიდრე აქეთ... ამ ძალღური ცხოვრების გადამკიდე დიდად დასანანიც არაფერია...

ბოლო დროა ცხოვრებისგან გადაიღალა, მობეზრდა კიდეც ის. მატისთანაც მოვალეობის გამო მივიდა – გული არ დაწყვიტა. თუმცა მოფერების დროს სიყვარული მაინც მოეძალა და ტირილამდე აუჩუყდა გული. აღარაფერი ახარებდა. გულის გაცივებასთან ერთად, თითქოს სულიერადაც გამოიფიტა. დემო ორ ცეცხლშუა აღმოჩნდა, მას არც ძაღლები იღებდნენ და ვერც ადამიანებთან ურთიერთობაში პოვა ნუგეში. ცხოვრების ოცნებაც აღისრულა – „ადამიანთა განვითარების უნივერსალური თეორია“ შექმნა. შეიძლება ითქვას – დემომ თავისი მიწიერი ფუნქცია ამოწურა. რალა აზრი ჰქონდა მის არსებობას?

ფუკომ თვალი გაახილა, მობილურს დახედა, 11 საათია. სიგარეტი გააბოლა, მოთენთილობას ძლივს მოერია და წამოდგა. ნინი ტელევიზორთან იჯდა. „ერთი გამაგებინა, ამ დილაადრიან რას უყურებს?!“, – გაიფიქრა ფუკომ და ფანჯარასთან მივიდა. ქუჩას გადახედა. გარეთ წვიმდა... დემო შენიშნა, ის ქუჩას კვეთდა. მარცხენა მხრიდან ბამპერებმომძვრალი „BMW“ გამოფრინდა. მანანნალა, მარცხენა თვალის არქონის გამო მას ვერ ხედავდა... ფუკომ დაყვირებდა მოასწრო: „დემო, ძმაო, დემო, მანქანაა!...“. ყრუ ხმა. ავტომობილის ქვეშ შევარდა. რამდენიმე დარტყმა. უკნიდან გამოისროლა, რამდენჯერმე ინერციით გადატრიალდა. ფუკო სადარბაზოდან გამოვარდა...

წვიმიან ქუჩაზე, გზის პირას, ძალღი უსულოდ ეგდო. პირიდან სისხლი სდიოდა. მუხლებზე დაჩოქილი მეგობარი თავზე ხელს უსვამდა. მანანნალას არსებობამ ხომ აზრი დაკარგა და განგებაამაც დაივიწყა (თუ წაიყვანა?) ის. დემო კოსმოსს შეუერთდა.

წერილი მერვე, საახალწლო: „ჩვენ შოთას, ილიას, აკაკისა და ვაჟას ერი ვართ!“

N, ისევ გწერ. ეს ამბები მე ჩავინერე, როდესაც პოლიციის მეტად გახშირებულ „რაუდებსა“ და ქუჩაში გაჩერებებს („თქვენი საბუთები... სახელოები აინიე, ვენები...“), თავისი დაჭერებითა და ფულის ახევით, თბილისიდან იმერეთში, მშობლებთან გავექეცი. შემდეგ იქ წლები შევრჩი და ყველა სიკეთესთან ერთად, გავლოთდი კიდეც...

I. „დიდი გამომცემელი“

- ფუკო, მე მოვედი, მზად ხარ?
- ეგოს, გაუ! კი, გუშინ გვიან ღამით ერთხელაც გადავხედე. აი, ესაა.
- ხომ იცი, არჩევანი შეზღუდულია, სად წარვადგინოთ – გამომცემელთან თუ „გაბრწყინებულ ივერიაში“?... არის კიდეც „მხოლოდ ჩვენ“, თუმცა...
- რა თქმა უნდა გამომცემელთან და გელოდები...
- მე არა, თუ დიდმა გამომცემელმა გადაწყვიტა, თვითონ დაგიკავშირდება. ხომ იცი, ის ბავშვივით გულწრფელია და მოუთმენელი. თუ რაიმე მოეწონა, ჩვენც კი, მარადისობაში გასულეებს, ახალბედებთან ურთიერთობას არ გვანდობს. ერთი სული აქვს, პირადად შეხვდეს მათ – ასეთია სიყვარულის ბუნება.
- მაგას რა სჯობს, მეც მას დავუცდი, ეგებ შემიყვაროს.
- კარგი, ფუკო, ნანერები მომანოდე და წავედი... ვაა, რაც ერთმანეთს გავეყარეთ, კარგად გიმუშავია – „ჩვენ შოთას, ილიას, აკაკისა და ვაჟას ერი ვართ!“ – სათაური მევასა! გახსოვდეს, თუ დიდ გამომცემელთან ურთიერთობას გადაწყვეტ, სხვებთან თანამშრომლობა გამოორიცხულია!
- ვიცი, იმთავითვე ვიცოდი...

გავიდა დრო. კვლავ დილის ფიქრებს, ხველების მახრჩობელა პაროქსიზმებით სიგარეტის წევას და დღის მრავალჯერად ძილს მივუბრუნდი. ისე გავზარმაცდი, გონების ოდნავ დაძაბ-

ვაც კი მლლიდა. თვე გავიდა, კიდევ ერთი... მართალია, მოვიწყინე, თუმცა, ისეთი შეგრძნება მქონდა, თითქოს გამომცემელი მცდიდა და მაკვირდებოდა. საერთოდაც, ასეთი ბედი მაქვს – ნებისმიერ დასახულ მიზანს ვაღწევ, ერთი შეხედვით მიუღწევ-ელსაც კი, მაგრამ ადვილად არ მეძლევა – დიდი შრომა მიწევს და მრავალი გულისტკენის გადატანა. შედეგად, გამარჯვების ჯილდო თითქმის აღარც მახარებს და მეხსიერებაში მხოლოდ მიზნისკენ მიმავალ გზაზე წყენა მეღეჭება.

... და, აი, მან უცებ თავისთან მიხმო! ჯერ გული გამითბო, მითხრა, მიყვარხარო და მომეფერა, თავზე ხელიც გადამისვა... შემდეგ კი მოულოდნელად გაქრა და მე გამომცემლობის რედკოლეგიის სხდომაზე ამოვყავი თავი. შეკრება, რომელსაც დიდი შოთა უძღვებოდა, ერთობ არაფორმალურ ვითარებაში მიმდინარეობდა – შოთა, საბა და ილია ღვინოს აჭაშნიკებდნენ და ყალიონს აბოლებდნენ, ტატო და დავითი ზღაპრულ ხილს მიირთმევდნენ, ხოლო აკაკი და ვაჟა უმშვენიერეს ბაღში ყვავილების სურნელით ტკბებოდნენ... შოთამ ფოლიანტი, რომელსაც წარწერა „ქართული მწერლობა“ ამშვენებდა, გადაშალა, მოწვეულებს ყურადღება სთხოვა და უცნაური სხდომა დაიწყო. ახალგაზრდა ყმანვილმა კათედრასთან ადგილი დაიკავა და კითხვას შეუდგა.

II. ხელნაწერი

შესავალი. მარადიული ხელნაწერის ისტორიისთვის

პატივცემულო საზოგადოებავ!

ქვემოთ მოყვანილი ტექსტი პირველად წლების წინ გამოვქვეყნე, როდესაც „ვარდების რევოლუციის“ ტალღებმა მშობლიური ზადენ-ორპირის ეპარქიამდე მოაღწია. იმხანად, მეც ახალი, „დასავლური სიოს“ გავლენის ქვეშ მოვექეცი და ოჯახური ზანდუკიდან საგულდაგულოდ გადანახული მანუსკრიპტი ამოვიღე. ვიფიქრე, ახალი ეპოქა დგება, მოდი, მომავალ თაობებს ბედკრული საბჭოური წარსულის ჰაგიოგრაფიულ ძეგლს დავეუტოვებ და ნორჩები მას „შუმანიკის წამებასთან“ ერთად ისწავლიან-თქო.

გავიდა დრო... 2013-ის „სამართლიანი ოქტომბრის“ დახმარებით, ღირსება დავიბრუნე, „ვარდების“ მასონური სამოსი სრულიად განვიხუნე, ქართულ ფესვებს დავუბრუნდი და იგივე ტექსტი, ამჯერად „ნაცების“ არაეროვნული არსის სამხილებლად კვლავ გამოვაცხევე. შემდეგ იყო 2014 და ისევ იგივე ხელნაწერი... დღეს კი მიხარია, რომ უკვე 2015 წელია და მამაპაპისეული ფასეულობებისთვის ბრძოლა „პიდარასტების“, ინცესტისა და „ჩმორების“ წინააღმდეგ ახალ ფაზაში შედის! იმედი მაქვს, რომ ხელნაწერი ჩემს დინასტიას მომავალ საუკუნეებშიც მრავალგზის გააბრწყინებს!

საქმე ის გახლავთ, რომ ეს პაპირუსი ჩვენი საოჯახო რელიქვიაა და ის თაობებიდან თაობებს გადაეცემა. საგვარეულო გადმოცემის თანახმად, ეს ტექსტი ჯერ კიდევ XIX საუკუნის ბოლოს ჩემმა დიდმა ბაბუამ და იმავდროულად, ცნობილმა არქეოლოგმა – სილიბისტრომ, გერმანელ ჰაინრიხ შლიმანთან ერთად, ტროას გათხრებისას აღმოაჩინა. იმ დროიდან მოყოლებული, პერგამენტი ჩვენ გვეკუთვნის და სწორედ ის განაპირობებს გვარის არნახულ პოპულარობას. სილიბისტროს შთამომავლებს მხოლოდ ისლა დაგვრჩენია, რომ უძველეს ტექსტში ტერმინოლოგია თუ მორიგი მმართველის სახელი დროსთან შესაბამისობაში მოვიყვანოთ და შედევიც მზადაა – აქვეყნე და იყავი! ჩემგან ანუ ამ ჯადოსნური განძის უკანასკნელი მფლობელისგან, იმას დავამატებ, რომ სამამულო წარმოების ჯავშნით დაცულმა ქართულმა შუბლმა მსოფლიო მასონიზმის ქურვეები ამჯერადაც წარმატებით მოიგერია და, შესაბამისად, მეც ტექსტის გამოქვეყნების წინ მხოლოდ თარიღის შეცვლა მიწევს.

ერთი სიტყვით, სრულიად საქართველომ, ერმა და ბერმა შეგვიძლია ვიამაყოთ ეროვნული ცნობიერების შეუვალი მდგრადობით – ჩვენ მას საუკუნეების მანძილზე თავს ვეველებით და ვერანაირი მტერი ვერ შეგვიბლაღავს! დიდება ჩვენ, დიდება ჩვენს მარადიულ ფასეულობებს და მათი დამადასტურებელი დოკუმენტის მფარველ ანგელოზებს – ჩემს გვარსა და ჯილაგს, დიდება!

გზა ამირანიდან ნაცარქექიამდე

ივერია უძველესი კულტურის ქვეყანაა. აქ არა მხოლოდ ცნობიერება, არამედ გარემო, შესანიშნავი ბუნება, თვალ-

წარმტაცი ცისფერი მთები, ჰაერიც კი გმირობით, მითოსით არის გაჟღენთილი. საქართველოში ანტიკური ხანიდან იქმნება მითი ამირანზე. რომანტიკოსი ამირანი კულტურული გმირია – ის ანადგურებს მავნე მცენარეებს, აძლევს ადამიანებს ღვთიურ ცეცხლს და ასწავლის მათ მჭედლობას. ღმერთთან ბრძოლის გამო ამირანი კავკასიის ქედზე გამოქვაბულშია მიჯაჭვული. მის ღვიძლს მუდმივად ძიძგის არწივი, ხოლო ერთგული ძაღლი ჯაჭვს ლოკავს და ცდილობს გალიოს იგი. მაგრამ ღმერთის მიერ მიჩენილი მჭედლები ყოველწლიურად, სწორედ შობის წინაღამეს ანახლებენ ჯაჭვს. დამდეგი შობის წინა ღამესაც ალბათ იგივე მოხდება და მიჯაჭვული ამირანი ვერ შეახსენებს თავს გულმავნიც ქართველებს. ვინ დაიკავებს მის ადგილს – ვინ გაგვანათლებს ამჯერად და ვინ შემოიტანს ჩვენში კულტურას?

მითის საშუალებით ძველმა ადამიანმა მოახერხა წინააღმდეგობათა გადალახვა, დაუძლეველის დაძლევა, მაგალითად: კაცი ამაღლდა ღმერთამდე, სიცოცხლემ გაიმარჯვა სიკვდილზე, ჩია ტანისამ სძლია გოლიათს, ლატაკი და უქონელი – გამდიდრდა!

რეალურ და წარმოსახვით ცხოვრებას შორის განსხვავების თუნდაც ნაწილობრივი გაქარწყლება, მიწიერ ყოფაში წარმატების, სამართლიანობის მიღწევით ხდება. ივერიელთა ცხოვრება არც დასაბამიდან ყოფილა ია-ვარდით მოფენილი, ხოლო უკანასკნელი 8-9 საუკუნეა აქ ოდნავ სასიკეთოც კი არაფერი მომხდარა. რა ექნათ? იგონებდნენ და თხზავდნენ ქართველები ახალ-ახალ მითებს, რათა ზღაპარში მაინც მიეღწიათ წარმატებისთვის, გაემართლებინათ თავიანთი ამქვეყნიური დუხჭირი ყოფა.

გავიდა მრავალი საუკუნე, შეიცვალა დროება. თანამედროვე საქართველო კი კვლავ მითოლოგიური აზროვნების ქვეყანაა, მეოცნებე ხალხით დასახლებული. ქართველები იმდენად მოწყდნენ ცივილიზაციას, პრაგმატულ რეალობას, რომ ისინი ერთს აღიარებენ, მეორეს ფიქრობენ და მესამეს აკეთებენ. გულგატეხილი მოსახლეობის უმრავლესობა, დღესაც, მომავალ არამიწიერ ანუ ზეციურ ცხოვრებაზეა ორიენტირებული. სასუფეველზე მუდმივი ოცნება ამ ხალხს სულაც არ უშლის ხელს, ადამიანი მითოლოგიურად „მიწიერი კრიტერიუმებით“

მანქანით, ბექდით, საათით და მობილური ტელეფონით შეაფასონ და შემდეგ ფშვინვით მიაყოლონ – დიდი პასუხისმგებლობაა ბოლო ჟამის საქართველოში ცხოვრება, ძალიან დიდო!

სწორედ ჩვენს ეპოქაში წამოყო თავი ქართული ზღაპრის საყვარელმა პერსონაჟმა – „ნაცარქექიამ“! ის ზარმაცია, მაგრამ მოხერხებული. მატყუარა და ბაქია ნაცარქექია დევებს საკუთარი სახლიდან აძევებს და მათ ქონებას ეპატრონება. დღესაც იგივე ისტორია განმეორდა – ნაცარქექიამ ჩვეული ხრიკებით ფული იშოვა, დარწმუნდა საკუთარ „უპირატესობაში“ და მარხვას შეუდგა. დღევანდელი „მართლმორწმუნე“ ნაცარქექიების ძირითადი საფიქრალია: როგორ არ მოჰყვეს სიტყვას საქმე, რა წინაღობა მოიგონონ, რათა არ გადაწყდეს პრობლემა. მათი მთავარი სურვილია შეინარჩუნონ გონებრივი და ფიზიკური უძრაობა და თან ამაში, რაც შეიძლება, მეტი სარგებელი მიიღონ. მუქთახორობასა და კარგ, უდარდელ ცხოვრებას შორის ფატალური წინააღმდეგობის დასაძლევად ქართველებს პროტესტის სხვადასხვა ფორმა აურჩევიათ: სამოქალაქო ომიდან – მრავალათასიან მიტინგებამდე.

დიდება ჩვენ!

სამი ისტორიული ფაქტიდან: 1. საქართველოში შეიქმნა უკვდავი პოემა „ვეფხისტყაოსანი“; 2. ქართველებს ჰყავდათ დიდი მეფეები: ვახტანგ გორგასალი, დავით აღმაშენებელი და თამარ მეფე; 3. ქართველებმა დაუშვეს, რომ ერთ მოედანზე აშენებულიყო ოთხი სხვადასხვა აღმსარებლობის ტაძარი – გამომდინარეობს ნაცარქექიების ცხოვრების წარმართველი ლოზუნგი – „ჩვენ შოთას... ილიას, აკაკისა და ვაჟას ერი ვართ!“ და მათი ცნობიერებისთვის სავსებით ლოგიკური, ეროვნული სიამაყის მთავარი ქმნილება, მითი – „ჩვენ ქართველები დედამიწის ზურგზე ყველაზე მაგარი და მართალი ერი ვართ!“. ამ მითს მრავალი განმტოება აქვს – „ყველაზე ძველი და გმირული ისტორიის მქონე..!“, „ყველაზე კულტურული..!“, „ყველაზე განათლებული..!“, „ყველაზე მართლმორწმუნე და შემწყნარებელი..!“, „ყველაზე უმანკო, უბინო და კდემამოსილი ქალებით..!“, „ყველაზე „კაი ტიპები“, „ჯიგრები“ და „არაჩმორები..!“ და სხვა უამრავი „ყველაზე..!“. აზროვნებაც ძველი და ახალი ზღაპრებით არის გა-

ჯერებული. ერთი მხრივ – ისტორიიდან ამოგლეჯილი ეპიზოდებით, რათა სამარცხვინო განიდევენოს, ხოლო გმირული გაზვიადდეს და მეორე მხრივ – ყოველდღიური მოხმარების, აბსურდული პოლიტიკური ხასიათის მონაგონით, შეთქმულების თეორიებით, მრავალი მტრის ხატით, რათა ცხოვრების სიძნელეები უშრომლად, ჭორაობაში ან მიტინგზე მაინც დაიძლიოს.

აქ სიხარულის ძირითადი წყარო – „სუფრა-თამადა-აკადემია“ – მითია, ქართულად – „მამა-პაპური სმა-ჭამა“ და „შემეტენე-შეგეტენე“ სადღეგრძელოები! გამთენიისას სახლში მისვლა და საწოლში ჩუმი, ნეტარი ხარობა იმით, თუ როგორ შეგაქეს, რა მოხდენილად, სრულიად განსახვავებულად ითქვა შენი სადღეგრძელო! სუფრის ფენომენი, ურთიერთ-ფსიქოთერაპია ჭიქით ხელში იმდენად მნიშვნელოვანია ნაცარქექიათა ყოფისთვის, იმდენად ზღაპრულია და რეალობას აცდენილი მათი ცნობიერება, რომ ყველაზე ცუდ დროსაც კი, როდესაც არც შუქი ჰქონდათ, არც ბუნებრივი აირი და ქუჩაში ერთმანეთს ხოცავდნენ, რისთვის – დღესაც არავინ იცის, მაშინაც კი, პირველ რიგში რესტორნებს, კაფე-ბარებს და სასადილოებს აშენებდნენ. ამასვე განაგრძობენ დღემდე.

ნეტავ, განახათ ნაცარქექიების ზღაპრული რიტუალები: გასვენებები, ქელეხები, ქორნილები, მრავალრიცხოვანი ბანკეტები, გაგაგონათ სადღეგრძელოები – ფანტაზიის ფოიერვერკი! აი, სად ხდება ჭეშმარიტად დაპირისპირებულ წინააღმდეგობათა გადალახვა! სუფრაზე შენდება ქვეყანა და მერე როგორი! აქ ხდება მკვდრების გაცოცხლება და ცოცხლების მიწაში ჩადება! გმირული ამბები და ახალი მითოლოგიური ისტორიის შექმნა! მიჯნურობა და განშორება! ყოველივე ეს – კაცების... დიახ, დიახ – მამრების „ზასაობის“ თანხლებით! ნაცარქექიებს ხომ სექსი ეზარებათ და ამიტომ ეზიზღებათ კიდევ!

ქართველი ქალებისთვის გაცხადებულად, ანუ საზოგადოებისგან დაუფარავად, ქორწინებამდე სექსი არ არსებობს, ამაზე საუბარიც კი სამარცხვინოდ ითვლება. ქალის და კაცის სასიყვარულო ურთიერთობის ძირითადი მიღებული ფორმა მდგომარეობს სქესობრივ აქტში ბავშვის გაჩენის მიზნით, ისიც ერთადერთი და სამუდამო სამოქალაქო ქორწინების და ჯვრისწერის შემდეგ. ნაადრევი გათხოვების ნეტარი წუთის

დადგომამდე, მდედრების უმრავლესობა დამაჯერებლად ქადაგებს მითს, თითქოს არც კი უნდა დაკავდეს სექსით, რადგან სრულიად გულგრილია მისით მიყენებული სიამოვნებისადმი. ხოლო სამჯერ განათხოვარი შვილებიანი ქალი ქალიშვილივით იქცევა და თვალში ნაცარს გაყრის ძველი ზღაპრით, რომელშიც ბავშვებს ბოსტანში პოულობენ.

აქ საზოგადოება სასიყვარულო ურთიერთობას, როგორც კაცს და ქალს შორის მიმდინარე ომს, ისე აღიქვამს. ამ დიად ბრძოლაში გამაჯვებული მხარე – მამაკაცი დამარცხებულს – ქალს მუხლებზე დასცემს და, ერთჯერადი „კონტრიბუციის“ მიღების შემდეგ, უნიშნავს სამუდამო, მაგრამ იშვიათ, ხშირად მხოლოდ წარმოსახვით „ხარკს“ და... აგრძელებს „მთვრალზე ბოზებში სიარულს“! დამცირებული და შეურაცხყოფილი მტერი მორჩილად დგება სამუდამო ქორწინების მონობაში.

ღმერთიც, გარკვეული თვალსაზრისით – მითია, ოღონდ ყველა მითი როდია ღმერთი. ღმერთი – ზემითია! მაგალითად: ღმერთი – კაცი, წარმოებს წინააღმდეგობის მითით დაძლევა და იშვება – განკაცებული ღმერთი; ან სიცოცხლე – სიკვდილი, დაპირისპირების გადალახვა – აღდგომა.

მაგრამ „მართლმორწმუნე“ ქართველ ნაცარქექიებს მხოლოდ ამგვარი მისტიკური ამბები არ ჰყოფნით, მათ რეალურის ზღაპრულთან შერწყმა სურთ, მათ გაღმერთებული კერპი სწყურიათ! მითოლოგიას სუბლიმირების მძლავრი ნაკადი უერთდება და იბადება ხატები რაინდული სახეებით: მითი – „კეთილშობილი მილიარდერი ბ.“; ზღაპარი – „სამართლიანი აბრაგი დ. და განათლებული, კულტურული, „ჯიგარი“ ქურდი ტ.“; „ზემითი! – უვერცხლო, თავმდაბალი უმანკო კრავი, წინასწარმეტყველი მამაო დ. და ცოცხალი, მიწიერი, უცდომელი „ღმერთი“ ი...ახვე-II, იგივე ი...ელოვა-II“. ნაცარქექიები მუდმივი, დაძაბული „მეორედ მოსვლის“ რეჟიმში ცხოვრობენ! ისინი ამაყად ამტკიცებენ – ღმერთი ქართულად იქადაგებს და განსჯისო, აი, მაშინ კი დარწმუნდებიან ამერიკელები ჩვენ რა მაგრები ვართო, მაგრამ გვიანლა იქნებაო! ასეთი ღალადით ნაცარქექიები, აგერ უკვე ბოლო 25 წელია, შეჰყურებენ ზეცას და უიმედოდ, მაგრამ ჯიუტად ელოდებიან „ბოლო ჟამს“. ის კი რატომღაც იგვიანებს...

ლოცვითა და მარხვითა – წინ ნათელი მომავლისკენ!

ეროვნული ხასიათიდან გამომდინარე, რომელიც დაფუძნებულია სამ ვეშაპზე: სამყაროს მითოლოგიურ აღქმაზე, ამპარტავნებაზე და ხსენებულ უქნარობაზე – ქართველებმა საკუთარი წვლილი შეიტანეს ქრისტიანობის განახლებაშიც! ინოვაცია შეეხება ერთი მხრივ – ზეციდან მხოლოდ ქართველებისთვის, მათი განსაკუთრებულობის დასამტკიცებლად, მაღლმოსილი ცეცხლის გადმოსვლას და მეორე: რწმენას – სიყვარულის, ყოველგვარი თავგანწირვის, ღვანლის გარეშე. ცეცხლის არამინიერი წარმოშობა მტკიცდება მასზე ხელის სწრაფი გადატარებით და იბადება ახალი მითი – „ცივი ცეცხლი“! სავარაუდოდ, რიგშია მითები – „ცხელი ყინული“ და „მშრალი წყალი“.

დაბოლოს, სანამ დავშორდებოდეთ, გთხოვთ „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის“ საფუძველზე შექმნილი ნაცარ-ქექიების ერთობლივი ლოცვა აღვავლინოთ:

ბელადო ჩვენო, პური ჩვენი არსობისა მომეც ჩვენ დღეს
და ერთმორწმუნე რუსი ძმები ჩაგვახუტენ ჩვენ!
საქართველოს ოკუპანტის სიყვარული გაგვიღვივენ
და მის წიაღში დაგვაბრუნენ ჩვენ!
რაც არ უნდა გადაგვაგდონ და დაგვიჭირონ ჩვენ,
ინტიბარს არ გავიტეხთ და სხვის ჯინაზე შემოგვევლეთ შენ!

დიდება ქართველებს – მსოფლიოში ყველაზე მაგარ ერს!
ყველაზე, ყველაზე, ყველაფერში! ჩვენ ყველა გვიყვარს და,
გარდა რუსეთისა, ყველა გვებრძვის! დიდება კლონირებულ
უფლისწულებსა და ბედნიერების ძიებაში დამაშვრალ რაინ-
დებს, დიდება!

გაკერილი ქალიშვილები, მართლმადიდებელ მშობელთა
ტრიადები და ბუსუსებიანი პრეზერვატივები-ი-ი! საქართველო
გაბრწყინდება – ინგლისი დაიძირება! სოროსელები, იელოველები
და მასონები, ბევრი მასონი! ბევრზე, ბევრი მასონი! მრუშე-
ბი, მამათმავლები, ლესბოსელები – ჯოჯოხეთის გენა და უძ-
ლები მატლი მათ!

პიდარასტებს, ინცესტსა და ჩმორებს – „ნოუ“! ჩოხებსა და
ჩიხტიკოპებს – „იეს“!

ქართული სუფრა – აკადემია! ერთკვირიანი პანაშვიდე-
ბი და გასვენებები, დიდი ქელები და უმშვენიერესი მარ-
მარილოს საფლავები! მინიმუმ ათასკაციანი ქორწილები,
ნათლობები და ბანკეტები! სამარხვო გოჭები და მწვადები,
ხაჭაპურები და საცივები, ტორტები და შოკოლადები! ღიპე-
ბი, ღიპები, ღიპები და ღაბაბები! „ქალბატონო ფინტიკოზა,
აბა პაკაჟი ადინ პოზა“-ს თანხლებით სადიდებელი სადღეგრ-
ძელოები, განსხვავებულები, ყანები, ვაზები, ჭის „ვედროე-
ბი“ და კრამიტები, „ლამპის“ შუშები და ქალის „ტუფლები“!
„ჟანეს“ შპრი-ცე-ბი-ი, ავოიე! სუფრაზე ყველა მტერი დამ-
არცხდება და ჯოჯოხეთს წარიგზავნება! ქეიფში უმშვენიერე-
სი ქვეყანა-ედემი აშენდება! ინგლისი და ამერიკა მაინც დაი-
ძირება! დოლარსაც დედა მო...ბა!

ასეა ეს!

ლელო-ლელო სა-ქარ-თვე-ლო! ლელო-ლელო სა-ქარ-თვე-
ლო! ლელო-ლელო სა-ქარ-თვე-ლო-ოო! დიდება შენდა მითო-
ლოგიავ და ფარისევლობავ ჩვენო, დიდება შენდა-აა!

ა-ლელო-ია, ა-ლელო-ია, ა-ლე-ლო-ი-ა!”

P.S.

საშობაოდ, ამჯერადაც, კარგად უმუშავიათ ღვთიურ მჭე-
დლებს, მაგრად შეუბოჭავთ ამირანი!

დებო და ძმებო, თქვენ მოგმართავთ მე, მარადიული ხე-
ლნანერის მცველი ფუკო: „ტოტალიტარული დეიდებო, ბი-
ძიებო და მოხუცებულ ახალგაზრდებო; ხელოვანთა, მწერ-
ალთა, მომღერალთა, ტელენამყვანთა და ჟურნალისტთა
კასტებში გაერთიანებულებო, ერთმანეთის ქება-დიდებაში
დამაშვრალებო და მაინც ზაქათალის ოლქს იქეთ უცნობებო;
ეროვნული ფასეულობებისთვის მებრძოლო რაინდებო და
კდემამოსილო მანდილოსნებო; ოჯახის წევრებო, შვილებო,
ძმაცაცებო, დაქალებო – სრულიად საქართველოვ – საბჭოუ-
რო და დემოკრატიული, მეოცნებე და დასაჭერად გამზა-
დებულო, გილოცავ დამდეგ შობა-ახალ წელს! გაიღიმეთ
მეგობრებო – ქართული ხალხური კალენდრით 2015-ი კვლავ

ნაცარქექიას წელია! იმედს გამოვთქვამ, რომ მომავალ 2016, 2017, 2018... წლებშიც ბევრი არაფერი შეიცვლება და ქართველები შევინარჩუნებთ დედამიწის ზურგზე ყველაზე მაგარი და მართალი ერის სტატუსს!.. გაიღიმეთ, მეგობრებო, გაიღი-მე-ე-ე-ე-ე-ე!

* * *

1. შოთა

1954 წლის იანვარს ორპირის რაიონის ერთ-ერთ სოფელში თოფი გავარდა, ლაღანიძეების ოჯახს ბიჭი შეეძინა! დედა სამ-შობიაროშივე ფილტვების ანთებით გარდაიცვალა. ბავშვს დიდი პოეტის პატივსაცემად შოთა დაარქვეს და დროის მოთხოვნის მიხედვით, მას დიდების „მკაცრი რეჟიმით“ აღზრდა მიესაჯა. გავიდა წლები...

მამ ასე, იმერეთის სოფელი ლურთა, ენგელსის ქუჩა. ორ-სართულიანი ხის სახლი ქვის კიბითა და შუშაბანდით. დიდი ეზო, ნალია, მწვანე მოლი და ნითელი თიხის ჭის თავი, ჯაჭვზე – დასრესილი ვედრო. რკინისჩუქურთმებიანი ვერცხლისფერი ჭიშკარი, ამოზნექილი, ყოლოსფერი ვარსკვლავებით და ცოცხალი ეკლის ღობე.

ქვედა სართული – გახუნებული შპალერი და მიწის პრიალა იატაკი. კედელზე – ოჯახის სათაყვანებელი კერპების – იოსებ სტალინისა და შოთა რუსთაველის პორტრეტები. გალაქული ნარდი ფიგურული ფეხებითა და იმავე რუსთაველის გამოსახულებით.

მოსაღამოვდა, აცივდა, ყოფილი პარტიული მუშაკი ბებია ბუხარს მიუჯდა. ღვანლმოსილი მოხუცი გაზეთ „სოფლის ცხოვრებას“ ათვალერებს, ფეხებქვეშ ნითური ბომბორა კატა უზის. ფისო თვალეზმინაბული კრუტუნებს. ოჯახის მამა დიდი-დან დინამიტით სათევზაოდ ცხენისწყალზეა წასული. თვრამეტი წლის ჭაბუკი შოთა სახლში დარჩა. მას „გამჩენი არ ასვენებს“ – ის ბუნებით მკვლევარია და ხშირად სახიფათო ექსპერიმენტებს ატარებს.

ჩვეულებრივ, ასე ერთობოდა – მამისგან მოპარულ დინამიტს მეზობლის კატას საგულდაგულოდ აბამდა, ფითილს უკიდებდა და ხელს უშვებდა. ნაპერწკლების ყრითა და შიშინით გაგიჟებული კატა თავქუდმოგლეჯილი უკანა ეზოსკენ გარბოდა, სადაც, ყანამდე არ მისული, ფეთქებოდა. მიღებული სიამოვნება დიდი იყო, მაგრამ არასაკმარისი. ამჯერად ბებიას საყვარელი, კუდგაფუებული კატის ჯერი დადგა. დინამიტი, ფითილი, დენტის კვამლი, შიშინი. გაოგნებული ნითური კატა გარბის და უსაფრთხო ნავსაყუდელს ბებიას კაბის კალთის ქვეშ პოვებს... ძლიერი აფეთქების ხმა!

მოგეხსენებად, ადამიანი 80% წყლისგან შედგება. კვამლში გახვეული კატის დანახვისას, ბებიას რატომღაც წამოუძახია, – „Я солдата на фельдмаршала не меняю!“, – შემდეგ წყლად ქცეულა და აორთქლებულა. დასამარხად მხოლოდ შავი კაბის ნაფლეთები და „ნარჩინებული შრომისთვის“ მედალილა დარჩენილა.

თევზაობიდან შინ დაბრუნებული, შეზარხოშებული მამა თოფითა და არაადამიანური ბლავილით გამოსდგომია შოთას. დიდხანს უდევნია. შოთა ვერც დასაფლავებას დასწრებია – შავებში შემოსილი მამა თურმე თოფს გვერდიდან არ იშორებდა და ჩურჩულით, გამუდმებით იმეორებდა: „У нас пленных нет, у нас есть только предатели... только предатели... только...“ ბოლოს დევნილი ყმანვილკაცი ნათესავებს შეუფარებიათ და მალულად ჯარში გაუმნესებიათ. რუსეთში გადახვეწამდე, შოთას გადაპარსული თავი მატარებლის ვინრო ფანჯრიდან გვერდულად გამოჩენილა და წამოუძახია, – „არ იცი, ვარდნი უეკლოდ არავის მოუკრეფიანო!“ და გაუჩინარებულა.

ხაბაროვსკის ოლქის N პოლკში მოხვდა და ექთანი ტომაც იქვე გაიცნო. შვილი საბა შეეძინათ. მამამ შოთას სიცოცხლის ბოლომდე არ აპატია – მან სოფელ ლურთაში მარტოობასა და ლოთობაში დალია სული. სავალდებულო სამხედრო სამსახურის ვადის ამონურვის შემდეგ შოთა საქართველოში დაბრუნდა და, ოჯახთან ერთად, რაიონულ ცენტრში ორპირში დასახლდა.

2. საბა

იმხანად ორპირის ქუჩებში ერთი გიჟი, სახელად მირიანი, დააბიჯებდა. ეს იყო შუახნის მამაკაცი გაბურძენილი წვერით, ხელში ჩემოდნით, ზამთარ-ზაფხულ სამხედრო შინელში, ჩექმებსა და „უშანკაში“ გამონყობილი. რაიონული ცენტრის მოსახლეობა „მირიანა-გიჟს“ სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებისთვის იყენებდა. ათ მანეთად იმხელა ეზოს დაგიბარავდათ, სხვა ზედაც არ შეხედავდა. ფულზე მორიგებისას მირიანი თვალებს ხრიდა და გასამრჯელოს ბუზღუნით თანხმდებოდა. დილიდან დაღამებამდე მუშაობდა. დასასრულ, ყიქა ქაჭაზე, მჭადს და კიტრს მაიყოლებინებდნენ და მირიანიც ლილინით ღამის წყვილადში უჩინარდებოდა.

სადღაც, იქვე, ორპირში, პატარა საბა შოთას ძე იზრდებოდა. როგორც ბევრ სოფელს ბავშვს, საბასაც უყვარდა უკანალში გაყრილი ბალახის ღეროთი ბაყაყის გაბერვა და წყლის ზედაპირზე გაშვება. ბაყაყი, მუცელში დაგროვილი ჰაერის გამო, ვერ ყვინთავდა და წყლის ზედაპირზე უმწეოდ დასრიალებდა. სიამოვნების გვირგვინს უშედეგო ყვინთვისგან დაღლილი, სასონარკვეთაში ჩავარდნილი ბაყაყის დაჭერა და ფეხის თითებს შორის გაგლეჯით ცოცხლადვე გატყავება წარმოადგენდა.

იმ დროს მოზარდებში გავრცელებული იყო „ფიშტახი“ – ხელნაკეთი სასროლი იარაღი დენთითა და რკინის ბურთულეებით გატენილი. ამგვარი „პირადი იარაღი“ მხოლოდ უფროსკლასელებს ჰქონდათ. ერთხელაც საბამ დაინახა, სად გადამალა „თენგიზა-რუსმა“ იარაღი. საღამოს საბამ სანუკვარი „ფიშტახი“ ხელთ იგდო. საიდუმლო, მეზობლად ქუთაისიდან ბებიასთან სტუმრად ჩამოსულ მეგობარს, დავითს, გაანდო. იფიქრეს და გადანყვიტეს: გვიან ღამით მეზობლის ძაღლზე განეხორციელებინათ საცდელი გასროლა. გზის პირას დაგდებულ ხის მორთან ჩასაფრდნენ. ძაღლი არ ჩანდა. ამ დროს „მირიანა-გიჟის“ ლილინი გაუგონიათ. მთვარის შუქზე გამოჩნდა შინელი. ჩასაფრებულმა ბიჭებმა ერთმანეთს გადახედეს... როგორც შემდეგ დამფრთხალი საბა მშობლებთან ყვებოდა, დავითმა მას იარაღი გამოსტაცა, შინელს დაუმიზნა და „ფითილს“ მოუკიდა... ასე იყო თუ ისე, საბამ და დათომ სიბნელეში მოლიღინე მირიანი სი-

ცოცხლეს გამოასალმეს. ბავშვებს მშობლები ძლიერ გაუწყრენ, მაგრამ მალევე აპატიეს – „მირიანა-გიჟის“ სიცოცხლე არც დიდად ფასობდა და, რაც მთავარია, არც მომჩივანი იყო ვინმე.

საბა სასწავლებლად დედაქალაქში გაუშვეს. თბილისში დაიწყო ახალგაზრდული თამაშები ნარკოტიკებთან – ბიჭი წამალზე შეჯდა. სსრკ დაიშალა, საქართველომ დამოუკიდებლობა მოიპოვა. საბა ორპირში დაბრუნდა. შემდეგ იყო სამოქალაქო ომი. საბამ სმას უმატა და საბოლოოდ გაფარჩაკდა. გამოსავალი არ ჩანდა...

კომუნიზმში კოლექტიური და მუქთი ნეტარება გადაიდო, მის ნაცვლად ქართველებმა არამინიერი ცხოვრება აღმოაჩინეს. სარწმუნოებამ საბოლოოდ ჩაანაცვლა კომუნისტური იდეოლოგია – გაჩნდა აქამდე არნახული, კვლავ კოლექტიური და ისევე მუქთი საქმე – სულის ცხონება! საბაც უცებ გონს მოეგო და ქრისტეს შეუდგა. ჯერ მონასტერში განმარტოვდა, შემდეგ მღვდლობა დააპირა, თუმცა მალევე გადაიფიქრა და, როგორც ბევრმა საქართველოში, უსაქმურობის ჟამს წერა დაიწყო. ასე შეიქმნა იგავ-არაკი „ძალა ერთობისა“:

„ხუთვარსკვლავიან რეზიდენციაში დიდებული ეპისკოპოსი სესე ცხოვრობდა და „პრადოს“ ჯიპს დააქროლებდა. იქვე მონასტერში სამოთხის საგზურის მოსაპოვებლად მონაზონი დედა პელაგია და საბერე მორჩილი არნოლდიე იღვწოდნენ. მონაზონი საიდანლაც დაორსულდა. მეუფე სესეს კურთხევით, დეკანოზმა მამა კანდელ შეწირულმა მონაზონი ქალი ქუთაისში გადამალა. შემდეგ დედა პელაგიამ იმშობიარა და ამჟამად ის, უკვე სხვა სახელით, ერთ-ერთ მონასტერში მოღვაწეობს.

იმხანად კი სასიყვარულო სამკუთხედის წვერების ვინაობის დადგენამ მრევლი განკითხვის ცოდვაში ჩააგდო. მიუხედავად მრევლის დიდი მცდელობისა, მშობელი მამის ვინაობა: მთავარეპისკოპოსი სესე თუ მორჩილი არნოლდიე – ბოლომდე გაურკვეველი დარჩა...

ბოლოს და ბოლოს, ეპარქიის უფროსმა მღვდელმა, მამა კანდელმა, მრევლი დაამშვიდა და ღვთივგანბრძობილმა ამბიონიდან იქადაგა: „თუ ერთად ვიქნებით, მტერი ისევე ვერ გძლევთ, როგორც მეფემ ვერ დაძლია ისრების ერთად შეკრული კონა.

ხოლო თუ გავეყრებით, მაშინ მტერი ისე დაგვლენავს, როგორც მეფემ ცალ-ცალკე ისრები დაამსხვრია... ახლა კი ყურადღებით მომისმინეთ: ეკლესია ხომ ჩვენი დედაა – დედა ეკლესია! ჰო და, თუ დედაა, დედათქვენი ბოზი რომ იყოს, ილაპარაკებთ მასზე?! არა, პირში წყალს დაიგუბებთ! ამიტომ უნდა იყოთ ჩუმი და ახლაც! ჭირი – იქა, ლხინი – აქაო, – დაასრულა მამა კანდელმა”.

3. დავითი

დავითი ქუთაისში იზრდებოდა და კატების აკრობატული უნარების შესწავლით გახლდათ გატაცებული. ექსპერიმენტი შემდეგში მდგომარეობდა: ეზოში დაჭერილ კატებს ბიჭები ხუთსართულიანი სახლის სახურავიდან დატრიალებით აგდებდნენ. ცნობისმოყვარე დავითი ქვემოთ იდგა და დაკვირვებებს აწარმოებდა – მართლაც ფეხებით დახტებოდა თუ არა ცხოველი? ცდებმა დაადასტურა ხალხური ცოდნა კატების მოხერხებულობის შესახებ, თუმცა ასფალტზე დახეთქების ძალა იმდენად დიდი იყო, რომ ფისუნიებს ფეხები ეშლებოდათ და ხშირ შემთხვევაში ისინი „ნაკერავზე სკდებოდნენ“. ერთი მაინც გადარჩენილა, ისიც ფეხებით დამხტარა და მხოლოდ წინა თათები მოსტეხია.

დავითი დავაჟკაცდა და მოზრდილი მამაკაცის ცხოვრებას შეუდგა. დათოიას ცხოვრების აზრსა და მთავარ მიზანს ქალები წარმოადგენდნენ. მაღალი მამაკაცი, ელვარე თვალებით, რომაული პროფილითა და გვერდზე გადანეული შავი თმით, მზად იყო, ცხრა მთა გადაევიდა და ცხრა ზღვა გადაეცურა, ოღონდ მორიგი ნადავლი ხელთ ეგდო. ოცი წლის დათოიამ ცოლიც შეირთო და მალე ვაჟიშვილიც გაჩნდა, რასაც სრულებით არ შეუშლია ხელი მამრის პოლიგამიური გატაცებისთვის.

იქვე, ქუთაისში, ბებიასთან, პატარა რუსი გოგო, ლარისა, იზრდებოდა. დროთა განმავლობაში მის გრძელ, ოქროსფერ თმებზე, მომხიბვლელ იერსა და ტან-ფეხზე ქალაქში ლეგენდები გავრცელდა. დათოიამ მოარულ ქორეზზე ყურები ცქვიტა, ხოლო ქალიშვილის ხილვის შემდეგ მოსვენება საბოლოოდ დაკარგა. ერთხელაც მოახერხა, ქალაქის პარკში ლარისა გაიცნო და სახლამდე მანქანითაც მიიყვანა. თვითონ ასე ყვებოდა, – ბაღ-

ში ერთი რუსის ნაშა დევიანხე, რძეს ფსამდა, ბოიშვილი ვიყო! მიზანდასახული დათოია „დარაგაია ლაროჩკას“ დაბმას შეუდგა.

საწადელი მიზნის მისაღწევად ქალიშვილის არასრულწლოვან ასაკს თითქოს ხელი უნდა შეეშალა, თუმცა ასეთი უმნიშვნელო დეტალი მონდომებულ დავითს ვერ შეაჩერებდა. მისი ჯადოქარი მშობელი მამა „ქალაქკომის“ მერამდენელაც მდივანი იყო. ამ მიზეზით, დათოიასთან ქურდებიც დიდი მონდომებით ახლობლობდნენ. ავტორიტეტებით გარშემორტყმული, მიმზიდველი გარეგნობის მამაკაცი, იმ დროისთვის იშვიათი საკუთარი მანქანით – „ბელაია ნოჩ“ „ჟიგული-06“ – მეტი რაღა სჭირდებოდა გამოუცდელი პატარა გოგონას მახეში გაბმას?

ბევრი თხოვნა-მუდარის შემდეგ დათოიამ ლარისა ქალაქგარეთ რესტორან „ცისკარში“ წაყვანაზე დაითანხმა. შემდეგ მოვლენები კლასიკური სქემით განვითარდა: მოხიბლა, დაათრო და უკანა გზაზე გუბისწყალთან გადაუხვია... მდინარის პირთან მიყენებულ „06“-ში გამართული ჭიდაობის შედეგი ნაპირს მომწყდარი შტერი ღორჯოებისთვისაც კი წინასწარ განსაზღვრული იყო – ერთი ციდა ლარისა და ორნი შეპყრობილი ასკილოიანი ხორცის მასა. ქალიშვილი დანებდა...

სრულიად ქუთაისის მამრები შურით უცქერდნენ ლარისას მოფრიალე ოქროსფერი თმებით შემკულ, „06“-ში გამოჭიმულ დათოიას. დადგა ცხელი ზაფხული. დავითის ოჯახობა – მეუღლე და პატარა ბიჭი სიდედრმა კოჯორში დასასვენებლად წაიყვანა. მამრი მარტო დარჩა და მთელ დღეებს, ლარისასთან ერთად, ქუთაისის რესტორნებში ატარებდა. ღამისკენ, კარგად გამომთვრალს, ლარისა საკუთარ სახლში მიჰყავდა და ცოლ-ქმრულ სარეცელზე ჟიმავდა. დაკმაყოფილების შემდეგ, სიმთვრალის მომიზეზებით, ავტოს მართვაზე უარს აცხადებდა. პატარა გოგო უხმოდ დგებოდა და ბებიას სახლისკენ ჩუმი მიიპარებოდა.

ბოლო-ბოლო, დათოიას ესეც მობეზრდა, დაიღალა, შვილიც მოენატრა. თბილისისკენ დაიძრა. ლარისაც თან წაიყვანა – გზაში ქალი ხომ სჭირდებოდა!.. კოჯრის გზაზე, სანამ გოგოს გზისპირა რესტორანში დატოვებდა, საჭეზე წაეძინა და დიდი სიჩქარით კლდის შვერილს შეასკდა...

ძლიერი დარტყმა. გამოფხიზლება. უგონო ლარისას უკან გადავარდნილი თავი – ფერმიხდილი სახე, სისხლი... მანქანიდან გადმოვიდა. გონებადაკარგულ ქალს მხარში ხელი ჰკრა. სხეული გადავარდა, სავარძელზე გადანვა. თავის არედან სისხლი წვეთავდა. ოქროსფერი თმები ნითლად შეიღება. იატაკზე ბლანტი სისხლის გუბე დადგა. ლარისამ კვნესა ამოუშვა... მოახლოებული მანქანის ხმა შემოესმა. შეეშინდა, კანკალმა აიტანა: „აუ, ეს რა შარში გავები!.. კვდება... ორსულადაა? არასრულწლოვანზე დიდი სროკია... არა, მე აქ არ ვყოფილვარ, საქვსთან სხვა იჯდა!“...

გადანწყვეტილება მყისიერად მიიღო. საბარგულიდან ბენზინით სავსე კანისტრა ამოიღო და მანქანას სანვავი უხვად გადაასხა... გზის პირისკენ დააგორა და ასანთს გაჰკრა... აღმოებული ავტომობილი ხევში გადაეშვა. გაისმა აფეთქების ხმა...

დათოია „ქალაქკომის“ მდივან მამიკოსთან ქუთაისში დაბრუნდა და ყოველივე უამბო. აქეთური-იქეთური, დაიწყო საქმის გამოძიება, ჩანყობა-მოსყიდვა, სასამართლო. ის იყო დავითისთვის პირობითი სასჯელი უნდა გამოეტანათ, რომ საიდანლაც გამოჩნდა ახალი მოწმე – მძლოლი, რომელმაც დამფრთხალი დათოია კოჯრის გზიდან წამოიყვანა. დამნაშავე დააპატიმრეს. მიუხედავად ლარისას ბებუის გაუთავებელი საჩივრებისა, მაინც „დაუდევრობა, რომელსაც მძიმე შედეგი მოჰყვა“ მუხლით გაასამართლეს და სულ რაღაც 3 წელი მიუსაჯეს. ასე დასრულდა ამბავი დათოიას და ლარისას ტრაგიკული სიყვარულისა.

დათოიამ „სროკი“ მოიხადა და დიდი ზარ-ზეიმით „სვაბოდაზე“ გამოვიდა. მეუღლის მორჩილებაც გაასმაგდა და ძმაბიჭებში ავტორიტეტმაც ერთიორად იმატა. არც ქალებისადმი ლტოლვა დამცხრალა – მამრმა ნადირობა გააგრძელა და ქალს არ ტოვებდა. მორიგი მომხიბვლელი ობიექტის დანახვისას კვლავ ხვნეშით წამოიძახებდა, – ვახ, რა ნაშაა, რქეს ფსამსო და გეგმას აწყობდა. ხან „პარნოიში“ გააქანებდა, ხანაც სასტუმროს ნომერში ამოამწყვდევდა. თუ ქალი გაბედავდა და გაჯიუტდებოდა, დათოიას მაინც თავისი გაჰქონდა – ან ასკილოიანი მასის ძალით, ან ალკოჰოლით და მსხვერპლის გათიშვით. თუ ძალიან გაჭირდებოდა და ქალი მედგრად უარობდა, დათოია მას

კლოფელინის წვეთებით აძინებდა და ასე, უგონო მდგომარეობაში ხმარობდა. ერთი სიტყვით, ცხოვრება ქეიფ-ქეიფში და ქალების ალერსში არხეინად მიედინებოდა. დათოია „კაი ბიჭებსა“ თუ „ქურდებშიც“ დამსახურებული პატივით სარგებლობდა. წვეულებებზე გამოთვრომის დროს ის კლასიკოსის სტრიქონს: „ჯერ მწარე ჭამე, კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა“, – ხშირად იმეორებდა და სიბრძნის დასრულებისას, რათა საკუთარი ძალაუფლება და „კაცური კაცობა“ სტუმრებისთვის ენახებინა, მეუღლეს უეცრად მზის წნულში გამეტებით ურტყამდა. ისიც გაუსაძლისი ტკივილისგან ორად იკეცებოდა და მხოლოდ წაკნავლებას, – კაი, დათოია, რაია, მეტკივი-ი-ნაო... – თუ გაბედავდა, თუ არადა დებილივით იღიმებოდა...

დადგა ერის გამჭოლი მორწმუნეობის ხანა! დავითმა ეკლესიას მიაშურა და მოძღვარს აღსარებაც ჩააბარა. დათოიამ „სტორი“ ანუ ქურდული ცხოვრება გააგრძელა და ამჯერად მრევლის თავნაკრულ ქალებს დაერია...

ახალ დროებაში ბოლომდე მაინც არ გაუმართლა, მამიკოც მოხსნეს და ნარკოტიკზეც მაგრად შეჯდა. დროთა განმავლობაში წამლის შოვნა-შეძენა გართულდა და დაჭერებმაც იმატა. ცოლის მეჯვარე გოგოსთან ერთად, თეთრი ყაყაჩოს ყანებით აბიბინებულ უკრაინის ქალაქ ბელაია ცერკოვში გაიპარა და იქ დასახლდა. ცოლ-შვილი საქართველოში დედ-მამას დაუტოვა. შემდეგ ქურდობისთვის უკრაინაშიც დაიჭირეს. ამჟამად კი, როგორც ყვებიან, გალოთებული სადღაც ჩაძალღებულია.

4. ტატო

ზადენელი ტატო იყო მელოტი, ჯმუხი ჭაბუკი, რომელიც ჯერ კიდევ ნორჩი ასაკიდან „კანონიერ ქურდობაზე“ ოცნებობდა. შემდეგ ყმანვილმა „მომავლის“ სტატუსიც კი დაიმსახურა. ტატო მეტად აღაფრთოვანა რაიონში ახლად გამოჩენილმა ზადენ-ორპირის მთავარეპისკოპოსმა სესემ. ის მასსავით ტანდაბალი იყო, სამაგიეროდ, ბელადის ძეგლივით მონუმენტური და მნიშვნელოვანი. ტატო მოხიბლა მეუფის დიდებულმა შესამოსელმა, მისმა ნარნარით სვლამ, რომლის დროსაც ის იატაკს თითქოს არც კი ეხებოდა და ეკლესიის სივრცეში

ისე მილივლივებდა. მღვდელმთავრის თეთრი, თმიანი მტევნის მრევლისთვის სამთხვევად მედიდურმა განვდენამ კი, „მომავალი“ ტატო საბოლოოდ დაატყვევა.

ერთხელაც ქუთაისში ჩასულმა ტატომ, ციხიდან ახლად გათავისუფლებული, უფროსი ნათესავი, დათოია, მონახულა. სუფრა გაიშალა, იქეიფეს. მეორე დღეს მასპინძელმა სტუმარი „ბოზებში წაიყვანა“. სწორედ იქ შეიცნო ტატომ პირველად ქალი და აითვისა სუსტ სქესთან ურთიერთობის წესები. დროთა განმავლობაში ტატო დახელოვნდა და განაფულ „მონადირედაც“ იქცა. მორიგი „ახალი ხორცისგან“ მიღებული სიამოვნების შემდეგ ის გვერდზე ოთახში ძმაბიჭებთან გამოდიოდა, შარვლის ელვას იწვედა და ამბობდა: „ქალები ყველა ერთი ყ...თ არიენ ნაკეთები, პროსტა სახელები აქვთ სხვადასხვაო“.

ერთხელაც, წირვაზე, ტატომ სამედიცინოდამთავრებული გოგო – ეკა დაინახა და მოიხიბლა. მეძავებით გატაცება ამ ღრმა გრძნობის წინაშე სრულებით გაფერმკრთალდა. ლტოლვა ცალმხრივი აღმოჩნდა. თუმცა, რისი ტატო იყო, რომ ასე იოლად დანებებოდა განსაცდელს. მან ეკას დაქალი მაკო გაიცნო. თავიდან, მაკოს ხელით, სატრფოს პატარა ხატებს უგზავნიდა, ბოლოს ძვირადღირებულ ფრანგულ სუნამოებზე გადავიდა და ეკას კეთილგანწყობაც დაიმსახურა.

ამასობაში რაიონს ტოლიატის საავტომობილო ქარხნის „მაყურებელი“, ცნობილი ქურდი, სოლომონი, მეტსახელად დოდელო, ეწვია. ზადენი-ორპირის ეპარქიის ქურდები სტუმარს თავს ევლებოდნენ. რამდენიმე დღიანი ღრეობის შემდეგ ტატომ დოდელო წირვაზე წაიყვანა, რადგან ეპარქიის მღვდელმთავარმა უკმაყოფილება გამოთქვა საპატიო სტუმრის უყურადღებობის გამო.

ტაძრიდან გამოსული დოდელო ტატოს უხსნიდა, რატომაც ქურდობა ღვთის სათნო საქმე, – ქრისტესთან ერთად, პირველმა, ხომ ავაზაკმა შეაღო სასუფეველის კარიო. თუმცა, როგორც კი მეუფის ახალ ჯიპს ჩაუარეს, დამრიგებლის საუბარმა მკრეხელური ელფერი შეიძინა – „ამ მამაოებს ყლ...ც მუტ...ში უნდათ რომ ჰქონდეთ და სულიც სამოთხეშიო“, – განაცხადა დოდელომ. ამ დროს ეკლესიასთან თავნაკრული ეკაც გამოჩნდა

და ტატოს მორცხვად მიესალმა. ამჯერად დოდელო გადაირია ეკას ხილვით და ბრძანა, – „დღეს ეს ნაშა რესტორან „ცისკარში“ საქეიფოდ მიგყავსო“. ტატომ მასწავლებელს უარის თქმა ვერ შეჰბედა.

სალამოს, მაკოს დახმარებით, ორივე გოგო „ცისკარში“ იყო. გაიმართა დიდი ქეიფი. ტატო დათვრა და, დოდელოს დასანახად, დაიწყო „ფულის თავზე ყრა“ – იატაკზე მიმოაბნია, რამდენიმე კუპიურა გადახია, „მუზიკანტებსაც ჩაუკუჭა“. ეკა ყველაფერს ამას ზიზლით უმზერდა, შემდეგ, ტატოს ჯინაზე, დოდელოს გაულიმა და მასთან გადაჯდა.

შამპანურის სმა დილამდე გაგრძელდა. ქალები კარგად გამოათვრეს. დოდელომ ეკა რესტორნის სასტუმრო ოთახებისკენ გაიტყუა... მოულოდნელად, გაისმა ეკას კივილის ხმა და ტატომ დერეფანში დასისხლიანებული ეკა დაინახა. როგორც შემდეგ გაირკვა, დოდელოს გოგოსთვის გახდა შეუთავაზებია, ეკა სასტიკ უარზე დამდგარა. ექსტაზში შესულ მამაკაცს ქალისთვის სახეზე დანა დაუსვამს.

საქმე როგორღაც მიჩქმალეს – ვინ გაბედავდა ქურდების სანინალმდეგოდ წასვლას?! ტატო კი, დოდელოს რეკომენდაციით, „ქურდად“ აკურთხეს. ამ დიადი მოვლენის აღსანიშნავად საარაკო ქეიფიც გაიმართა და, საპატიო სტუმრის რანგში, სუფრას მთავარეპისკოპოსი სესეც დაესწრო. ყველაფერმა კარგად ჩაიარა, მხოლოდ ეკას დაქალი, მაკო, გამოთვრა და კაცებს ქეიფი ჩააშხამა – ესტრადაზე ავიდა, მიკროფონი ხელთ იგდო და ხმამაღლა ჩასძახა: „თქვენისთანა კაცების დედას შევეცი მეო!“. განსაკუთრებით სესე ეპისკოპოსი განაწყენებულა და მაკოსთვის ეკლესიასთან ახლოს გამოჩენაც კი აუკრძალავს.

გავიდა ხანი, ეკა მონაზვნად აღიკვეცა. დადგა ქურდებისთვის ავადსახსენებელი 2003 წელი. ტატო დოდელოსთან ტოლიატიში გადაბარგდა. იქ დიდი ფული იშოვა და ეკლესიის მშენებლობისთვის სესე ეპისკოპოსს ფული შესწირა.

ტატომ მაინც აისრულა დიდი ხნის გულისწადილი და მთავარეპისკოპოსს სესეს კურთხევით ზადენში ქურდის სახელზე დიდი ეკლესია აიგო. იჯდა ტოლიატიში – ჰეროინით დაკაიფებული, მთვრალ ბოზებთან ერთად, სესეს მიერ გამოგზავნილ

ტაძრის სურათებს ათვალეერებდა და საკუთარი, არა მხოლოდ ამქვეყნიური დიდებით ტკბებოდა. საახალწლოდ კი, მორიგი ქურდული გადანაწილებისას, გასართობად გამოძახებულმა „სექს-სნეგუროჩკამ“ ის ავტომატის ჯვრით სიცოცხლეს გამოასალმა...

ორპირელმა ფუკომ ეს ამბავი საბას მოუთხრო, ამ უკანასკნელმა კი მორიგი იგავი დაწერა, რომელსაც დასკვნა დაურთო: „... ასეთი გახლდათ სესეს და ტატოს მოღვაწეობის გვირგვინი – მათ მოახერხეს და, სხვა ყველა „სიკეთესთან“ ერთად, ადამიანებს ეკლესიისადმი ნდობა შეურყიეს და რწენაც მოჰპარეს. ღმერთი, თითქოს ვერა... თუმცა, ვერც ამას იტყვი დანამდვილებით – ღმერთი კერპმა შეცვალა, ქრისტიანული სიყვარული და თავგანწირვა კი წეს-ჩვეულების აღსრულებამ“. ჭირი – იქა, ლხინი – აქა, ქატო – იქა, ფქვილი – აქაო, – ჩვეულებისამებრ, ასრულებდა მეიგავე საბა.

5. ილია

ორპირის რაიონი, სოფელი ლურთა. იქვე ჩამოდის პატარა ღელე ჭურთავა. თუ გადავხედავთ სოფლის მიძინებულ პეიზაჟსა და მის ქუჩებში უქმად მოხეტიალე ახალგაზრდებს, გავბედავ და ფრთხილად ვივარაუდებ: ვილაც ზარმაცს ასო – „ჭ“-ს გამოთქმა დაზარებია, მდინარის დასახელების დაბოლოება შეუკვეცავს და სოფლისთვის ლურთა უწოდებია. თუმცა არსებობს სოფლის დასახელების სხვა, ლიტერატურული ვერსიაც...

მე სწორედ ლურთას ვსტუმრობ. გაჩერებული ვარ ახლო ნათესავებთან – ილიასთან და მის დედასთან, მარიამთან. ზაფხულია, სანოლში ვკოტრიალობთ და უსაქმურობისგან ვიტანჯებით. იქვე, მეზობლად, ასე ას მეტრში, ცხოვრობს ჩვენი საერთო ნათესავი, ბიჭიკო. ილიკოს ვთავაზობ: „ბიჭიკოსთან გადავიდეთ, გავერთობით, ეგებ გვაქეიფოს კიდეც“. მპასუხობს: „მეიცა, ფუკოია, იგი იმდენს მუშაობს, რო მარტო ყურებით დევიდლებით“. ბიჭიკოსთან ვიზიტი გადავიფიქრეთ, სოფლის შარაზე გავდივართ.

წრეში ზის ასე თხუთმეტამდე ახალგაზრდა. „ტრუხა“, უვარგის პლანს აბოლებენ – ფილტვებს ამაოდ იჭვარტლავენ. მივედ-

ით, დავდექით, გაზეთის ნაგლეჯის დიდი ყალიონი მოგვანოდეს. ერთი-ერთი ზეცისკენ იხედება და ოხვრით წარმოთქვამს: „დალევდა კაცი არაყს...“, მეორე ბანს აძლევს: „აბაა...“. მე გაკვირვებული ვეკითხები: „როგორ, სოფელში არაყი არა გაქვთ?!“, კოლექტიური პასუხი: „არაა, არ მევიდა წელს „ადესა“...“

ილია სოფელ ლურთას ელსადგურის მთავარი ინჟინერია. გადასარევი პიროვნებაა – გულლია, ალალი და უბოროტო, მუდამ ოდნავ შეზარხოშებული, გაღიმებული სახით... კი მერიდება მასპინძელზე აუგის თქმა, მაგრამ ჩემსავით უდარდელია და უქნარა – ჭეშმარიტი ლურთელი ლუარსაბ თათქარიძე.

სახლში დავბრუნდით. მეორე სართულზე დიდ ოთახში გვერდიგვერდ მდგარ სანოლებზე გავიშხლართეთ. ლურთავულ „სიესტას“ ვაწყობთ. მე ვაბოლებ. ილიკო მოზრდილ ტომს იღებს – თანამდებობისა და ხელფასის შესანარჩუნებლად ტესტები აქვს ჩასაბარებელი. კითხულობს, თვალები ელულება. მალევე გაშლილ წიგნს სახეზე იფარებს და იძინებს. ჩემი მათთან სტუმრობის განმავლობაში ეს სცენა ყოველდღე განმეორდება, წიგნი კი ერთსა და იმავე ფურცელზე დარჩება გადაშლილი.

ერთ დღესაც დედა ეძახის, ის დიასახლისია და ქვემოთ, ქურასთან, ფუსფუსებს:

- დია, არ ვაჭამოთ ფუკოს აჯაფსანდალი?
- კი, დეე.
- მოთხარე მერე კარტოფილი.
- ლაფართქა არაა.
- გადაი მერე მეზობლებში.

სანამ მე და ილია ავიზლაზნებით და ხელ-პირს დავიბანთ, მცირე წიაღსვლა წარსულში. ჯერ კიდევ ჩემი ბავშვობისას, კომუნისტების დროს, ამ მიწაზე ცხოვრობდნენ ჩვენი საერთო პაპიდები – ანასტასია და ქეთევანი. კვირაში ერთხელ სანათესაო მათთან, სოფელში, ვიკრიბებოდით ხოლმე. იშლებოდა დიდი სუფრა, რომელსაც „ჩიტის რძე არ აკლდა“. შემოქმედნი ამ უხვი ნადიმისა კი იყვნენ ის ხანში შესული, წელში მოხრილი დები – ანასტასია და ქეთევანი. ქალები, როგორც იტყვიან, „დღედაღამ მიწაში თავით ესობოდნენ“, ოღონდ ჩვენთვის ეამებინათ. ბაბუა

თავის ჩია ტანის გაუთხოვარ დებზე ასე ხუმრობდა – იმხელა კეცში აცხოვრებ ხაჭაპურს, რომ ნაიქცნენ, ზედ ტყუპებივით თავისუფლად დაეტყვიანო.

სოფლის ამჟამინდელ გაჩანაგებას ოჯახის დიასახლისი ასე ხსნის:

- მარიამ, ძროხები რა უყავი?
- ძროხაა?... უი, გაბერნდა!
- ღორი?
- ღორი?... უი, ჭირი დეემართა!
- ინდაური, ქათამი?
- ინდაური?... უი, მაგენიც ჭირმა დახოცა! მაგენი გადაშენდა საცხა, გამინადგურენ ეზო!

ახლა კი კვლავ დავუბრუნდეთ აჯაფსანდალის მომზადების დიად ეპოპეას და კარტოფილის მოპოვების სიძნელეებს. მე და ილია აუჩქარებლად ვდგებით, ასევე ნელა ქვემოთ ჩავდივართ და ზანტად ვინყებთ „ლაფართქის“ ძებნას... სახლის სარდაფის უშედეგო მიმოხილვის შემდეგ, მეზობლებთან გადავდივართ.

პირველი მეზობელი – უარი, მეორე – იგივე... მესამესთან, როგორც იქნა გაგვიმართლა – მოგვცეს ბავშვის ქვიშაში სათამაშო ნიჩაბი... პატარა ვედრუკა არ მოაყოლეს და ქვიშაში, ფისი- ფისი ქენითო, არ უთქვამთ...

მოკლედ, როგორც იქნა, ათამდე კარტოფილი მიწიდან ამოვიჩქენეთ და მალევე არომატულად შეკმაზული აჯაფსანდალიც მივირთვიეთ. ეგაა სულ, რისი მოყოლაც მინდოდა.

ორი სიტყვით, ილიას ელსადგურში მუშაობის შესახებ. დიდად არც იქ იკლავს თავს. ლამის მორიგეობაზე კი ძირითადად სძინავს. დღის სამ საათზე სახლში ბრუნდება. ერთხელ ვკითხე – შენი უფროსი, ყორა, როგორ მყავს-თქო? კიდევ აგურ- აგურ შლის შენობებს, არმატურებს აძრობს და ყიდის-თქო?

ილია მპასუხობს, – ბიჭო, ფუკოია, მაგი კი არა, ლამის მორიგეობაზე რკინის კრავატზე მძინავს და დილაზე მეშინია, საჯართეში ჩაბარებულმა არ გევიღვიძო! მე ძილს ვერ ოუვედი და ყორა კიდო, ჯართის ბარებას.

...ორპირელმა საბამ, ლურთელებს მორიგი იგავი მიუძღვნა: „იყო და არა იყო რა, ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა. იყო

სოფელი პლანადიდი! ჰორიზონტამდე კანაფის თვალუნვდენელი, აბიბინებული ყანები. ახალგაზრდები და ხანშიშესულები წვანან, ერთ ლარიან „კარბიდის“ არაყს „უბრაახუნებენ“ და მოსანვეს ზანტად „უქიშინებენ“. პლანადიდიში ყველაზე დეფიციტური საქონელია – ასანთი და გაზეთი, რომლიდანაც პლანის გასახვევი ყალიონები მზადდება. პომიდორი, კიტრი, ლობიო, ერთ-ორ, კიდევ შემორჩენილ, უცნაურ მოხუცს მოჰყავს. არავინ თესავს, არავინ ხნავს, არავინ სხლავს, არც თხოვდებიან, არც მრავლდებიან, მეტიც, თქვენ წარმოიდგინეთ – არავინ კვდება!!! ყველა არხეინად წევს და „ტრუხა“ პლანს აბოლებს...”

6. აკაკი

მე ფუკო ვარ, ორპირის რაიონის მკვიდრი და მინდა გიამბოთ ჩემს ყოფილ მეგობარზე ქუთაისელ აკაკიზე. დღეს ჩემი ცნობიერება ცდილობს, იმ დღეებზე ხსოვნა, რაც შეუძლია, განდევნოს და ამ ურთიერთობის ყველა კვალი ამოშალოს. რატომ არ მსურს საკუთარ თავთანაც კი ვალიარო, რომ აკაკი ოდეს-ღაც ჩემი მეგობარი მართლაც იყო და მთელ დღეებს მასთან ერთად ვატარებდი, ახლავე მოგიტხრობო.

იმხანად ქუთაისში დაქირავებულ ოროთახიან ბინაში ცალკე ვცხოვრობდი და ბიჭები, „ნამებთან“ ერთად, ხშირად მსტუმრობდნენ. ერთხელაც მეგობარმა ზადენელი ტატო გამაცნო, რომელიც მეორე დღის საღამოსვე, სამ გოგოსთან და ქუთაისელ აკაკისთან ერთად ჩემთან ამოვიდა. იმ დღეს სხვა ღირსშესანიშნავი არაფერი მომხდარა – ცოტა დავლიეთ, გრძლად გავაბოლეთ, ბევრი ვიცინეთ და სტუმრები წავიდნენ. დროთა განმავლობაში, ინტერესთა თანხვედრამ მე და აკაკი დაგვამეგობრა – მე ბინა მქონდა, მას კი ახალთახალი „ჟიგული“ ჰყავდა და ქალებით გარშემორტყმული ქუთაისელი ძველი ბიჭიც იყო.

როგორც შემდეგ გაირკვა, აკაკის, იმავე „აკაკის“ ძირითად სათნოებას ადამიანთა მოდგმის კლოფელინით მიძინება წარმოადგენდა. ამ უფერულ და უგემო სითხეს, რომლის სულ 3-5 წვეთი სრულებით თიშავს და ერთი-ორი დღით ღრმად აძინებს ბრგე ვაჟკაცსაც კი, ის ვირტუოზულად ხმარობდა.

ნამალს მუდამ ჯიბით დაატარებდა და, როგორც კი საჭიროება პიროვნების გაქვავება-გახვეებას მოითხოვდა, თვითნასწავლი ანესთეზიოლოგი მტევანში დამალულ წამლიან ტუბს შეუმჩნევლად ჭიქისა თუ საჭმლის თავზე გადაატარებდა და სითხის სულ რამდენიმე წვეთს გამოჟყლეტდა. შემდეგ არასასურველი მონმე თუ პირიქით, მეტად სასურველი ქალბატონი კლოფელინ-იან ღვინოს, წყალსა თუ საჭმელს მიირთმევდა და 30-40 წუთში მთქნარებ-მთქნარებით ადგილზევე ღრმად იძინებდა. ასეთი გახლდათ აკაკის ულმობელი ბრენდი.

იმხანად ამგვარ „გამაქვავებელ“ გართობებში მეც დიდი ხალისით ვმონაწილეობდი და კარგადაც ვერთობოდი. მაგალითად, ერთხელ აკაკიმ თამადა მიაძინა. ქორწილში, მაგრად დაბოლებულები, ერთად მივედით. თამადა ჩემი ქირურგი მამის ყოფილი პაციენტი აღმოჩნდა, მეც უცებ მიცნო და თავისთან გვიხმო. გიგანტმა, რომელიც ორი ავტონომიური ნაწილისგან შედგებოდა – ხელუნვდენელი ღიბი და ორ მეტრამდე სიმაღლის, ცხიმიანი ხორცის მასა – გვერდით მოგვისვა და სანამ სუფრა ოფიციალურად გაიხსნებოდა, „განსხვავებულებით“ მოთელვას ჩვენთან შეუდგა. ერთი ავითვისეთ, მეორემ უკვე გატეხა – გაბოლებულზე, მყავე, თბილი ღვინო არ წავიდა. აკაკიმ თვალი ჩამიკრა და სალათიანი დიდი თეფშისკენ ხელი წაიღო... მეორე ჭიქას მესამე მოჰყვა – ამასობაში თამადამ ნახევარი თეფში სალათი კუჭში გადაუშვა. შემოვიდა სიძე-დედოფალი. დამკვრელები, ტუში, მილოცვები, კისკისი... და თამადამ დიდი ყანწი შეავსო. ოდნავ აბნეულად კი დაინყო... დიდ ხანს აღარ გაუგრძელებია და უძირო სასმისის დაცლას შეუდგა. სადღაც მესამედზე შეისვენა, დაბნეულმა აქეთ-იქეთ გაიხედა – ვინმემ ხომ არ შემამჩნია, ამ ყანწის დაცლა ასე რომ მიჭირსო?.. არაუშავს, „კლაპანი გამეხსნებაო“, გაიფიქრა, თავს ძალა დაატანა და განაგრძო... ისევ შეჩერდა, ნაბარბაცდა... მოულოდნელად, დევივით კაცი მოიკეცა, თავი გოჭის ხორციან თეფშში ჩარგო და ხვრინვა ამოუშვა! ლილიპუტების ყვირილი, გინება, კივილი – ყოველივე ამაო იყო – უსულო გულივერი ხმას არ იღებდა, ღიბი კი აუჩქარებლად და ავტონომიურად სუნთქავდა... ბოლოს დაასკვნეს, რომ „ალბათ

ეს უნამუსო ქორწილის დაწყებამდე სადღაც გამოთვრაო“. გოლიათი სანოლამდე რამდენიმე კაცმა ძლივს მიათრია. ახალი თამადის დანიშვნამდე, სუფრა კარგა ხნით არეულობამ მოიცვა, სტუმრები არაორგანიზებულ ჭამა-სმას შეუდგნენ. ოჯახის უფროსი ლამისაა ტიროდა – ამოდენა ხარჯი, რუდუნებით განყობილი სუფრა თითქმის წყალში ჩაეყარა... ჩვენ, ბიჭებთან ერთად, სეფის შესასვლელთან ტარიანს ვაბოლებდით და სიცილით ვიხეოდით.

ერთხელ გარკვეული სარგებელიც მივიღე, როდესაც კაკამ, ჩემთვის მოულოდნელად, ერთი საკმაოდ მდიდარი მამაკაცი, რომელმაც რესტორანში მიგვიპატიჟა, კლოფელინით მიაძინა, მას საბუთები ამოაცალა და სახლში ისე მიიყვანა. შემდეგ ამ საბუთების დაბრუნებაში ფული აიღო და გამიყო.

...ის დროც დადგა, რომლის დაგინწყებასაც ასეთი მონდომებით ვცდილობ. მე და აკაკი ავტოთი დედაქალაქში წავედით. დილაადრიან კი, ჩემი თბილისელი მეგობარი ივანე და მისი ძმაკაცი უკვე სახაშეში გვიმასპინძლებოდნენ. შემდეგ დასასვენებლად ერთ სახლში მიგვიყვანეს. ივიკომ პატიება ითხოვა, რადგან, გადაუდებელი საქმის გამო, ერთი დღით უნდა დავეტოვებინეთ, ხოლო ჩვენთან მისი ძმაკაცი დარჩა. სახლი, რომელშიც დავბინავდით, ივას საყვარელ ქალს, ტასოს, ეკუთვნოდა, რომლის ქმარიც, წლებია საზღვარგარეთ მუშაობდა. მოგვიანებით გაირკვა, რომ სალამოს ტასოს დაბადების დღეა და მას სტუმრად დაქალებიც ეწვევიან. აკაკი აღფრთოვანებას ვერ მალავდა, მე კი ვსვამდი და ვთვრებოდი... ვიძინებდი და ისევ თავიდან... მოსალამოვდა, სტუმრებმა შეკრება დაიწყეს. ამასობაში აკაკიმ თავის ქუთაისელ მეგობარს, ვაჟას, რომელიც ჩვენსავით თბილისს სტუმრობდა, დაურეკა და ისიც, ყვავილებით ხელდამშვენებული, ტასოსთან გამოცხადდა.

მხიარული სუფრა დაიწყო, მე ისევ გაუთავებლად ვსვამდი... რალა ბევრი გავაგრძელო და... როდესაც გათიშულმა ოდნავ შევიღვიძე, თვალი ოდნავ შევალე, გადმოვტრიალდი და... თვალწინ ასეთი სურათი წარმომიდგა: გვერდით სანოლზე ტასო უგონოდ ეგდო, ზედ აკაკი მხედარივით ეჯდა და აუჩქარებლად ჟიმავედა. მან გადმომხედა, გამიღიმა და საქმიანად გააგრძე-

ლა. იქვე, სავარძელში, ივიკოს მეგობარი, ჩვენი მასპინძელი, უგონოდ ესვენა. მე კვლავ ძილმა წამილო. შემდეგი თვალის გახელისას, ტასოს უკვე ვაჟა, ასევე საქმიანად, უქანავებდა. მე კვლავ გაუნძრევლად ვეგდე...

ალბათ გაგიჩნდათ კითხვა: მე ან თუნდაც ივიკოს მეგობარმა ხმა რატომ არ ამოვიღეთ? ყველა ერთად, რათა პროტესტის და განძრევის თავი არ გვექონოდა, კლოფელინით ვიყავით დანაყრებულნი. მე, როგორც შინაურს, შედარებით მცირე დოზა მერგო.

ივიკოსა და ტასოს ბინა იმ ღამესვე დავტოვეთ. ქუთაისში ჩამოვედით. მე გამოვფხიზლდი და სასწრაფოდ არაყი მოვითხოვე...

აქამდე არ ვიცი, ივიკო რომ შემხვდეს, თავი რით ვიმართლო, ჩემი უმოქმედობა როგორ ავხსნა? ყველაზე ცუდი კი ის გახლავთ, რომ კაკიასთან მეგობრობა ამ შემთხვევის შემდეგაც გავაგრძელე და მხოლოდ მოგვიანებით დავშორდი, რალა თქმა უნდა, სამუდამოდ.

7. ვაჟა

ორპირელი „ბელურა“ საშუალო რანგის მხედრიონელი გახლდათ. სამოქალაქო ომის დროს ის ზომიერად ყაჩაღობდა და ორპირის საზოგადოების მდიდარ წევრებს თავშეკავებულად აწამებდა. სანდო წყაროებიდან დასტურდება, რომ ის ბრტყელტუჩათი, როგორც სხვა ყაჩაღები, ადამიანებს ოქროს კბილებს არ აძრობდა და ცხელი უთოთი არ აუთოებდა. სწორედ „ბელურამ“ სახალხოდ „მიტისკა“ ორპირში ძმასთან დროებით ჩასახლებული ქუთაისელი ვაჟა და დასასრულს მიაძახა, – შე, ბოზოო! გავიდა წლები, ომი დამთავრდა. იმ დროს ორპირს ნამორფინისტალი თბილისელი, უკვე გაალკაშებული ფუკო სტუმრობდა. სწორედ „ფუკოიას“, როგორც ყოფილ, მაგრამ მაინც ასაკით უფროს ავტორიტეტს, მიაკითხა ვაჟამ, ძმასთან ერთად, და სთხოვა, „ბელურასთან“ შერიგება გვინდაო.

ძმებმა შეხვედრისთვის უცნაური ადგილი – რკინიგზაზე გადასასვლელი ხიდი აირჩიეს. ფუკოსთან ერთად მივიდნენ. მალევე „ბელურაც“ გამოჩნდა. მოახლოებისას შესძახა: „ფუტურ-

ისტების დრო მევიდა, თქვე ბო... ის იყო უნდა დაესრულებინა, რომ მშვიდობისმყოფელმა ფუკომ მიაგება, – „კაი ბიჭებს გაუმაჯოსო!“. ერთ სიტყვას, მეორე მოჰყვა – „ბელურა“ მოიხიბლა თბილისელის ლალი საუბრით. ცოტა ხანში იქვე მდგომ ძმებს ყურადღებას აღარავინ აქცევდა, ფუკო და „ბელურა“ ხიდს მიეყუდნენ და მშვიდობიანი საუბარი განაგრძეს. ომი მიმოიხილეს, წამალზე არ უსაუბრიათ, მხოლოდ ჯიშის პლანის ადგილობრივი მფლობელები გაიხსენეს და ის იყო, ფუკომ სტუმრის სასადილოში დაპატიჟება გადანყვიტა, „ბელურას“ მიუტრიალდა... მხედრიონელი კი სადღაც გამქრალიყო...

„ბლატაობით“ გართულ „ბელურას“ ძმები შეუმჩნეველად მიპარვიან, ფეხები გამოუშლიათ და ათი მეტრის სიმაღლის ხიდიდან გადაუგდიათ. ბნელოდა, თუმცა ვარდნისას „ბელურას“ – „თქვე ბოზებო“ და ლიანდაგებზე დანარცხების ყრუ ხმა სამივეს კარგად გაუგონია. ხიდის ქვეშაც არ ჩასულან, ფუკო მეგობრებთან ყვებოდა, – ასიანი მკვდარი იქნებოდა, თან პახმელიაც მენყებოდაო. ფუკომ იჩხუბა, იყვირა, – ეს რა შარში გამხვიეთ, რატომ არ გამაფრთხილეთო. ბოლოს კი ბედისწერას დანებდა და, ძმებთან ერთად, მაგრად გამოთვრა.

„ბელურა“ ვილაც მადლიან რკინიგზელს უპოვია და საავადმყოფოში მიუთრევია. ექიმებსაც თავის ქალა აუხადიათ და ტვინში ჩაუხედავთ. ტრავმის შედეგად „ბელურას“ ტვინს შეშუპება დაუწყია. შეშუპებული ტვინის ქსოვილი ხერხემლის ვინრო არხში ჩაჭედილა, გაჭყლეტილა და კვდომა დაუწყია. კიდევ ეს უნდოდა „ბელურას“ ლიანდაგებზე დახეთქებისგან ისედაც დაჟეჟილ ტვინს?! სწორედ ტვინის ღეროს კომპრესიის თავიდან ასაცილებლად, „ბელურას“ თავის ძვლოვან კოლოფში ორმხრივი, ოთხკუთხა ფანჯრები ამოუტეხეს. „ბელურას“ ტვინმა ამოისუნთქა, მან გზა იპოვნა და ზემოთ, ამოტეხილ ფანჯრებში პასკასავით ამოფუცდა. ამოსულ ტვინზე ექთნები „ფიზიოლოგიური ხსნარით“ დასველებულ საფენებს ადებდნენ – ტვინის რუხი ნივთიერება სასიამოვნო სიგრილემ მოიცვა. უგონო მდგომარეობაში მყოფ, თოლიად ქცეულ „ბელურას“ კი, ამ დროს გრილი ოკეანე და „დაზაგრული ნაშები“ ესიზმრებოდა.

არავის ეგონა, თუ „ბელურა“ ამ ქვეყნისკენ მოიხედავდა, მაგრამ ის გადარჩა! თბილისელ ამფსონებთან ფუკო ასე ყვებოდა: „დღესაც მაგრად უბერვას – პერიოდულად დაუთოებულ ცხვირსახოცებს აგროვებს მეზობლებში და აბაროტის აღებაზე მაინც ფიქრობსო“.

„ბელურას“ არაპროგნოზირებად ტვინთან დაკავშირებული საფრთხეების გამო, იმ დროისთვის უკვე განარკომანებული ვაჟა და მისი ძმა უკრაინის პატარა ქალაქში, მაკეევკაში, გადაიხვეწნენ. სწორედ იქ, ყოველგვარი „აბაროტის“ გარეშე, ღვიძლის ციროზითა და ჩამდგარი სითხისგან დაბერილი მუცლებით პოვეს ძმებმა სამუდამო განსასვენებელიც...

III. განხილვა

მკითხველმა დაასრულა. მწერალთა კრებული გამოცოცხლდა. თავმჯდომარემ დაიწყო:

– მაშ ასე, შევუდგეთ... რაღაც ცოტანი ვართ? თანამედროვე კლასიკოსები რატომ არ ესწრებიან?

ვაჟა:

– „თანამედროვეები“? 1977-ში საქართველოს დამოუკიდებლობა რომ გაასამართლეს?!

შოთა:

– ვაჟა ბატონო, არ გინდათ, კოლეგები არიან, მაინც...

– უკაცრავად. დიდმა გამომცემელმა არ დაუშვა... პოეტი კი ალბათ, ვერ ადგა, ნაბახუსევია.

– გასაგებია... კარგი, ისე დავინწყით. საბა, გეთაყვა გთხოვთ:

– მომეწონა, კარგად წერს, გაბედულია... ანაფორიანებსაც თამამად უტევს, ღირსია!

ვაჟა:

– მეც ასე ვთვლი!

თავმჯდომარე:

– ბატონებო, დავით, ილია, აკაკი, რას იტყვიან?

დავითი:

– ცხოველებიდან სუსტ სქესზე გადასვლა კარგი იყო! უმწიკვლებზე ძალადობა, ფეოდალური საზოგადოება, საშინელება! არც ეს მითოლოგია და ფარისევლობა სრულდება, გასაოცარია – ჩვენში არაფერი იცვლება! თუმცა, ვგონებ, ავტორი ცინიკოსია, დავაკვირდეთ...

ილია:

ძველი ერი ვართ – ალბათ გენი დაგვიბერდა. ვირთხებს დავემსგავსეთ. დამპყრობელი და საუკუნებრივი მონობა. სიცრუე და მლიქვნელობა, შური და ბოღმა, უქნარობა და სიბნელე – მონების ბედნიერი ერი. ავტორი მართალია, კოლექტივიზმს ქირურგიული მეთოდები სჭირდება – მხარს ვუჭერ!

აკაკი:

– მე, არა! ეს არაა მთელი ერის პორტრეტი, ეს არ გახლავთ, ბატონებო, ტიპური. ყველა ერში ხდება ცუდი, ამაზე უარესიც. თან, სიყვარულს, სინანულს ვერ ვხედავ. ჩემი აზრით, ჯერ ადრეა, ბლოგზე დაიწყოს.

ტატო:

– დიახ, ფოლიანტში შეტანა ჯერ ადრეა. ბლოგზე დადოს.

ჩემ წინ დაფა იდგა. ზედ ეწერა: „ქართული მწერლობის ბლოგი. თავისუფალი სივრცე. ქართული მწერლობა არ აგებს პასუხს პოსტის შინაარსზე, ის, შესაძლოა, არ ასახავდეს კლასიკოსების პოზიციას“.

თავმჯდომარე:

– მეგობრებო, როგორც ხედავთ, ჩვენი სამშობლო საუკუნეებია არ იცვლება – მთელი სამყარო თეატრია, მხოლოდ ჩვენ ვცხოვრობთ ცირკში. ვატყობ, ავტორი ზედმეტად სერიოზულად აღიქვამს ყოველივეს. კოლეგავ, ცოტა ადვილად, ადვილად... აბა, გთხოვთ, კიდევ რას დაამატებთ?

ილია:

– დიდი მოღუენება ივერიაში, ერთ დიდ ამოუვალ ჭაობში ვზივართ და ღმერთმა იცის, ამოვძვრებით თუ არა. დიახ, ქართველებს გენი დაგვიბერდა!

აკაკი:

– „ქართული გენი“ როგორია, გერმანულისგან განსხვავებული? აქამდე გენი დნკ-ს მონაკვეთს წარმოადგენდა. ილია ჩემო, ახალი ბიოქიმიკა, „მართლმადიდებლური“?.. ბლოგზე დადოს, შევხედოთ...

მე ავტირდი, დავპატარავდი, სად გავმქრალიყავი, არ ვიცოდი. ამ დროს დიდი გამომცემელი გამოჩნდა და მიუბნება:

– ფუჟო, რა დაგემართა, ნუ ტირი საყვარელო. ესენი სულ ასე ჩხუბობენ, ადამიანები არიან. ფოლიანტში ამის შეტანა დიდად არც უნდათ, კონკურენციას ესენიც უფრთხიან. მერე, ვის უყვარს სარკეში ჩახედვა? ეს ის შემთხვევაა, როდესაც უმსგავსობაზე სიმართლის თქმა ცოდვად გეთვლება. ძმაო, დაიკიდე, მწერლების მთავარი მიზანია – კლასიკოსების სიაში, ღმერთმა არ ქნას, რომ ახალი სახელი შევიდეს! დაიკიდე, ძმაო და გაიღიმე...

– აუ, აქაც იგივე, დაიკიდე, მოიცადე, სანამ?! – გავიფიქრე მე.

გამომცემელმა გულში ჩამიკრა და მომიგო:

– მუდამ განსოვედეს, ესენი ადამიანები არიან, გენიოსები, მაგრამ მაინც ადამიანები. ადამიანი – ცვალებადია – ამაშია მისი სისუსტეც და სიძლიერეც. ახალს ყველა ეწინააღმდეგება. აბა, როგორ გინდა? შენი არჩევანი პროტესტია – ანუ მოწამეობა. ამას უნდა შეურიგდე. პრომეთეც კი ზევსმა მთას მიაჯაჭვა. ტკივილი – მუდმივი მდგომარეობაა... გკოცნი და მუდამ შენთან ვარ... დროებით, ძმაო!

ნაწილი IV. დასასრული

ნაწილი მეცხრე: ფუჟოს ქანქარას პრინციპი

გნერ, ჩემო მეგობარო N, გნერ, რადგან მხოლოდ შენ შეგიძლია გაიზიარო ჩემი გულისტკივილი, გაიგო მისი მიზეზი. თუმცა, ისიც ვიცი, რომ შენ, მიუნხენის შემოდგომისგან მოოქრულ პარკში („Goldener Oktober“) ზიხარ, სუსხითა და გამხმარი ფოთლების სურნელით გაბრუებული, კუნდერას მორიგ ტომს ფურცლავ და ჩვენი ყოველდღიური ყოფა ნაკლებად გაინტერესებს. ჩემო N, მაინც გნერ, რადგან მარტო ვარ...

მოკლედ, ასეა თუ ისე, უღიმღამო ადამიანთა ზემოთა საქართველოში. რა გინდა, რომ ქნა? ან უნდა აქედან გაიქცე, ან თავადაც კოლექტივის ერთეულად იქცე... თუმცა არსებობს მესამე გზაც... პროტესტი და უმრავლესობის დიქტატს კბილების ღჭენითა და მოთმინებით, უდრეკად და უხმოდ არ დამორჩილება – ყველა თავის გზას ირჩევს...

რომ გაიმარჯვო და თავისუფალი გახდე, დიდი გზაა გასავლელი. ამ მოგზაურობაში, ალბათ, მთავარი ორი რამაა – სინდისის ტანჯვანი და განახლებისკენ სწრაფვა. ადამიანის მთავარი ნიჭი და მიზანი, როგორც გიო ამბობდა – განვითარებაშია... თუმცა, სინდისის წუხილისა და თავმდაბლობის გარეშე, არაფერი გამოგივა. ოღონდ მორჩილება არ უნდა იყოს მოჩვენებითი, მონური, მხოლოდ შენი ცოდნის, გამოცდილებისა და გადატანილი განსაცდელის სიმალლის გადმოსახედიდან გაცნობიერებული თავმდაბლობაა ფასეული.

სანამ ყოველივეში მხოლოდ საკუთარი თავს არ დაადანაშაულებ და არ იყვირებ, რომ შველა გჭირდება, არაფერი გამოგივა. ნებისმიერი სახის მონობის ტყვეობიდან გამოსვლა თავის დამდაბლებითა და „წყლულების“ გახსნით, მათი გულწრფელი გამომზეურებით იწყება. ასე ხორციელდება რეალურ ცხოვრებაში ცნობილი სახარებისეული პრინციპი – „ითხოვეთ და მოგცემთ“. თუ ეცდები ყველას ზემოდან უყურო, ასე ვერაფერს

მიაღწევ – მონობას უფრო ღრმად ჩამარხავ და ბოლმისგან საბოლოოდ დაიღუპები. საკუთარი უძღურების აღიარება – ხსნის ერთადერთი გზაა! ეს აუცილებელი ეტაპია, მხოლოდ შემდეგ მოდის საკუთარ თავზე გამარჯვება.

გახსოვდეს, შენში კიდევ უამრავი „მე“ დევს! გადახედე შენში არსებულ შეხედულებათა სისტემას, იმ ეტაპისთვის მორიგი კერპი უკუაგდე და გადადი უფრო მაღალი ხარისხის თავისუფლების სივრცეში, სადაც მორიგი კერპები გელოდება და ყველაფერი ისევ თავიდან... ასე, ამ „მეების“ მოკვდინებით იზრდება პიროვნება. ეს მეტად მტკივნეული პროცესია, რომელსაც დიდი გულისტკივილი, საზოგადოებიდან გარიყვა, გაჭირვება და სასონარკვეთამდე მძიმე მარტოობა სდევს თან... მე „მეც“ ვარ და „დათოც“, და კიდევ ბევრი, უამრავი „მეც“. დიახ, მე არა მხოლოდ დათო ვიყავი, არამედ LUCKY - იც, ამჟამად დემოც შევიქენი და ფუკოც გავხდი – ხან რაციონალური ჟანი ვარ და ხანაც შეშლილი მიშელი...

ადამიანის ბუნება ისეთია, რომ მან ჯერ ყველაფერი, რისი გულისთვისაც ცხოვრება ღირს, უნდა დაკარგოს და ამ გზით გაიგოს ჭაშმარიტი თავისუფლების ფასი. ამის გარეშე, მხოლოდ ნაკითხვით, მთავარი შიშის, სიკვდილის შიშის მეტ-ნაკლები დაძლევა, და, ასე ყოველდღიური ყოფის წნეხისგან გათავისუფლება არ მოდის. თავისუფლება – ეს არის სიკვდილთან მაქსიმალური მიახლოება, რადგან ადამიანი ზუსტად და მკაფიოდ, მხოლოდ სიკვდილის პირას შეიგრძნობს, თუ რას ნიშნავს „ამაოება ამაოთა“ – წარმატება, სიმდიდრე თუ ულამაზესი ქალი, სხვა წვრილმანი ზრახვები და „დიდი“ წყენები – „ყოველივე ამაოა“... თუმცა ზემოჩამოთვლილს არ უნდა შეუშინდე, რადგან დათმენის საზღაურიც დიდია – თავისუფლება მოგცემს იმ აბოპოქრებულ მდინარის ძალას, რომელიც კოლექტივიზმის კლდეს გააპობს!

თავისუფლება არ არის ერთფერადი, თუნდაც დიდი თავგანწირვის აქტი, არამედ ესაა პროცესი – ის ჩაკერკიტებით შრომასა და „წვეთ-წვეთად საკუთარ თავში მონისგან გათავისუფლებას“ მოითხოვს.

თავისუფლება, როგორც კოლექტივის უდაბნოში დაკარგულ მგზავრს, ისე უნდა გწყუროდეს. ის უნდა მოიპოვო ხანგრძლივი, მძიმე მოგზაურობით.

თავისუფლება არ ითხოვს ჰიმნებსა და ორატორიებს, მას სჭირდება ნება, გამბედაობა და სიმტკიცე.

თავისუფლება არ არის ნაირფერადი ოცნებით ტკბობა, ესაა უახლოესი ადამიანების მიერ მოყენებული ტკივილის, დაცინვის, ტალახის უდრტვინველად ატანა.

მაშ ასე, ადამიანის სიმდიდრე, მრავალფეროვნება და ინდივიდუალიზმი მის ცვალებადობაშია. „მეების“ მოკვდინებით იზრდება ადამიანი. ფუკოს ქანქარასავით უჩუმრად, ბევრი ყვირილის გარეშე, უნდა გადაიხარო და ქანაობა დაიწყო, ხოლო სიბრტყე რომელშიც შენ ირხევი, ნელა, მაგრამ განუხრელად დედამინის ბრუნვის სანინალმდეგო მიმართულებით – ავტორიტეტების, კოლექტივისა და მეგობართა ჩვეული წრის საპირისპირო უნდა იყოს. დაილღები – შეისვენე, გინდ უკან დაიხიე – რხევათა ცენტრისკენ დაბრუნდი და მერე გააგრძელე, მაგრამ აუცილებლად გააგრძელე!.. თუ ბევრს და ხანგრძლივად იქანავებ, შეიძლება გაგიმართლოს – დროთა განმავლობაში ღერძთან დამაკავშირებელი ჯაჭვი გაცვდება, შემდეგ ის განწყდება, შენ კი არწივივით ცაში აიჭრები და ჰაერში ილივლივებ...

სანამ ნაირნაირი კოლექტივების ორბიტას საბოლოოდ მოწყდები, დიდი და მეტად მტკივნეული გზაა გასავლელი: მოკალი მორიგი მოძველებული „მე“ – მთავარია არ გაჩერდე და გულში მაინც, არ დააცხრო პროტესტი; განსაკუთრებით, პროტესტი საკუთარი არსებობის უაზრობისა და ეგოიზმის მიმართ, შემდეგ კი დაიხსენი თავი კოლექტივიზმის მარწუხებიდან.

დაბოლოს! სიცრუისა და ფარისევლობის ოკეანეში უნდა აანთო გულწრფელობის შუქურა, რომელიც განახებს გზას სიმართლისა... თუ შენ შეიყვარებ მარტოობასა და ყოველდღიურობის წნეხის მონამეობას, თანამედროვე ადამიანები, პირველ ყოვლისა, თანამემამულეები, უახლოესი მეგობრები უდიდეს პატივს მოგაგებენ – შეშლილად გამოგაცხადებენ, შეგიძულებენ და გაგრიყავენ. ყოველივე ამის ჯილდო კი უმშვენიერესი იქნე-

ბა – შენ გახდები „მარილი ამა სოფლისა“, შენ „დაატრიალებ დედამინას“... და შეუერთდები მარადისობას.

P.S.

...მაგრამ არის კიდევ რაღაც უფრო დიდი და ძნელად მიღწევადი, ვიდრე ინდივიდუალიზმია... პიროვნების განვითარების ყველაზე მაღალი საფეხური, მისი ყველაზე დიდი მიღწევა ასეთია: თან იყო კაშკაშა, მკვეთრად გამოხატული ინდივიდი, ერთადერთი, განუმეორებელი და, იმავდროულად, ჩვეულებრივი, როგორც ყველა – ესაა ადამიანის განვითარების უდიდესი ხელოვნება და მწვერვალი! სწორედ რიგითობასთან შერიგებასა და ჩვეულებრიობის განცდის შესისლხორცებაა ადამიანისთვის ყველაზე დიდი სირთულე, ასეთია ჩვენი რაობის აღქმის უდიდესი სიძნელე. სამაგიეროდ მხოლოდ ამ გზით მიიღწევა ჭეშმარიტი თავისუფლება და უმაღლესი სულიერი შვება!

ყველაზე კარგო N, დასასრულს, სანამ დაგემშვიდობებოდე, შეგახსენებ უილიამ შექსპირის ცნობილ გამონათქვამს: „ყოველგვარ შეშლილობას აქვს თავისი ლოგიკა“... ასე რომ, არაფერია საგანგაშო – მე კვლავ ფსიქიატრიულში ვწევარ და შენზე ვფიქრობ... ჩემო ოცნების გოგოვ, გკოცნი და გეფერები, მხოლოდ შენ!

ზურა ოდილავაძე. 2014 წელი